

POROČILA

SLOVENSKE FRANCISKANSKE PROVINCE SVETEGA KRIŽA

LETO 2018 • LXXI • ŠTEVILKA

1

ŠKRABČEVO
LETO

Iz generalne kurije

Za teden molitve za edinost kristjanov 2018	3
Pojdimo na obrobje kot 'manjši bratje'	5
»Kateri korake je treba narediti k mladim in kakšen jezik bi morali uporabljati, da bi jih pritegnili k evangeliju?«	10

Iz provincialata

Bog, ki je ljubezen, je premagal smrt!	12
Zapisnik seje Južnoslovanske konference provincialnih ministrov (JKPM) OFM	13
Zapisnik 58. seje Frančiškove konference	15
Zapisnik 13. redne seje provincialnega definitorija	19

Iz tajništva province

500 let bule ITE VOS	21
Čudovita so Gospodova dela	25
»Pridi in poglej« Poklicna pastoralna in posvečeno življenje: Obzorja in upanja	27
Začetek Škrabčevega leta	30

Bratje v formaciji

br. Jan Dominik	33
-----------------	----

Iz življenja in dela samostanov

p. Viktor Papež zaslužni profesor »Nove univerze«	34
P. Mihael S. Vovk med brati v Avstraliji	35
Praznovanje božiča v Nazarjah in v Kamniku	36
Iz Lemonta	40
Iz bratstva v Kamniku	42
Iz kloštra v Novem Mestu	44
Martinovanje v New Yorku pri p. Krizologu	48
Si me našel?	50

Teološki in pastoralni izzivi

Restavratorski posegi na Kostanjevici	51
Pater Peter Lavrih: Izrael ima zgodovinsko pravico do prestolnice Jeruzalem, Palestina ne	54
Bogoslovni vestnik	56
Edinost in dialog	57
Ne, ni mi vseeno	58
Ubogi in nesrečni Kocbek	59
Znanstveni simpozij o Francu Grivcu (1878-1963) in Francu Perku (1929-2008)	60
Kako vidim v župniji možnosti za sodelovanje z laiki	61
Naš gost frančiškan dr. p. Bernardin Sušnik	64
Frančiškanska odločitev za uboge in delovanje za mir	65
Pravičnost, mir in ohranjanje stvarstva v evangelizaciji in oblikovanju	68
Kontemplacija, delovanje za pravičnost, mir in ohranjanje stvarstva ter zedinjenje z Bogom	72

... In naj molijo za rajne

+ Br. Leon Rupnik	74
Spoštovani Leon,	76
+ Anton Babnik	77

Poročila leto 2018 (LXXI) številka 1

Izdala: Slovenska frančiškanska provinca sv. Križa
Prešernov trg 4
1000 Ljubljana

Ureja: p. Tadej Strehovec
Odgovarja: p. Marjan Čuden
Redni sodelavci: p. Darko Žnidaršič,
p. Krizostom Komar
br. Janez Papa

Grafična priprava: Tina Bruno, ZBF
Tisk: Demat d.o.o., Ljubljana

PISMO GENERALNEGA MINISTRA

Za teden molitve za edinost kristjanov 2018

Dragi bratje reda manjših bratov

in vsi bratje, sestre in prijatelji naše Frančiškove družine,

Naj vam Gospod nakloni svoj mir!

el bom Gospodu, ker je silno vzvišen!« Ta hvalnica, ki sta jo Mojzes in Mirjam zapela na obali Rdečega morja, čudovito ponazarja temo letošnjega Tedna molitve za edinost kristjanov: našo skupno poklicanost, da nadaljujemo to Gospodovo odrešenijsko delo, vodimo vse Božje otroke iz suženjstva v polnost svobode, ki jo je za vse stvarstvo pridobil njegov Sin.

Cerkve na Karibskem otočju, ki so pripravile letošnjo temo, nas opominjajo, da suženjstvo še vedno ni stvar preteklosti, kar je tragično. Še danes je zelo navzoče. To je razvidno iz njegovih trajnih posledic. Kot so ugotovili naši karibski sestre in bratje, ki izhajajo iz lastnih izkušenj, so mnogi sodobni izzivi zapuščina kolonialne preteklosti in trgovine s sužnji: sistemska revščina, nasilje, nepravičnost, zasvojenost z drogami in pornografijo, nasilje tolpa in nasilje v družinah ter ranjeni družinski odnosi.¹ Smo lahko presenečeni, če tam, kjer človekovo dostojanstvo postane tržno blago, žanjemo takšne sadove?

Današnje suženjstvo ni zgolj posledica preteklosti, ampak nastajajo tudi nove oblike. Kako pogosto slišimo papeža Frančiška odkrito obsojati nove oblike kolonializma, s katerimi skušajo 'razviti narodi' ohraniti svoj življenjski slog na račun 'najmanjših' bratov in sester: otrok, starejših, materialno ubogih, celo na račun »sestre, matere Zemlje!«² Ali je kaj čudnega, da se suženjstvo ob nasilnosti takšne potrošniške kulture ohranja še naprej? Danes je zasužnjenih več kot štiri-deset milijonov ljudi. Čeprav večina teh ljudi dela v

¹ Papeški svet za spodbujanje krščanske edinosti in Svetovni svet cerkva, Viri za Teden molitve za krščansko edinost 2018, na voljo na spletu na strani http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/chrstuni/weeks-prayer-doc/rc_pc_chrstuni_doc_20170613_week-prayer-2018_en.html.

² Sveti Frančišek Asiški, Hvalnica stvarstva, na voljo na spletu https://www.franciskani.si/?page_id=308.

kateri od najsiromašnejših postkolonialnih držav, ni naroda, ki ne bi poznal suženjstva.³

Kot Jezusovi učenci, ki smo poklicani, da hodimo v njegovi goloti, ne moremo molčati ali se v veri izogniti odgovoru na resničnost tako strašnega greha, ampak celovito ukrepati, k čemur smo poklicani kot učenci.

Na začetku svojega delovanja je Jezus jedrnat povedal, kaj je 'poslanstvo' njegovega dela. Z besedami preroka Izaija, ki je deloval v času izraelskega izgnanstva v Babilonu, je oznanil, kakšen Mesija bo: »Duh Gospodov je nad menoj, ker me je mazilil, da prinesem blagovest ubogim. Poslal me je, da oznamim jetnikom prostost in slepim vid, da pustim zatirane na prostost, da oznamim leto, ki je ljubo Gospodu« (Lk 4,18-19).

Jezus je bil nedvoumen. On je bil in vedno bo ne le Odrešenik duš, ampak Odrešenik celotnega človeka: njegove duše in telesa ter celotne mreže odnosov, ki ji pripadamo kot celostne osebe, tj. družine, občestva in celotnega stvarstva. Kajti greh ne zasužnji le naših duš, ampak vsakega od nas v celoti z vse obširnejšimi suženjskimi vezmi. Od takšnega celovitega suženjstva nas je osvobodil Jezus in nam v zameno ponudil tisti dar celostnega odrešenja, ki ga je imenoval Božje kraljestvo: kraljestvo resnice in življenja, kraljestvo svetosti in milosti, kraljestvo pravičnosti, ljubezni in miru.⁴

Če je bilo to Jezusovo poslanstvo, potem je tudi naše, ker smo udje njegovega telesa, vendar te naloge nihče nikakor ne more opraviti sam. Jezusovo poslan-

³ Global Slavery Index, na voljo na spletu na strani <https://www.globallslaveryindex.org>.

⁴ Janez Pavel II, Redemptoris Missio, na voljo na spletu na strani http://w2.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_07121990_redemptoris-missio.html; in v rimskem misalu v 'Uvodu v slovesni praznik Kristusa Kralja'.

stvo pripada njegovemu celotnemu telesu, ne glede na to, kako iskreno se trudimo kot posamezniki in ne glede na to, kako predana je določena cerkev urešničevanju Božjega kraljestva. Le skupaj, kot njegovo telo, lahko kristjani upamo, da bomo izpolnili svojo dolžnost do ljudi svojega časa: da bomo živeli tako, da bodo lahko drugi sprejeli vero v zmago, ki jo je zanj Bog izbojeval v Jezusu, svojemu ljubljenu sinu, in bomo zakoreninjeni v tej veri živeli v vedenju, da ne delamo zaman.

Naši bratje in sestre na Karibskem otočju tako v skladu s svojo kulturo, ki jih družijo, to izražajo s pesmijo Božja desnica. Čeprav si ta hvalnica zasluži, da bi jo zapeli v celoti, kar upam, da boste v svojih krajevnih občestvih med praznovanjem letošnjega tedna molitve za edinost kristjanov tudi storili, lahko tudi z nekaj kiticami dobro izrazimo njeno bistvo.

*Božja desnica
piše po naši deželi,
piše z močjo in ljubeznijo.
Naše spori in naše strahovi,
naša zmagoslavja in naše solze
zapisuje Božja desnica.*

*Božja desnica
ozdravlja našo deželo,
ozdravlja naša strta telesa, um in duše.
Tako prečudovit je njen dotik,
z ljubeznijo, ki nam pomeni vse na svetu,
ko nas ozdravi
Božjo desnica.*

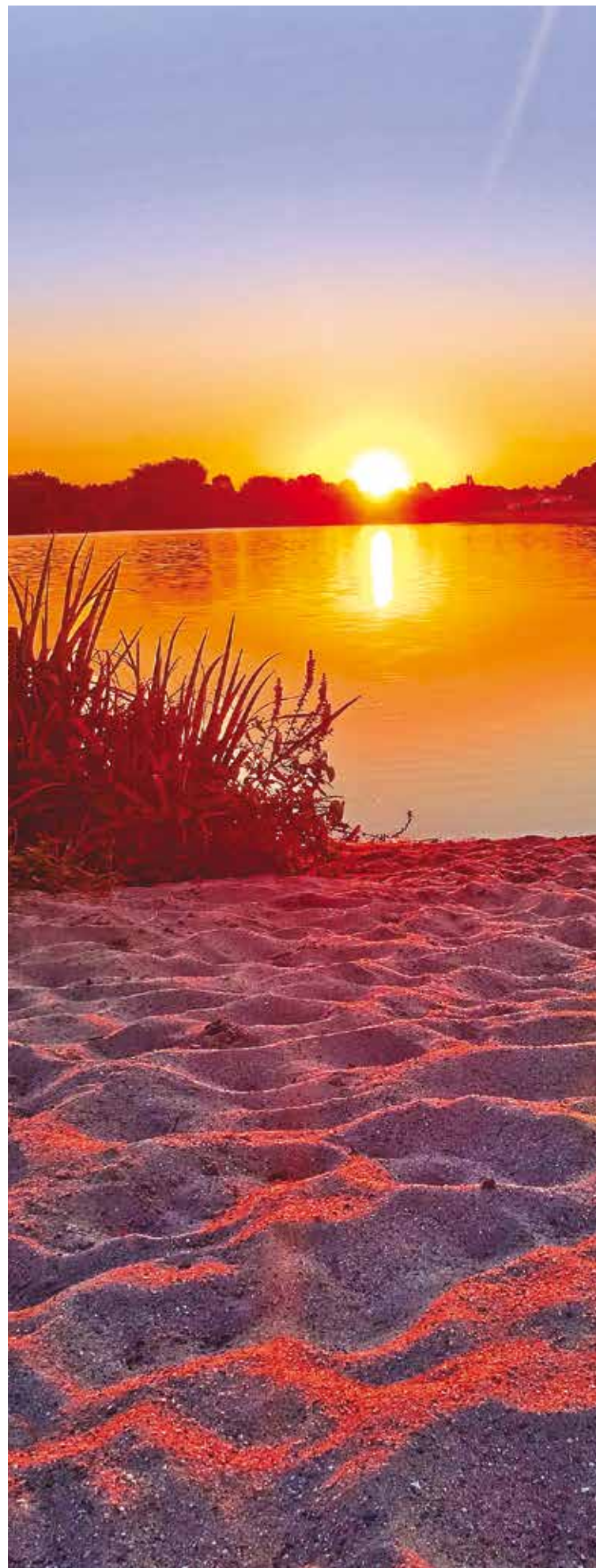
*Božja desnica
seje po naši deželi,
seje semena svobode, upanja in ljubezni.
V teh močno poseljenih deželah,
naj njegovi otroci združijo roke
In bodo eno z Božjo desnico.⁵*

Dragi bratje, Gospod je silno vzvišen. Konje in vozove je vrgel v morje. Ni pomembno, kolikokrat se bodo vrnil, da bi ogrozili osvobajajočo zmago, ki jo je Bog izbojeval v Jezusu, ljubljenu sinu, mi vemo, da je naš trud zanj že pridobil isti Jezus, ki kliče vse učence, naj bodo kot eno, kakor sta eno on in Oče »da bo svet veroval, da si me ti poslal« (Jn 17,21).

Blagoslavljam vas v vašem služenju evangeliju in ostajam,

**fr. Michael A. Perry, OFM
generalni minister in služabnik**

⁵ Pesem Božja desnica je nastala na Karibski konferenci cerkva avgusta 1981 in postala himna ekumenskega gibanja v tej pokrajini. Prevedli so jo že v več jezikov.

SMERNICE ZA GENERALNI DEFINITORIJ 2018 IN 2019

Pojdimo na obrobje kot 'manjši bratje'

Smernice za generalni definitorij 2018 in 2019

Dragi bratje, naj vam Bog nakloni mir!

Enako kot za 2016 in 2017 tudi tokrat želimo predstaviti smernice za naslednji dve leti (2018-2019). Lahko jih uporabite kot pripomoček za razmislek, primerjavo in razločevanje v občestvu, ki nam bo pomagal poglobiti stvarnosti, v katerih živimo in dati nov zagon medverskemu dialogu.

Upamo, da se bo lahko tako ali drugače ves red pridružil pripravi na praznovanje in končnemu praznovanju plenarnega sveta reda, ki bo junija 2018, zato vabimo vsa krajevna občestva, da nekaj časa posvetijo preučevanju resničnosti v svetu, Cerkvi in redu. Sadovi razmisleka in bratskega razločevanja lahko spremenijo naše življenje in sodobno uresničevanje karizme po različnih krajih, kjer živimo in delamo.

Nadalje bi se radi zgledovali po svetem Frančišku, ki je s svojim življenjem in evangelijskim pričanjem postal brat vsemu vesoljstvu. Zaradi svoje univerzalnosti ima danes Frančišek največ možnosti, da lahko odpre vrata dialogu. V tem hitro spreminjajočem se svetu, v katerem prihaja do vse več sporov, dialog postaja kot most za komunikacijo, ki prispeva k izgrajevanju resničnega miru. Zato je osemstoletnica srečanja sve-

tega Frančiška s sultanom, ki jo bomo praznovali leta 2019, priložnost in nadaljnja spodbuda za vse nas, da poglobimo medverski dialog.

V upanju, da bodo te besede vsem občestvom pomagale razločevati, kaj Sveti Duh danes govori manjšim bratom, vas nazadnje pozivam, dragi bratje, da se popolnoma posvetite iskanju tega, kar Bog želi od vsakega posameznika in pristno živite v skladu z evangeliem, karizmo in poslanstvom našega reda.

Naj vas Gospod blagoslovi in vas vedno spremlja na tej poti.

Rim, 8. december 2017

**Slovesni praznik
Brezmadežnega spočetja Device Marije**

**br. Michael Perry, OFM
Generalni minister**

Prot. 107938

Dragi bratje,

V tej knjižici bi vam radi predstavili obzorje navdih za naše spodbude in vodenje našega reda za naslednji dve leti, 2018 in 2019.

Kot smo storili po generalnem kapitlju, s smernicami za 2016-2017, Pojdimo na obrobje kot 'manjši bratje', bi (radi) sledili splošni temi, zato smo se domislili šestletnega načrta, po dve leti hkrati, v luči povezanosti občestva z vso Cerkvijo, v skladu z našo karizmo.

Leta 2018 bomo praznovali PSR, v katerem želimo »poslušati, razločevati in živeti«. V tem času bomo lahko pod drobnogled vzeli resničnosti, v katerih živimo po različnih koncih sveta, naj bo to v različnih družbah, cerkvi in redu. (To bo) čas, ko bomo skupaj v krotkosti razločevali, živeli in konkretno uresničevali tisto, kar nam danes Duh govori.

Leta 2018 se bo odvijala tudi škofovska sinoda mladih, zato želimo biti tam, kjer smo navzoči, (še zlasti) pozorni na resničnost mladih. (Želimo jim podati roko) z bolj razumevajočim in pristrčnejšim delovanjem.

Ne nazadnje bomo leta 2019 praznovali tudi osemstoletnico srečanja svetega Frančiška s sultanom al-Malik al-Kamilom, do katerega je prišlo leta 1219 v Damietti. Vključiti želimo tudi življenje dialoga: ne le s tem, da se bomo spominjali pričanja svetega Frančiška, ampak tudi s skupnim iskanjem konkretnih poti za miroljubne odnose med kristjani in muslimani. Prisotnost drugih ver v mnogih delih sveta narašča, zato smo Frančiškani poklicani k življenju in pričevanju za dialog in mir z drugimi verami in kulturami.

Manjši bratje krenejo na pot ...

PSR: »Poslušati, razločevati, živeti ...«

Sinoda mladih 2018

»Kdor ima uho, naj prisluhne, kaj govori Duh ...« (Raz 2,19) manjšim bratom

Najprej bi radi poudarili Jezusovo naročilo: »Pojdite po vsem svetu in oznanite evangelij vsemu stvarstvu« (Mr 16,15). To vključuje korenito poznavanje resničnosti, v katerih živimo oziroma, v katere hodimo opravljat poslanstvo.

Jezus nas spodbuja tudi, da gledamo onkraj pojava dogodkov, da bi lahko razumeli njihov globlji pomen: »Obličje neba torej znate presojsati, znamenj časov pa ne morete« (Mt 16,3). Zagotavlja nam, da v tem potrebnem in težavnem razločevanju nismo sami: »Tolažnik pa, Sveti Duh, ki ga bo Oče poslal v mojem imenu, on vas bo učil vsega« (Jn14,26). V luči tega evangeljskega zornega kota se bližajmo PSR-ju, da bomo lahko poslušali, razločevali in živeli.

»Plenarni svet reda (PSR) je 'sinodalno' izkustvo posvetovanja, katerega namen je na ravni konferenc in celin izostriti pogled na resničnost, da bi bolje razumeli 'znamenja časov' (GS 4; EG 51), njihove pozitivne vidike, ki so v skladu z evangelijem in tiste vidike, ki nasprotujejo cerkvenemu poslanstvu ali ga slabijo. Oboje je povod za spremembe, na znane in vključujoče načine, s katerimi bi podprli skupni, čim bolj ustvarjali razmislek, katerega naravnost in odločitve bo red v

prihodnjih letih vzeti za svoje. »Poslušati, razločevati, živeti« je trojica glagolov, ki dobro izraža proces, ki se ga bomo lotili« (Uvod v metodologijo PSR 2018).

Predlagani program želi poudariti, da je ta dogodek pomemben korak na poti reda v tem šestletnem obdobju (2015-2021), premor za poslušanje in razločevanje na več ravneh našega pričevanja in evangelizacije v današnjem svetu, in s tem osvežitev smernic za naslednja tri leta (2018-2021), v luči naslednjega generalnega kapitlja.

Vsako občestvo lahko samostojno razmisli o naslednjih temah PSR-ja v duhu analiziranja in poslušanja:

- zgodovinske spremembe v družbi in kulturi, v cerkvi in v OFM z namenom odkriti znamenja časov, ki vodijo k prenovi in spremembam v skladu z našim poslanstvom;
- kratek pregled splošnih elementov današnje kulture, cerkve in reda:
- splošni elementi kulture (pogled na človeka in svet, vero in duhovnost, komunikacijo oziroma vpliv družbenih medijev na kulturo in dojemanje sveta, svet odnosov z bližnjim, medosebni odnosi, ljubezen in družina, mladi, njihove odločitve, njihov pogled na življenje, tema delo-počitek-prosti čas, izobraževanje in šola)
- poslušanje mladih;
- poslušanje Cerkve (podatki, možnosti, pastoralne strategije, dobrotelost, vrste evangelizacije).

V zvezi s kulturo mladih »se je Cerkev odločila preučiti, kako bi lahko spremljala mlade, da bi prepoznavali in sprejemali klic za polnost življenja in ljubezni ter jih prosila za pomoč pri odkrivanju najučinkovitejših poti za oznanjevanje vesele novice v današnjem času« (Pripravljalni dokument 15. redne generalne sinode: mladi, vera in razločevanje poklicnosti, 13. januar 2017).

»Iz Krakova v Panamo. A prej imejmo še sinodo, ob kateri se nihče od mladih ne bo počutil izključenega. »Imejmo sinodo za mlade katoličane, ... Ne! Sinoda mora biti namenjena vsem mladim in biti sinoda vseh mladih. Mladi so njeni protagonisti. 'Tudi mladi, ki se imajo za agnostike?' – Da! – 'Tudi mladi, katerih vera je mlačna?' – Da! – 'Tudi mladi, ki ne hodijo več

v cerkev?' – Da! – 'Tudi mladi, – ne vem, ali je tukaj kakšen, morda eden ali dva – ki se imajo za ateiste?' – Da! – To je sinoda mladih in želimo se poslušati. Vsak mlad človek ima kaj povedati drugim. On ali ona ima kaj povedati odraslim, duhovnikom, sestram, škofom in celo papežu. Vsi moramo poslušati vas!« (papež Frančišek, molitvena vigilijska priprava na svetovni dan mladih, v baziliki svete Marije Velike, 8. april 2017).

Generalni minister, br. Michael Anthony Perry, je mlade že povabil k sodelovanju na sinodi:

- »Ker smo manjši bratje, katere je Gospod poklical k »poslušanju drugih z iskreno dobrotelostjo in spoštovanjem in k učenju od mož in žena, med katerimi živimo,« (GGCC 93,1), mora vabiti papeža Frančiška globoko odzvanjati v naših srcih in mislih, ponižno se moramo odzvati nanj in spoštljivo prisluhniti mladim, katerim imamo čast služiti, ter ustvarjati priložnosti, da se bo njihov glas slišal in se bomo lahko skupaj pripravili na sinodo leta 2018« (Rim, 1. februar 2017).

Smernice za razmislek

Vsa občestva in vse organizacije reda vabimo, da po poslušanju, razločevanju in življenju, v svoje projekte za življenje in poslanstvo vključijo poti, ki so značilne za frančiškansko identiteto v različnih kontekstih našega spremenljivega sveta.

Vprašanja za razmislek v občestvu

1. Katere so največje spremembe, ki jih opazimo v današnjem času v različnih kontekstih: v družbi, v Cerkvi in v redu na svetovni in krajevni ravni? Kaj nam Sveti Duh govori po različnih glasovih, ki prihajajo iz teh kontekstov?
2. Kaj lahko storimo, da bi živeli preprostejše frančiškansko življenje, da bomo preroško in pomenljivo znamenje za današnji čas, za kontekst, v katerem živimo?
3. Katere korake je treba narediti k mladim in kakšen jezik bi morali uporabljati, da bi jih pritegnili k evangeliju?

2019

Manjši bratje krenejo na pot ...

Dialog

Frančišek na obisku pri sultanu – Diametta

»Odprtost v resnici in ljubezni mora zaznamovati medverski dialog« (EG 250)

Jezus je bil v dialogu z vsemi: farizeji, javnimi grešniki, Samarijani. To lahko vidimo na več mestih v evangeliju. V Lk 19,5-7 na primer beremo: »Ko je Jezus prišel na tisti kraj, je pogledal gor in mu rekel: 'Zahej, hitro splezaj dol, danes moram namreč ostati v tvoji hiši.' In takoj je splezal dol in ga z veseljem sprejel. Ko so to videli, so vsi godrnjali in govorili: 'Ustavil se je pri grešnem človeku!' V Jn 4,79 piše naslednje: »Tedad je prišla neka žena iz Samarije, da bi zajela vode. Jezus ji je rekel: »Daj mi piti!« Samarijanka mu je torej rekla: 'Kako vendar ti, ki si Jud, prosiš mene, Samarijanko, naj ti dam piti?«

Ko praznujemo osemstoletnico srečanja svetega Frančiška s sultanom al-Malik al-Kamilom, praznujemo tudi osemsto let frančiškanske navzočnosti v Egiptu, v Sveti deželi in v Maroku. Navzočnost svetega Frančiška in njegovih tovarišev na teh krajih je bila v tistem obdobju, ki je bilo zaznamovano s križarskimi vojnami, nekaj novega. Frančišek in njegov sobrat sta prišla k Saracenom in pridobila njihovo zaupanje ter nam tako dala zgled, kako naj tudi mi v današnjem času vzpostavljamo dialog.

Zgodba pripoveduje o tem, kako je Frančišek leta 1219 odšel iz Ancone v Akro v Siriji in nato v Damietto, kjer je taborila križarska vojska. Svetnik je takoj videl, kako nemoralni so bili križarji, ki so plenili po deželi in se znova prepričal, kako zgrešena je bila vojna in da je Bog ni odobral. Frančišek je križarje posvaril, da bodo ob napadu na muslimansko vojsko poraženi. Septembra 1219 je z br. Illuminatom šel v sultanov tabor oznanjevat evangelij. Različni latinski viri dokazujejo, da je do tega srečanja med Frančiškom in sultanom v resnici prišlo.

Frančiškov obisk sultana v Damietti februarja ali marca 1220 je najobširneje opisal škof v Akri, Jacques de Vitry. Ni razumel Frančiškovega čuta niti duha, ki ga je gnal k muslimanskim sestram in bratom. V pismu je opisal, kako so križarji poklali muslimane in zavzeli Damietto, ki ga je skoraj popolnoma zdesetkala kuga. Nato je zapisal:

»Vodja teh bratov, in sicer ustanovitelj tega reda (imenuje se brat Frančišek: prijazen mož, ki ga vsi častijo), je prišel do naše vojske, in goreč v veri se ni bal, ko so ga odpeljali do vojske našega sovražnika, in je tam mnogo dni Saracene učil Božjo besedo, čeprav ni požel veliko sadov. Sultan, egiptovski kralj pa ga je na skrivaj prosil, naj v njegovem imenu prosi Gospoda, da bi se po Božjem navdihu ravnal po tisti veri, ki je Bogu najbolj všečna« (Pismo papežu Honoriju III. o zavzetju Damiette).

Jacques de Vitry je leta 1221 v svoji knjigi *Historia occidentalis* zapisal: »Nekaj dni je (sultan) zelo pozorno poslušal Frančiška, ki je njega in njegove vojake učil o Kristusu. Potem pa je iz strahu, da bi se kdo od njegovih vojakov spreobrnul k Gospodu zaradi njegovih prepričljivih besed in prestopil v krščansko vojsko, ukazal, naj Frančiška z vsem spoštovanjem varno odpeljejo v naš tabor. Ko se je Frančišek poslavljaj od njega, ga je (sultan) prosil: 'Moli zame, da bi mi Bog blagovolil razkriti zakon in vero, ki mu je najbolj ljuba« (*Historia Occidentalis*, 32. poglavje).

Stopiti k nekomu, ki je druge vere, pomeni v ponižnem služenju zavezati se poslanstvu miru. Zvest v veri in ljubezni do vseh bratov in sester je sveti Frančišek odprl pot za vse dobro, ki ga lahko doseže Bog. Zaradi ponižnosti in pričanja za vero in resnico, ki ju je združevala želja po srečanju, so Frančišek in njegovi bratje lahko pristopili k muslimanskim bratom in sestram.

Čeprav je dialog dvosmerna ulica, nas Frančišek uči, da je pobuda za srečanje z bližnjim, s sestro ali bratom, nepogrešljiva. Prijateljstvo je most v dialogu, njegovo izhodišče pa je poslušanje.

V hitro spreminjajočem se svetu družba nas redovnike kliče, naj po najboljših močeh sodelujemo pri izgrajevanju prihodnjega miru ter spoštljivega in mirnega sobivanja.

Kot frančiškanom nam evangelij narekuje, da damo to pobudo, gremo k bratom in sestram in vzpostavimo dialog. »Potujoča Cerkev«, o kateri govori papež Frančišek, daje pobudo in potuje proti srečanju (prim. EG 24). »Duh Assisija« nam je odprl pot, na katero je v svoji veliki modrosti stopil sveti Janez Pavel II. in s tem Cerkvi dal nov zagon za srečanje z bližnjim, ne glede na to ali je kristjan ali ne.

Papež Frančišek nam velikokrat priključuje v spomin, da »ne kristjani morejo biti 'opravičeni po Božji milosti' in na ta način 'pridruženi Kristusovi velikonočni skrivnosti'« (EG 254) Torej je priporočljivo razmisliti o tako veliki potrebi po dialogu v današnjem svetu in se odzvati nanjo.

Smernice za razmislek

Vsa občestva in vse organizacije reda vabimo, da krenejo na pot oziroma nadaljujejo svojo pot k drugim veram, da vzpostavijo dialog kot prijatelji in misijonarji evangelija, Resnice in miru v dobro vsega človeštva. Dodaten vidik sodelovanja in dialoga je lahko tudi skupno delo za mir in varovanje stvarstva.

Med dokumenti reda priporočamo vrsto besedil, ki jih je pred kratkim pripravila 'služba za dialog' in ki bodo služila kot pripomoček za razmislek, razločevanje in ustvarjanje življenja, ki bo bolj odprto in pripravljeno na dialog. Te knjige bodo v več jezikih kmalu objavljene na spletu. Njihovi naslovi so: Življenje kot dialog (Benetke-Rim, 2002), Ekumenska poklicanost frančiškanov (Benetke-Rim, 2003), Dialog vernikov (Benetke-Rim, 2006) in Ena vera v mnogih kulturah (Benetke-Rim, 2009).

V podporo bratom, ki se trudijo za vzpostavljajo dialoga, še zlasti z muslimanskimi brati in sestrami, bo pododbor za dialog z Islamom pripravil dva

sklopa predlogov. Ti predlogi so nastali zaradi bližnje obletnice srečanja v Damietti.

Prvi predlog naj bi bratom dal vire in besedila za molitev in trajno oblikovanje v zvezi s katoliško-muslimanskim dialogom, hkrati pa bil del priprav na praznovanje srečanja svetega Frančiška s sultanom al-Malik Al-Kamilom.

Drugi predlog pa vključuje akademsko konferenco, katere predmet bo raziskovanje sodobnega pomena srečanja v Damietti. Konferenca se bo odvijala izvedla v sodelovanju s študijskimi središči reda in v srečanju z brati, ki delujejo v državah z muslimansko večino. Tako bodo lahko bratje, ki so vpleteni v ta dialog, delili sadove svojega dela in izkušenj in še poglobili svojo predanost: »da bodo ponižno in predano šli med islamske narode, katerim prav tako nihče drug ni vsemogočen, razen Boga« (GGCC 95,3).

Vprašanja za razmislek v občestvu

1. Katera orodja lahko ob zavedanju, da je dialog potreben, da bi lahko pristno živeli frančiškansko življenje, uporabimo, da bi izboljšali notranji dialog v našem bratstvu in v okolju, v katerem živimo in delamo?
2. Kaj lahko storimo za to, da bi šli med vernike drugih ver in vzpostavili medverski dialog, če še nimamo izoblikovanega mnenja o njem?
3. Kako lahko praznujemo obletnico Frančiškovega srečanja s sultanom v Damietti? Kako ga lahko spodbujamo v krščanskih in nekrščanskih skupnostih našega sveta?

Za obravnavo na samostanski kapitljih

»Katere korake je treba narediti k mladim in kakšen jezik bi morali uporabljati, da bi jih pritegnili k evangeliju?«

Gornje vprašanje nam zastavlja vodstvo reda, da pred sinodo mladih in pred PSR po naših skupnostih skušamo najti kakšen odgovor – nenazadnje tudi za svoje pastoralno delo z mladimi. Vodstvo province mi je naložilo nalogo, da pripravim nekaj izhodišč za pogovor, in jih tukaj posredujem kot mnenja in izkustva, ki naj bodo v pomoč in izziv.

Ko se pogovarjamo in se sprašujemo o naših možnostih in korakih do mladih ter o jeziku, s katerim jih naj bi nagovorili, je potrebno najprej ugotoviti: kdo in kakšni so ti mladi danes, kje so, kakšna je njihova realnost: kakšne so njihove stiske, hrepenjenja, misli, čustva, okupacije... da bomo vedeli, kje jih še lahko nagovarjamo, spodbujamo, izzivamo; kako se jim naj približamo, da nam bodo zaupali, se nam odprli in spregovorili o sebi, predvsem pa: kako jih pritegniti k evangeliju?

KDO so... KAKŠNI so ... KJE so ...?

Seveda bomo rekli najprej, da so božji otroci, a so hkrati otroci tega časa in razmer, še bolj pa otroci nekega svojega sveta, ki ni povsem realen niti nam ni povsem dostopen.

Najprej je treba povedati, da bivajo bolj v internetu in globalnem svetu kakor pa v stiku z nami in realnim svetom. Obrnjeni so sami vase, so v veliki meri individualisti, ki se radi »selfajo« in o sebi izdelujejo lažen imidž.

Na svet ne gledajo skozi okno, ampak skozi »vitraj« družbenih omrežij, zato ne vidijo resničnega, realnega sveta niti nimajo realnega stika z odraslimi ljudmi.

So polni informacij in ponudb; demokracija in svoboda sta jim samoumevni in si ju odmerjajo kolikor se jim pač zahoče.

Cenijo družino, ker jim je v nedogled varno gnezdo za preskrbo, a ta družina kljub tako zanesljivi oskrbi vanje ni prenesla vere, zato so ti mladi danes najbolj neverna generacija doslej, saj svoje vere ne prakticirajo – po birmi poniknejo med svoje prijatelje, predvsem pa poniknejo v svoje sobe za računalnike in mobilnike.

V našem prostoru so še dodatno zastrupljeni s protikatoliškim razpoloženjem, kar še pripomore k hitremu odpadu od prakse vere. Če že ohranjajo kakšen stik z religioznostjo, morajo biti to kakšne druge religije – karkoli drugega je družbeno bolj dopustno in vredno kot katoliška vera.

Mladi danes plavajo v morju vseenosti, kjer je njihova identiteta zelo krhka: narodna, spolna, religijska in etična identiteta je nenehno napadana in družbeno nezaželena.

Mladi predstavljajo danes mencajočo generacijo, ki se ni sposobna odločati, opredeljevati, težko držijo obljubo – dano besedo, si hitro premislijo in poniknejo; njihovi odnosi so kratkotrajni, prepričanja šibka, negotova.

Posledično sebe premalo cenijo, premalo spoštujejo, od sebe premalo zahtevajo – gre za razvajeno generacijo – in se ne sprejemajo, zato bežijo v virtualni svet družbenih omrežij, kjer se navidezno potrjujejo, in kjer jim je vse dostopno in dovoljeno.

Možni in potrebni KORAKI do njih

Prvi izziv vidim v tem, da bi jih spravili iz njihovih sob, v stran od njihovih računalnikov in mobilnikov; jih odpreti in zainteresirati za resnični zunanji svet in jih pritegniti v dogajanje v njem; da bi angažirali njihovo energijo za upor proti manipulaciji svetovnih maksimarketov vseh oblik potrošnje, za odpor proti porabništvu in proti vsiljenim umetnim potrebam ter sužnosti določenim znamkam.

Prebuditi njihovo osebno versko dimenzijo, ki so jo pometli pod preprogo oziroma jo odrinili na stran; jih spraviti v stik s krščansko tradicijo, s kulturo krščanstva.

Pomagati jim vzpostavljati identiteto: narodno, versko, spolno, versko, moralno; zanje ustanavljati razna gibanja, klube, društva...kjer bodo lahko gradili in potrjevali svojo identiteto ob dejstvu nastajajočega verskega pluralizma. NB: najbrž je mimo čas množičnih veroučnih srečanj po tedenskih skupinah, je pa čas za kakšna drugačne srečevanja druženja v drugačnih oblikah – kjer bi bila prisotna »akcija« in z njo možna identifikacija z določeno skupino.

Pomagati mladim pri razločevanju, odločanju, izbiri, vrednotenju; pomagati jim pri zvestobi, pred-

vsem pa sprožati navdušenje, da se za kaj res zavežejo, jim zaupati določene naloge in jih spraviti iz njihovega »kavča« domače oskrbe in komodnosti.

Gotovo predstavlja velik izziv nezaposlenost pri mladih: kako jim pomagati pri zaposlitvi, kajti zaposlitev mladega človeka ovrednoti, naredi odgovornega, ga strezni, mi okrepi samospoštovanje, preganja mladostne depresije in ga potegne iz virtualnega sveta družbenih omrežij ter prizemlji v realni svet konkretnih odnosov.

Z mladimi bomo morali tudi povsem odprto spregovoriti o spolnosti in drogah – ne le z vnaprešnjimi sodbami moralizirati ali pa si zatiskati oči, kot da teh problemov ni. Mladi se vendarle glede tega v sebi srečujejo tudi z duhovno in moralno razcepljenostjo in nekdo jim mora priti naproti in jih vsaj povabiti, da bodo v svojih stiskal iskali pomoč pri Bogu.

Daljnoročno bi morda največ naredili za prihodnje generacije mladih, če bi uspeli v družine vrniti Boga, vrniti molitev, vrniti konkretne oblike verskega življenja, vrniti krščansko tradicijo in praznovanje le-te, vrniti pogovore o Bogu ...

Nenazadnje smo izzvani in poklicani, da mladim pomagamo zgraditi samozavest, da bodo lahko verjeli svoji vrednosti, dostojanstvu in poslanstvu; pokazati jim zaupanje na konkretni način, da jih zaprosimo za pomoč in prenesemo nanje določene odgovornosti, tako bodo lahko konkretno izkusili realnost in hkrati lahko izkusili, da jih imamo radi in da jih ima tudi Bog rad, kakršni koli že so!

p. Pavle Jakop

Bog, ki je ljubezen, je premagal smrt!

Sveto pismo omenja samo dve stvari, ki imata zares težo in ostaneta: Beseda, iz katere je vse ustvarjeno in je bolj zanesljiva kakor nebo in zemlja (prim. Jn 1,3 in Mt 24,35), ter Ljubezen, ki smo jo poskušali ubiti, pa se ne da. Mučili smo ga in pribili na križ, pa je vstal in nas še naprej ljubi. Ljubezen živi na način velike noči: bolj ko jo pobijaš, bolj vstaja. Živi tako, da izgublja. Na velikonočni način. To je ljubezen« (p. Marko Ivan Rupnik).

Božja Ljubezen, kaj je to? Ni nekaj nedoločenega, neko splošno čustvo. Ljubimo osebe in Božja oseba, ki jo ljubimo, je Jezus, Očetov dar med nami. Je Ljubezen, ki da vrednost in lepoto vsemu ostalemu. Ljubiti Jezusa pomeni ponuditi mu svoje srce, da bo On še naprej lahko prebival med ljudmi, pomeni ponuditi mu svoje dlani, da lahko poboža majhne in uboge, ponuditi mu svoje noge, da gre lahko naproti svojim bratom in sestram, svoje roke, za podporo tistega, ki je slaboten ter za delo v Gospodovem vinogradu, svoj razum za razmišljanje ter načrtovanje v luči evangelija in predvsem ponuditi mu svoje srce za Ljubezen in odločitve, kakor je po Božji volji. Vse to se zgodi po delovanju Svetega Duha. S tem postanemo Božje orodje, da lahko Jezus po nas deluje na svetu.

Ljubezen ni sterilno čustvo ali kaj nestalnega, ampak je priznati Boga kot edinega Gospoda življenja in obenem sprejeti drugega kot pravega brata in sestro, preseči spore, rivalstvo, nerazumevanje in sebičnost.

Ljubezen daje smisel negativnim izkušnjam, saj nam omogoči iti preko, da ne ostanemo sužnji zla,

omogoča nam iti čez ter nam vedno odpira upanje. Božja Ljubezen nas v Jezusu vedno odpira za upanje, za obzorje upanja, za končno obzorje našega romanja. V tem tudi napor in padci najdejo svoj smisel.

Trajna je le sreča ljubezni. Pot ljubezni pa je preprosta: ljubi Boga in ljubi bližnjega, svojega brata, tistega, ki je ob tebi, tistega, ki potrebuje Ljubezen, ki potrebuje toliko drugih reči. Toda kako naj vem, da ljubim Boga? Preprosto, če ljubiš bližnjega, če ne sovražiš, če ne nosiš sovraštva v svojem srcu, ljubiš Boga. To je najboljši dokaz, da je Ljubezen v tebi.

Sveti Frančišek Asiški nas takole vabi k ljubezni do Kristusa: »Vsi naj z vsem srcem, z vso dušo, z vsem mišljenjem, z vso močjo in vztrajnostjo, z vsem razumom in z vsemi silami, z vsem naporom, z vsem čustvom, z vsemi željami, z vsem hrepenenjem in hotenjem ljubimo Gospoda Boga, ki je nam vsem dal in nam daje vse telo in vso dušo in vse življenje; ki nas je ustvaril in odrešil in nas bo samo po svojem usmiljenju zveličal!«

Jezus, učlovečena Ljubezen, je umrl na križu za naše grehe, toda Bog Oče ga je obudil in ga naredil za Gospoda življenja in smrti. V Jezusu je Ljubezen premagala sovraštvo, usmiljenje je premagalo greh, dobro je premagalo zlo, resnica je premagala laž in življenje je premagalo smrt. Naj vas skozi življenje nosi veselo oznanilo, da je Kristus, naše veselje, upanje in Ljubezen, vstal!

Želim vam blagoslovljene velikonočne praznike!

p. Marjan Čuden

Čatež ob Savi 28. januarja 2018

Zapisnik seje Južnoslovanske konference provincialnih ministrov (JKPM) OFM

Redna seja JKPM je bila v Čatežu ob Savi 28. januarja 2018. Navzoči so bili vsi provincialni ministri, tajnik konference p. Robert Bahčič in generalni definitor iz Rima fra Ivan Sesar. Seja se je začela ob 9. uri.

Fra Miljenko Šteko, predsednik JKPM, je sejo začel z molitvijo, pozdravil vse navzoče in se zahvalil vsem prisotnim za udeležbo na seji. Po pozdravu je besedo predal generalnemu definitorju fra Ivanu Sesarju.

1. Generalni definitor fra Ivan je navzoče pozdravil v imenu Generalnega definitorija, ki je pravkar zaključil *tempo forte*. Provinciale je obvestil o dogajanju v Redu. Posebej je omenil zahtevno pripravo na Plenarni svet reda, ki bo v Nairobiju od 9. do 29. junija 2018. Za tem je predstavil statistiko Reda, govoril je o združevanju provinc, ekonomiji in o sodelovanju z drugimi frančiškovi redovi in vejami. Predstavil nam je prizadevanja glede priprave skupnega učilišča v Rimu za frančiškane, minorite in kapucine.

Opozoril nas je na smernice za animacijo v letih 2018 in 2019: prisluhniti, razločevati in živeti. Leto 2019 bo posvečeno dialogu z muslimani (obletnica srečanja med svetim Frančiškom in sultanom). Poročal nam je o skupnosti v Palestrini. En del te skupnosti obstaja tudi na področju konference, v Pazinu.

2. Plenarni svet reda

P. Marjan je obvestil člane konference o dosedanjem delu. Pripravljena je sociološko in kulturološka analiza področja, ki ga obsega JKPM. Provinciali so bratoma, ki pripravljata gradivo za Plenarni svet reda, priporočili, da obdelata še karitativno dejavnost provinc, delo z mladimi (FRAMA), pastoralo izseljencev in družinsko pastoralo, ki je za področje JKPM značilna. Bratje, ki so odgovorni za posamezne svete in tajništva v JKPM, morajo p. Marjanu poslati podatke, da bo lahko dopolnil gradivo. P. Marjan bo vsem provincialom še enkrat poslal končno obliko

predstavitve, ti pa bodo z njo seznanili svoje definitorije. Morebitne pripombe bodo poslali p. Marjanu.

3. Branje in sprejetje zapisnika

Po prvem delu seje je moral generalni definitor zaradi obveznosti oditi. Po odmoru smo nadaljevali z redno sejo. P. Robert je prebral zapisnik prejšnje seje. Zapisnik je soglasno sprejet.

4. Srečanje severno slovanske (SLAN) in južno slovanske konference (SLAS)

Fra Miljenko je prisotne seznanil s potem srečanja SLAN in SLAS, ki bo v Pragi od 22. Do 26. Maja 2018. Naša povezanost s severno slovansko konferenco je zelo pomembna.

5. Poročila posameznih provincialov o delu njihovih tajništev

Fra Jozo Marinčič, predsednik tajništva za misijone in evangelizacijo na področju konference, je poročal o srečanju tajništva, ki je bilo v Sarajevu. Srečanje je bilo zelo rodovitno. V tajništvo konference bo poslal zapisnik o srečanju. Fra Joško Kodžoman, predsednik tajništva za formacijo in študij, je poročal o novostih in načrtih v tem tajništvu.

Fra Ilija Vrdoljak, predsednik tajništva za pravičnost in mir in ohranjanje stvarstva, je prav tako poročal o dogajanju in načrtih tajništva. Priporoča večje sodelovanje z Institutom za kulturo miru v Splitu, ker je fra Božo Vuleta voditelj tega instituta hkrati tudi tajnik tajništva za pravičnost in mir in ohranitev stvarstva pri konferenci.

Fra Andrija Bilokapić, predsednik tajništva za OFS, FRAMO in duhovne poklice, je dogovoril o dogajanju v tajništvu. Pripravljajo tiskovino o duhovnih poklicih.

6. Pravilniki za posamezna delovna telesa v konferenci

Provinciali so se odločili, da se pravilniki tiskajo skupaj s statuti konference. Naročili bomo izdelavo službenih pečatov za konferenco in posamezna tajništva. Pred tem, se bo predsednik konference zanimal pri latinistih o pravilnem latinskem imenu naše konference.

7. Finančni poročilo

P. Robert Bahčič, tajnik in ekonom konference, je prisotne obvestil o finančnem stanju na računu konference. Poročilo je bilo sprejeto. Provinciali so p. Roberta pohvali za natančno in vestno vodenje financ.

8. Uradni prevajalec dokumentov reda

Fra Nikola Vukoja, ki je do sedaj prevajal dokumente reda v hrvaščino, je že večkrat prosil za zamenjavo. Provinciali so predlagali nekaj bratov, ki bi pri tem delu lahko zamenjali fra Nikolo. Po pogovorih s predlaganimi brati upamo,

da bomo do prihodnje seje že imeli novega uradnega prevajalca dokumentov.

9. Razno

Provinciali so razpravljali o prispelih dopisih. Fra Ilija Vrdoljak bo poiskal predstavnika konference za srečanje PMOS v Guadalajari, ki bo od 9. do 16. aprila 2018.

10. Datum in kraj prihodnje seje JKPM

Naslednja seja bo v Pragi v času srečanja SLAS in SLAN od 2. do 26. maja 2018.

Srečanje smo zaključili z molitvijo ob 12.15.

p. Robert Bahčič, zapisnikar

Ptuj - OFMConv, 26. februarja 2018

Zapisnik 58. seje Frančiškove konference

Prisotni: p. Milan Kos OFMConv, p. Marjan Čuden OFM, br. Vlado Kolenko OFMCap, s. Hermina Nemšak FBS, s. Terezija Tomazin ŠSFKK, s. Metka Kos FMM, s. Ambrozija Potočnik ŠSFKK-Koroška, br. Metod Trajbarič OFS, Karin Črnigaj FRAMA, Opravičena: s. Cecilija Mavrinac MFD, s. Terezija Žerdin SSK,

Dnevni red:

- Uvodna molitev – p. Milan Kos OFMConv
- Branje zapisnika 57. seje
 - Smernice za duhovno spremljanje in notranja pravila (predstavi s. Polonca)
 - Refleksija praznovanja »Dneva duhovnosti« pri Sv. Trojici, 28. 10. 2017
 - Obračun Konference FK
 - Aprilsko romanje in predavanje
 - Predlogi dogodkov v letu 2018
 - »Dan duhovnosti« v jeseni 2018 (pripravlja ga Komisija za duhovnost in vzgojo pri FK, ki je brez predsednika/ice)
- Razno
- Molitev je pripravil p. Milan Kos OFMConv
- Zapisnik 57. redne seje je bil prebran in soglasno sprejet.

Smernice za duhovno spremljanje in notranja pravila (predstavi s. Polonca)

S. Polonca Majcenovič ŠSFKK, koordinatorka skupine bratov in sester redov sv. Frančiška, se nam je na tej seji pridružila. Trenutno je v skupini 5 frančiškanov, 1 minorit, 2 kapucina, 2 sestre FMM in 2 ŠSFKK. Skupina živi čudovita izkustva bratstva in sestrinstva. Se redno zbirajo in izpopolnjujejo. Spremljajo in vsaj enkrat letno vodijo duhovne vaje. Da bi bilo njihovo poslanstvo še bolj rodovitno so pripravili Smernice za Duhovno spremljanje in Notranja pravila skupine

duhovnih spremljevalcev v Frančiškovem duhu. Te smernice je FK na tej seji potrdila. Prav tako je potrdila Notranja pravila, ki pa so bila dopolnjena. Smernice in Notranja pravila so kot priloga dodana temu zapisniku. Predsednik FK, p. Milan Kos se je zahvalil s. Polonci in po njej celotni skupini za njihovo delo in spodbujanje pri tem poslanstvu.

2. Refleksija praznovanja »Dneva duhovnosti« in Podaj mi roko pri Sveti Trojici v Slov. goricah 28. 10. 2017

Bil je lep in bogat dan, gostoljubnost na višku, udeležba lepa, veliko sodelovanja in priložnosti za spoznavanje, okrogla miza dobro pripravljena in zanimive delavnice. FRAMA je dobro sodelovala, vendar so pogrešali del svojega konkretnega programa. Na plakatu naj bo DUH ASSISIJA in PODAJ MI ROKO.

3. Obračun Konference FK

S. Hermina je predstavili stanje blagajne FK. Saldo 1.1. 2017 je bil 1.529,44 €. Prihodkov v letu 2017 je bilo 110,00 € in izdatkov 206,20 €. Tako je bilo v blagajni 1.1.2018 1.433,24 €. To zadošča za poslovanje v tem letu.

4. Aprilsko romanje in predavanje

To srečanje je namenjeno formaciji, ki smo ga za-

dnja tri leta povezali s sv. mašo v cerkvi Marijinega oznanjenja pri Frančiškanih v Ljubljani in procesijo do OFMConv v župniji sv. Petra.

Tam je predavanje in še malo druženja. Leto bo to srečanje vseh, ki živimo iz karizme sv. Frančiška v soboto 14. aprila 2018. Ob 9. uri bo pri frančiškanih v Ljubljani na Tromostovju sveta maša, ki jo bo vodil predsednik FK p. Milan Kos, po maši poromamo k Svetemu Petru kjer bo predavanje. Izhodišče predavanja: Naučiti se govornice mladih. Zgled nam je svet Frančišek. Predavatelj bo p. Andraž Arko OFM, v sodelovanju s FRAMO za kar poskrbi Karin Črnigoj, predsednica FRAME.

Datum aprilskega srečanja je potrebno določiti že na septembrski seji FK.

5. Predlogi dogodkov v letu 2018

Novih predlogov za dogodke ni bilo. Povabljeni smo, da se v čim večjem številu udeležimo aprilskega srečanja in Dneva Duha Assisija ter Podaj mi roko.

6. »Dan duhovnosti« v jeseni 2018 (pripravlja ga Komisija za duhovnost in vzgojo pri FK, ki je brez predsednika/ice)

Komisija je brez predsednika/ice. Tudi do spremembe članov bo verjetno prišlo, zato se na sestanku, ki ga marca ali aprila skliče tajnica FK, s. Hermi- na Nemšak izbere le koordinatorja za pripravo Duha Assisija in Podaj mi roko za leto 2018 in še le nato se izvoli predsednika/ico za tri leta. FK je že izbrala kraj in datum za to srečanje in sicer bo na Kostanjevici v Novi Gorici pri OFM v soboto 27. oktobra 2018. Tema je bila samo predlagana in sicer: Pojdimo na obrobja... O temi in predavatelju in načinu praznovanja skozi ves dan poskrbi komisija.

7. Razno

Sestre Klarise so nam poslale dopis kjer so zapisale: Vaša srečanja in dejavnosti FK čez vse leto podpi- ramo z molitvijo. »Finančno podporo FRAMI in FO« bomo darovale na duhovni način – z molitvijo. Letos praznujemo 40-letnico našega ponovnega prihoda v Slovenijo po skoraj 200-letni odsotnosti klaris na Slovenskem. Ob tej priložnosti bomo imele slovesno sv. mašo na praznik svete Klare, v soboto 11. avgu- sta 2018 ob 10. uri v Nazarjah, popoldne ob 17. uri pa v Turnišču. Vse prav lepo povabim na praznovanje. Sporočam tudi, da bo naslednji Klarin dan mladih, ki bo 27. po vrsti, 8. in 9. marca 2019.

FRAMA je poslala prošnjo, da jih poleg molitve tudi denarno podpremo pri njihovih projektih.

Dopis je priložen zapisniku. Sklenjeno je bilo, da vsaka ustanova pomaga po svojih močeh. Iz blagajne FK pa smo jim izročili 700,00 €.

Za OFS nam je br. Metod Trajbarič, predsednik NS nanizal nekaj dogodkov, ki so se že zgodilo oziroma jih načrtujejo. Objavljeni so na njihovi spletni strani.

Zastavljeno je bilo tudi vprašanje ali bi bilo mo-

žno, da bi bili nekateri Frančiškovi viri dosegljivi na spletni strani in kot odgovor je bilo rečeno, da so to pristojnosti posameznih Založb. P. Marjan in br Vlado se zanimata ali so kakšne možnosti.

Naslednja seja: v ponedeljek 24. 9. 2018 ob 15.00 uri v Repnjah pri ŠŠFKK.

s. *Hermi- na Nemšak, tajnica FK*

PRILOGE

SMERNICE ZA DUHOVNO SPREMLJANJE

Smernice so namenjene:

- duhovnim spremljevalcem,
- tistim, ki usposabljaajo duhovne spremljevalce,
- osebam, ki se odločajo za duhovno spremljanje,
- duhovnim spremljancem.

Smernice so izhodišče za vrednotenje prakse du- hovnega spremljanja:

- tistim, ki usposabljaajo za pomoč pri vsebinah usposabljanja,
- duhovnim spremljevalcem za vrednotenje lastnega spremljanja,
- supervizorjem za zagotavljanje kakovostne supervizije.

A. Kaj je duhovno spremljanje?

1. Odnos

Krščansko duhovno spremljanje zajema odnose med Bogom, duhovnim spremljevalcem (v nadaljeva- nju spremljevalec) in duhovnim spremljancem (v na- daljevanju spremljanec). V teh smernicah je spremlje- valec tisti, ki duhovno spremlja, in spremljanec tisti, ki duhovno spremljanje prejema.

Vloga spremljevalca je pomagati spremljancu, da osredotoča pozornost na odnos z Bogom in mu tako pomaga k rasti njegove osebne poklicanosti in k življenju v moči delovanja Svetega Duha. Tako spre- mljanec postaja to, za kar je bil ustvarjen in poklican.

Spremljanec živi v odnosu z Bogom, stvarstvom, svetom, lokalno skupnostjo in versko skupnostjo. Duhovno spremljanje pomaga spremljancu živeti na vseh ravneh življenja iz odnosa z Bogom.

Osnovne veščine in lastnosti spremljevalca: Spre- mljevalec ima pomembno potencialno moč in odgo- vornost, ki jo mora izvajati skrbno, da ne bi spodko- paval namena odnosa do spremljane osebe in njene avtonomije. To zahteva pazljivost pri ustreznem iz-

razoslovju, izražanju moralnih sodb in obravnavanju procesa odločanja.

Spremljevalec opravlja svoje poslanstvo v okviru svoje osebne poklicanosti in znotraj lastnega duhov- nega življenja v odnosu do svoje cerkvene skupnosti in osebne spremljevalca.

Spremljevalec je pozoren na celostno življenje spremljanca. Budno spremlja njegove življenjske izku- šnje in duhovno dogajanje, vendar ni najprej v vlogi moralnega varuha ali spovednika.

Spremljevalec si v duhovnem pogovoru prizadeva:

- poslušati z razločevanjem,
- odgovarjati na način, ki spremljancu odkriva Božje delovanje v njegovem življenju,
- ponuditi vpogled, ki pomagajo spremljancu pri molitvenem življenju in dajanju odgovora Bogu z življenjem.

2. NARAVA odnosa med spremljevalcem in spre- mljancem

Odnos med spremljevalcem in spremljancem temelji na zaupanju in medsebojnem spoštovanju v zavedanju, da ta odnos razodeva in podarja Božjo lju- bezen.

Področja odnosa med spremljevalcem in spre- mljancem so:

- spremljančeve osebne izkušnje in telesni, čustveni ter duhovni odzivi nanje,
- pomoč spremljancu pri razločevanju izkušenj in prepoznavanju delovanja Svetega Duha v njegovem življenju,
- uvajanje v osebno molitev,
- pomoč pri odkrivanju nadaljnjih korakov ter podpora pri njegovi osebni duhovni rasti.

3. Temeljne drže spremljevalca

Spremljevalec si prizadeva in se obveže k trajne- mu oblikovanju.

Navedene temeljne drže spremljevalca izražajo, da narava duhovnega spremljanja ni usmerjanje, am- pak ponižno delo v službi prosojnosti Svetemu Duhu.

1. Molitev: Spremljevalec ima živ odnos z Bogom, ki ga nenehno pogloblja. Tudi sam se redno srečuje s svojim spremljevalcem.
2. Poslušanje: Spremljevalec je oseba, ki je sposobna poslušati na več ravneh in razbere globlje odmeve (sveto poslušanje). Sposobna je vzgajati spremljanca za ubesedenje njegovih misli in čustev.
3. Obvladovanje: Spremljevalec se zna obvladati in ustvarja prostor, v katerem se lahko razvije duhovni pogovor. To vpliva na poslušanje, razmejenost in celostno obvladovanje ravnotežja moči v pogovoru.
4. Jasnost: Spremljevalec zagotavlja jasnost dogovora glede procesa spremljanja: dolžina in pogostnost srečanj, vrednotenje procesa in končanje spremljanja.

5. Poznavanje sebe in ponižnost: Spremljevalec pozna svoje vrline in omejitve. Zna prepoznati, kdaj se mora sam obrniti na svetovalca. Zaveda se, da je v središču pogovora Bog in ne njegov odnos s spremljancem.
6. Sposobnost reči »ne«: Spremljevalec ne potrebuje tega, da bi ga potrebovali, in se zaveda nevarnosti medsebojne odvisnosti. Razlikuje med tem, kaj pomeni biti duhovni spremljevalec in kaj prijatelj. Bližina in obojestransko prijateljstvo lahko otežuje objektivnost, ki je potrebna za odnos spremljanja.
7. Učenje: Spremljevalec je učljiv. Sodeluje pri trajnem oblikovanju.
8. Razločevanje: Spremljevalec omogoča spremljancu, da se uči razločevanja in tudi sam razločuje v svojem duhovnem življenju.
9. Odgovornost: Spremljevalec je zgled prosojnosti, celovitosti in odgovornosti ter sodeluje v superviziji.
10. Občestvo: Spremljevalec se zaveda, da je odnos duhovnega spremljanja v službi Cerkve in sveta.
11. Sprejemanje različnosti: Spremljevalec je sposoben sprejemati raznolikost in enkratnost oseb ter si prizadeva za razumevanje življenja in izkušenj drugih.
12. Odprtost: Spremljevalec je odprt za Božja presenečenja in svobodo Duha, ki veje, kjer hoče.
13. Zaupnost: Spremljevalec ohranja pogovor s spremljancem v tajnosti, v skladu s cerkvenimi predpisi.

B. Oblikovanje duhovnih spremljevalcev

Izkušnje, znanja in veščine, ki so potrebna pri obli- kovanju duhovnih spremljevalcev:

- pozornost na lastno duhovno življenje – redna molitev, spraševanje vesti, premišljevalna molitev in biti osebno duhovno spremljan,
- vaja v ponižnosti in odprtosti,
- aktivno poslušanje,
- praksa, npr. t. i. triade,
- učenje sposobnosti razločevanja,
- življenjske izkušnje in duhovna razsežnost življenja,
- znanje o duhovnih izročilih, teologiji in psihologiji,
- poznavanje dobre prakse.

C. Uresničevanje smernic

Vsaj enkrat letno skupina spremljevalcev smerni- ce pregleda, preveri njihovo uresničevanje v praksi in jih po potrebi dopolni ali spremeni.

Te Smernice so priredba Retreat Association Spiri- tual Direction Guidelines ©2016. Izvirnik: www.retreats.org.uk/spiritualdirectionguidelines

Smernice je za svoje potrebe priredila skupina du- hovnih spremljevalcev v Frančiškovem duhu.

Spoštovani!

V septembru 2017 je bilo izvoljeno novo vodstvo Narodnega sveta FO in F RAME. Predsednica Karin Črnigoj, podpredsednik Nejc Presečnik, odgovorna za mariborsko metropolijo Klara Brudar, odgovorna za ljubljansko metropolijo Valentina Čermelj ter še trije ostali člani zapisničarka kronike Nina Oven, blagajnik Jernej Birk in mednarodni delegat Claudio Korošec. Duhovno pomoč pa nam nudijo Fani Pečar, s. Urša Marincič, br. Jakob Kunšič, br. Janez Papa in br. Andrej Sotler. Do leta 2020 smo si zadali veliko ciljev in projektov, ki jih želimo v času našega triletnega mandata izpeljati. Kmalu za tem, ko smo zastavili dlje za leto 2018. smo pristali na realnih tleh. da bomo za izvedbo vseh projektov in sestankov potrebovali kar precej denarja.

Vsi člani Narodnega sveta se trudimo mladim približati Jezusov evangelij preko svetega Frančiška Asiškega. Enkrat letno v ta namen organiziramo duhovne vaje Frančiškovih otrok na dveh različnih lokacijah v Sloveniji in duhovne vaje Frančiškove mladine, kamor spada tudi Frančiškovi animatorji. Enkrat letno pripravimo za mlade in otroke tudi festival FO in FRAME, Podaj mi roko - molitev za mir, duhovni/spoznavni kapitelj in eno skupno poletno aktivnost. Več o naših aktivnostih si lahko preberete na naši spletni strani <http://www.fo-frama.org> ali pa nas spremljajte na naši facebook strani <https://www.facebook.com/foframasi/>.

Udeležujemo se tudi raznih srečanj Frančiškove mladine po svetu. Letos se bomo udeležili 3. evropskega OFS in FRAMA kongresa v Litvi, ki bo potekal od 20. avgusta do 26. avgusta 2018. Na kongres se lahko prijavijo štirje člani FRAME, vendar pa je to odvisno tudi od financ, ki jih bomo imeli.

Sami vseh teh projektov ne bomo mogli izpeljati, zato prosimo za Vašo pomoč. Mi bomo darovali svoj prosti čas, znanje, ideje in sami sebe. Vas pa prosimo za materialno pomoč, s katero bomo lahko pokrili vse potrebno za izvedbo naših projektov in uresničitev ciljev, ki smo si jih v začetku mandata zadali. Veseli bomo tudi kakršne koli druge pomoči, ki bi nam morebiti v času našega mandata prišla prav. Hvaležni bomo za vsak Vaš dar. V prilogi prilagam finančni predračun za leto 2018.

V imenu vseh Frančiškovih otrok, animatorjev in mladine. Članov Narodnega sveta in seveda v svojem imenu se Vam iskreno zahvaljujem in Vas prisrčno pozdravljam.

MIR in VSE DOBRO!

Karin Črnigoj, Predsednica NS FO in FRAME

Dogodki FO in FRAME v letu 2018	Datum	Ocena stroškov dogodka	Približno število udeležencev	Opombe
DHV FO Vipavski križ	19.-21. 1. 2018	500,00 €	30 + 12	
DHV FO Kančevci	19.-21. 1. 2018	600,00 €	50 + 18	
DHV FRAMA Podlehnik	2.-4. 3. 2018	500,00 €	50	
Festival FO in FRAMA	19. 8. 2018	800,00 €	80	
Evropski YOFRA in OFS kongres v Litvi	20. - 26. 8. 2018	2.000,00 €	3	
Duhovni kapitelj FO in FRAME	12.-14. 10. 2018	250,00 €	25	
Duh Assisija	Oktober	100,00 €		lokalno z OFS
Podaj mi roko	Oktober	200,00 €		lokalno
Obiski NS vseh 16 bratstev FO in FRAME	Skozi leto 2018	200,00 €		Statut, prigrizki
Sprotni stroški	Skozi leto 2018	200,00 €		
Skupaj		5.350,00 €		

NOTRANJA PRAVILA SKUPINE DUHOVNIH SPREMLJEVALCEV V FRANČIŠKOVEM DUHU

Kdo smo?

Smo skupina bratov in sester redov sv. Frančiška z večnimi (za)obljubami, ki kot poslanstvo prepoznavamo osebno duhovno spremljanje posameznikov in delujemo po Smernicah za duhovno spremljanje.

Člani postanemo po začetnem usposabljanju, ki ga organizira skupina. Članstvo preneha na osebno željo ali z enoletnim neudejstvom pri obveznostih brez tehtnih razlogov.

Člani moramo imeti za članstvo v skupini soglasje svojih provincialnih predstojnikov.

Obveznosti

Obveznost članov skupine je udeleževati se srečanj trajnega oblikovanja (dvakrat letno) in pripravljenost na sodelovanje pri skupnih projektih.

Začetno in trajno usposabljanje

Skupina po potrebi organizira začetno usposabljanje za nove člane, redno pa organizira srečanja trajnega usposabljanja in sestanke, ki so vsaj dvakrat letno.

Koordinator skupine

Skupino vodi in povezuje koordinator skupine, ki je izvoljen izmed članov z navadno večino navzočih za obdobje dveh let.

Naloge koordinatorja:

- sklicuje sestanke
- odgovoren je za zagotavljanje začetnega usposabljanja, za srečanja trajnega usposabljanja in delovanje spletne strani
- je predstavnik skupine v Frančiškovski konferenci po potrebi, v medijih in drugje
- skrbi za arhiv (zapisniki, vabila, usposabljanja)

Delujemo pod okriljem Frančiškove konference. Notranja pravila in Smernice sprejema in spreminja skupina spremljevalcev z večino navzočih članov in jih pregleda enkrat letno. Potrdi jih Frančiškova konferenca.

Ptuj, 26. 2. 2018

Št.: 22/2018

Ljubljana - center, 13. februar 2018

Zapisnik 13. redne seje provincialnega defnitorija

Trinajsta redna seja provincialnega defnitorija je bila v torek 13. februarja 2018 na sedežu provincialata v samostanu Marijinega oznanjenja v Ljubljani. Seje so se udeležili: p. Marjan Čuden, provincialni minister; p. dr. Robert Bahčič, provincialni vikar, defnitorji: p. Bernard Golčnik, p. Pavle Jakop, p. Simon Peter Berlec, p. Ambrož Mušič, p. Niko Žvokelj ter provincialni tajnik p. dr. Tadej Strehovec. Seja se je začela z molitvijo v samostanski kapeli, ki jo je pripravil p. Ambrož Mušič.

1. Smernice za generalni defnitorij za leti 2018 in 2019: »Pojdimo na obrobje kot manjši bratje«

Defnitorij je obravnaval Smernice za generalni defnitorij za leti 2018 in 2019. Gvardijani bodo prejeli smernice za leto 2018 na temo Sinode mladih s prošnjo, da jih obravnavajo po hišah. P. Pavle Jakop bo v ta namen pripravil pisna izhodišča. Provincialno vodstvo je tudi sklenilo, da bo provinca septembra 2019 organizirala simpozij na temo srečanja med sv. Frančiškom Asiškim in sultanom.

2. Prihodnost samostana v Lemontu

Provincialni vodstvo je potrdilo predlog "Provincialnega načrta o prihodnosti postojank in verskih centrov za slovenske izseljence v ZDA". Predlog bo poslan v pregled in nadaljnje usklajevanje bratom v ZDA. Provincialno vodstvo je potrdilo tudi »Letno poročilo Komisariata svetega Križa za leto 2018«.

3. Prenova ogrevanja v samostanu Maribor

Provincialno vodstvo je dalo soglasje za prenovo ogrevanja samostana v Mariboru.

4. Skrb za duhovne poklice

P. Janez Papa je provincialno vodstvo seznanil z delovanjem Sveta za duhovne poklice ter predstavil različne aktivnosti. Posebej je omenil pomen dela s študenti še zlasti, ko gre za organizacijo romanj, tednov razločevanja itd. Izpostavil je tudi projekte za ministrante (tabori, zimovanja, duhovne vaje) ter omenil udeležbo na srečanjih, ki zelo niha. Poseben pomen vidi v sodelovanju z mediji še posebej z Radijem Ognjiščem. Omenil je, da so bratje zelo zasedeni s svojim delom in da bo moral prihodnji provincialni kapitelj spregovoriti o delu za duhovne poklice. Izpostavil je tudi kongres za duhovne poklice, ki je potekal decembra 2017 v Rimu. Provincial se je p. Janezu lepo zahvalil za vse dosedanje delo in omenil, da mora provincialno vodstvo skrbeti za duhovne poklice.

Seja se je zaključila ob 12.40 uri. Naslednja seja provincialnega defnitorija bo v torek 10. aprila 2018 ob 9h v Ljubljani.

Tadej Strehovec
Tajnik province

ŽIVLJENJSKI

95 let:	P. POLIKARP BROLIH, Brezje, 5.12.
85 let:	P. PASHAL GORJUP, Kamnik, 1.12.
85 let:	P. ERNEST ŽIŽMOND, Kamnik, 11.12.
80 let:	P. HUGO DELČNJAK, Francoska Gvajana, 5.1.
80 let:	P. DR. MIHAEL S. VOVK, Sveta Gora, 29.1.
80 let:	P. REGALAT RAZBOČAN, Ljubljana – Bežigrad, 6.9.
75 let:	P. DR. VIKTOR PAPEŽ, Brezje, 20.5.
70 let:	P. FRANCI SENIČAR, Kamnik, 17.4.
70 let:	P. DR. SILVIN KRAJNC, Ljubljana – Šiška, 17.8.
65 let:	P. BERNARD GOLIČNIK, Sveta Trojica, 6.5.
65 let:	P. PETER LAVRIH, Ljubljana – Vič, 12.5.
65 let:	P. NIKO ŽVOKELJ, Kostanjevica, 25.11.
65 let:	P. CIRIL A. BOŽIČ, Melbourne, Avstralija, 5.12.
60 let:	NADŠKOF MSGR. STANISLAV ZORE, Ljubljana – Sv. Nikolaj, 7.9.
55 let:	P. DR. MIRAN ŠPELIČ, Ljubljana – Bežigrad, 22.2.
55 let:	P. MARI OSREDKAR, Kamnik, 11.3.
55 let:	P. MARJAN ČUK, Koper, 15.8.
45 let:	P. GREGOR KOS, Ljubljana – Šiška, 20.4.
45 let:	P. BOGDAN KNAVS, Ljubljana – Šiška, 16.8.
45 let:	P. DR. TADEJ STREHOVEC, Ljubljana – Vič, 20.10.
40 let:	P. BENEDIKT DEJAN EMBERŠIČ, Maribor, 12.2.
40 let:	P. JERNEJ KURINČIČ, Kostanjevica, 21.4.
35 let:	P. ANDREJ POLLAK, Nazarje, 10.1.

PRVE ZAOBLJUBE

60 let:	P. LAVRENCIJ ANŽEL, Kamnik, 4.9.
55 let:	P. KRIZOLOG CIMERMAN, New York, ZDA, 29.8.
50 let:	P. JANKO ŽAGAR, Ljubljana – M. oznanjenje, 17.9.
50 let:	P. MARKO NOVAK, Novo mesto, 17.9.
45 let:	P. CHRISTIAN GOSTEČNIK, Ljubljana – M. Oznanjenje, 23.8.
45 let:	P. PAVLE JAKOP, Ljubljana – M. Oznanjenje, 23.8.
45 let:	P. JOŽE URBANIJA, Središče ob Dravi, 23.8.

40 let:	NADŠKOF MSGR. STANISLAV ZORE, Ljubljana – Sv. Nikolaj, 2.9.
30 let:	P. DR. MIRAN ŠPELIČ, Ljubljana – Bežigrad, 25.9.
30 let:	P. DARKO ŽNIDARŠIČ, Sydney, Avstralija, 25.9.
25 let:	P. BOGDAN KNAVS, Ljubljana – Šiška, 19.7.
20 let:	BR. KSAVER BABNIK, Ljubljana – M. Oznanjenje, 3.8.
15 let:	P. DR. ANDRAŽ ARKO, Ljubljana – Bežigrad, 25.9.

SLOVESNE ZAOBLJUBE

70 let:	P. VALERIJAN JENKO, Ljubljana – M. Oznanjenje, 29.11.
60 let:	P. DR. BERNARDIN SUŠNIK, Ljubljana – Šiška, 14.7.
45 let:	P. MARKO NOVAK, Novo mesto, 3.2.
35 let:	P. RAFAEL SLEJKO, Sveta Gora, 31.21.
20 let:	P. BOGDAN KNAVS, Ljubljana – Šiška, 11.10.
20 let:	P. GREGOR KOS, Ljubljana – Šiška, 3.10.
20 let:	BR. MIRAN VIDIC, Sveta Gora, 3.10.

DUHOVNIŠKI

50 let – ZLATA MAŠA:

50 let:	P. LAVRENCIJ ANŽEL, Kamnik, 29.6.
45 let:	P. KRIZOLOG CIMERMAN, New York, ZDA, 29.6.
45 let:	P. BERNARD KARMANOCKY, Johnstown, ZDA, 16.6.
45 let:	P. FRANCI SENIČAR, Kamnik, 29.6.
45 let:	P. JANKO ŽAGAR, Ljubljana – M. Oznanjenje, 29.6.
40 let:	P. MILAN KADUNC, Mošnje & Brezje, 29.6.
40 let:	P. BORIS MARKEŽ, Koper, 29.6.

25 let – SREBRNI MAŠI:

25 let:	P. PASHAL GORJUP, Kamnik, 8.4.
25 let:	P. DR. ROBERT BAHČIČ, Brezje, 29.6.
20 let:	P. KRIZOSTOM KOMAR, Novo mesto, 29.6.
20 let:	P. PETER VRABEC, Novo mesto, 29.6.
15 let:	P. TADEJ INGLIČ, Nova Štifta, 29.6.
15 let:	P. JANEZ PAPA, Maribor, 29.6.
10 let:	P. DR. ANDRAŽ ARKO, Ljubljana – Bežigrad, 29.6.

p. Darko Žnidaršič

Predavanje Jurija Pavla Emeršiča
v Antonovem domu na Viču 15.11.2017

500 let bule ITE VOS

Letos poleti je moja družina praznovala god sv. Jakoba v vasi sv. Jakov na otoku Lošinj. Pri večerni maši so somaševali minoritski pater iz starodavnega creškega samostana, nerezinski župnik in frančiškan na dopustu, p. Gregor Kos. Ko smo se po maši zadržali v prijetnem pogovoru pod velikim drevesom pred cerkvijo, mi je pater minorit v šali rekel: "Kot zgodovinar, lahko svojemu prijatelju frančiškaneu poveš, kdo je 'orginalniji i starji' Ko sem pisal to besedilo, sem se nekajkrat spomnil na to, v šali zastavljeno vprašanje. Vprašanje, ki pred pol tisočletja ni bilo smešno. Niti najmanj....

Konflikt med konventualci in observanti in med observanti in kapucini je namreč imel strahoten čustveni in politični naboj. Njegovi zametki segajo daleč nazaj, že v čas Frančiškovega življenja; pomislimo na primer na generalni kapitelj pri Porcijunkoli (kapitelj na Rogozah) l. 1219. Viri (Peruška legenda) nam predstavijo konflikt med Frančiškom in manjšo skupino bratov, ki so si želeli bolj blagih redovnih pravil, na primer Benediktovih. V vlogi njihovega "advokata" je nastopil kardinal Hugolin, ki je skušal takrat in kasneje kot zaščitnik reda omehčati Frančiškovo mrtvičenje, strogost, radikalnost in istočasno uporabiti nenormalno hitro rastočo armado Frančiškovih manjših bratov za potrebe Cerkve. Institucija je počasi preraščala intuicijo ...

Hugolin je pomagal Frančišku tudi pri pisanju Vodila iz leta 1223, ki je bilo nadgradnja Regule non Bulate iz leta 1221, ki pa je nastala na temeljih prvega vodila iz l. 1210, ki ga je ustno potrdil papež Inocenc III. Ob teh posegih v Vodilo je Frančišek budno pazil, da so bistveni poudarki ostali. V Vodilu se tako ohrani termin "fraternitas", ki iz kasnejše literature manjših bratov praktično izgine. Že brat Elija prične namesto "bratstva" uporabljati besedo "red." Še večji odklik pa se zgodi po ustanoviteljovem odstopu in smrti od predpisov povezanih z uboštvom.

Ko je Frančiškov naslednik, brat Elija Asiški 2 leti po ustanoviteljevi smrti pričel (1228) graditi veliki asiški samostan in cerkev, je prišlo do negodovanja velikega števila bratov, ki so se spraševali, ali je res potrebno graditi tako velike zgradbe, pa gradove in utrdbe na Siciliji, kjer je takrat vladal mogočni Friderik II, pa širiti knjižnice in pošiljati brate študirat?

V diskusijo je posegel cardinal Hugolin, leta 1230 že kot papež Gregor IX z bulo Quo elongati, ki je brate odvezovala od doslednega izpolnjevanja Frančiškove Oporoke in jim omogočila, da berejo Vodilo, zlasti dolžbe glede uboštvu bolj široko. Večina bratov je v naslednjih desetletjih sprejela takšno rešitev. Ne pa vsi. Mnogi izmed prvih bratov in Frančiškovih tovarišev (Brat Leon, brat Giles, Masseo in drugi) so bili odločna opozicija Bratu Eliji, ki je v svojem mandatu odobril gradnje velikih študijskih središč in cerkva, s čimer je pospešil klerikalizacijo, popularizacijo in rast reda.

V času Elijevega naslednika Alberta iz Pise (1239) se je še bolj okrepila "učenjaška in duhovniška struja" znotraj reda, oslavljen pa je bil laični element in pomen fizičnega dela. Zbiranje miloščine, ki ji Frančišek ni bil naklonjen, postane glavni vir dohodkov.

V nepotrjenem namreč beremo: "Pod nobenim pogojem naj bratje ne sprejemajo niti ne dovoljujejo sprejemati miloščine, ne denarnih sredstev za kako hišo ali kraje...itd", a te vrstice so kasneje v Vodilu zelo skrajšane, del jih preprosto izginejo iz vodila. Zbiranje miloščine je legalizirala bula Nimis Iniqua iz 1231. Redovno beraštvo je postalo in več stoletij ostalo problem ne le v redu manjših bratov ampak tudi pri drugih srednjeveških redovih in bratovčinah (prim. Erazmova kritika primitivnega beraštva in rjojenja po ulicah v Hvalnici norosti).

Odmikanje od Vodila je vplivalo na ohladitev prvotnega žara Manjših bratov, Vodilo je bilo razumljeno vedno bolj kot pravni tekst, mrtva črka na papirju... Ko pa je papež Inocenc IV leta 1245 izdal bulo Ordinem vestrum, ki je nadgrajevala bulo Quo elongati in še bolj ogrozila prvotno uboštvo, je celo red sam zavrnil bulo.¹

Ta trend mehčanja redovnih pravil je vplival na krepitev t.i. zelotov, gorečnejšev, ki so vedno bolj bojevito zahtevali vrnitev h koreninam. Prav ti so se zelo razveselili, ko je bil leta 1247 izvoljen za generalnega ministra Ivan Parmski, zagovornik dobesednega branja in življenja po Vodilu (za njegovo izvolitev so bili ključni tisti bratje, ki se jih par let kasneje prime ime "spirituali", izvolitev je pozdravil tudi Giles Asiški, eden od še živčih Frančiškovih bratov ... Znan je bil po svojih kratkih, jedrnatih, lakonskih govorih. Dejal mu je "Dobrodošel oče, a prišli ste prepozno." Ivan Parmski je omejil klerikalizacijo reda, a je bil njegov mandat zelo kratek; odstopil je na zahtevo/prošnjo papeža Aleksandra IV, nasledil pa ga je Bonaventura, ki je sprejel kasnejše interpretacije Vodila in dopiščal rabo materialnih dobrin, na katere pa naj se srce ne nevezuje; namesto materialnega poudari Bonaventura duhovno uboštvo... Tudi samostanska pravila so se pod njegovim vplivom odmikala od eremitskega in približala monastičnemu življenju.... Sveti Bonaventura naj bi sodeloval ali celo predsedoval procesu zoper svojega predhodnika, ki je bil obtožen joakinizma (morda mu lahko olitamo kakšne pretirano apokaliptične prospodobne, drugega ne), a nazadnje ni bil obtožen (zanj naj bi se zavzel papežev nečak in kasnejši papež Hadrijan V).

Konflikt se je po Bonaventuri (+1274) le še stopnjeval, saj so misli Joahima iz Fiore odmevale v glavah bratov in spiritualov, zato so morali papeži večkrat posredovati; Nikolaj III 1279 z Exiit qui seminat, Martin IV pa 1283 vpelje prokuratorje (upravniki samostanskih posesti) z Exultantes in Domino. To je izzvalo še večji konflikt med t.i. laksisti in spirituali, kot so v tem času poimenovali obe struji znotraj reda. Slednji, ki so zahtevali doslednejše življenje po Vodilu, kot naprimer Peter Olivi iz "katarskega" Beziersa in njegovi fraticelli, ki so razumeli uboštvo še bolj radikalno od učitelja, odklanjali študij filozofije (Aristotla) in živeli radikalno uboštvo.² Morda se prav takrat okrepijo spiritualne obtožbe na račun laksistov, češ, da je brat Elija izgubil oziroma založil prvo in pravo Frančiškovo Vodilo. Gorečnost spiritualov je nervirala skupnosti, zato je po tožbah papežu prišlo do večih poskusov njihove obsodbe, a so se vsi končali z amnestijo. Dokončno jih

¹ Proticerkveni kritiki, kot npr. pokvarjeni G.B.Shaw so ostro napadali visoko duhovščino in ji očitali, da je uničila pristni krščanski socializem. Takšne trditve ostro zavrača v svojih delih Chesterton, ki poudarja, da je papež ravnal pravilno, ko je posegel v Red, kajti Cerkev je lahko vključila v svojo strukturo vse, kar je bilo dobrega v manjših bratih, obratno pa to ni bilo mogoče. »Frančišek, ogenj, ki se je širil po italijanskih cestah, bi lahko bil začetek požara, ki bi použil staro krščansko civilizacijo.«

² Chesterton poudari, da v konkretnem primeru ne gre za komunizem (ta namreč dopušča skupno, družbeno lastnino), ampak celo za anarhizem.

je zlomil Janez XXII z bulo Quorundam exigit l. 1317, po kateri se morajo podrediti samostanskim predstojnikom glede vprašanja uboštva, 4 pa so bili zaradi nestrinjanja eksemplarično predani inkviziciji... "Razpadli so zato, ker v najbolj natančnem pomenu beside niso hoteli poslušati razuma," zapiše Chesterton.

Za nekaj desetletij se je vihar polegel, a težnja po radikalnejšem izpolnjevanju Vodila (observanca: upoštevati, izpolnjevati) je najprej spodbudila reformni proces v Italiji, kmalu za tem pa še bolj odločno v Franciji. Številni samostani so okoli leta 1400 prešli v observanco, a so imeli pri tem nemalo težav, saj je bil spomin na fraticelle še vedno precej živ.

15. stoletje je bilo stoletje vračanja k izvirom, Svetemu pismu, čas iskanja neposrednih verskih izrazov (devotio moderna), čistosti zgodnje Cerkve ... Humanisti odkrivajo stare tekste (zelo napreduje literarna kritika, Valla razkrinka Konstantinovo darovnico), krepijo se laiška gibanja, povsod veter sprememb In v tem vzdušju je observanca lahko, in to ne le pri manjših bratih, kljub različnim nasportovanjem okostenelih struktur, uspevala. Je pa bila ta observance precej neenotna, razdeljena na italijansko in francosko žarišče, ki se kasneje širita v t.i. cismontansko in ultramontansko področje. Poleg teh observantskih žarišč pa je obstajalo še cel kup drugih (amadeji, klareni, gvalupanci...), ki se bodo kasneje večinoma priključili observanci. Najbolj uspešni pri ureditvi pravnega statusa v Cerkvi so bili francoski observanti, ki so na koncilu v Konstanci leta 1415 dobili pravico voliti lastnega generalnega vikarja. Krepitev the reformiranih skupin je seveda skrbelo ne-reformirano, kasneje imenovano konventualno stran. Znotraj posameznih samostanov je prihajalo do resnih napetosti, ki so se končale tako, da je ena skupina pač morala zapustiti samostan ...

Leta 1430 je v Assisiju prišlo do kompromisa med observanti (npr. Janez Kapistran), ki so se odločili odpovedati svojim vikarjem, če bi generalni minister naredil nujne reforme v redu (področje uboštva). Šlo je za neko kompromisno rešitev med popuščanjem in strogostjo, a so laksisti po parih tednih že zaprosili za dispenzo, kar je spet spodbudilo observante, da nadaljujejo z reformo. 2 buli iz sredine stoletja sta jim oogočili nemoteno rast. Dobili so cismontanskega

in transmontanskega generalnega vikarja, izbirati so smeli svoje predstojnike sklicevali so lastne kapitlje in sprejemali so sprejeti tudi konventualce, ki so se v času uvodne preizkušnje odločili za prestop.

Kriza za observante pa nastopi s pontifikatom Siksta IV (1471-1484), nekdanjega generala manjših bratov, ki je načrtoval postopno ukinitve observance, a je papeževo namero preprečil takratni observantski vikar Marko iz Bologne, ki je s teatralnim nastopom preprečil papeževo namero ... V strahu pred ukinitvijo pravic so se pričeli observanti naslanjati na politične vladarje in jim pojasnjevati nastalo situacijo. Mnogi so, zlasti zaradi materialnih koristi, pričeli nastopati proti konventualcem in v nakaterih državah so se začele težnje po ukinitvi konventualcev. Iz Beneške republike so naprimer izgnani... Mnogi politični vladarji so v odličnih observantskih pridigarjih na začetku 16. Stoletja videli tudi sijajne prodajalce odpustkov in zbiralce denarja za Sv. Petra. Konventualci so jim kasneje očitali, da so si z mešetarjenjem z odpustki kupili prvenstvo v redu.

Odnos med konventualci, ki izgubljajo nekdanje pozicije in vedno močnejšimi observanti, ki se samozvestno polaščajo enega samostana za drugim, so postali vedno bolj neprijateljski. Posamezni generalni ministri (Rinaldo Graziosi in Gilberto Delfini), ki so bili seveda konventualci, so na začetku 16. Stoletja zastavili resne napore, da bi prišlo do sloge, a so bili pri the poskusih neuspešni, saj so jim nasportovali tudi konventualci sami.

Konflikt, ki je medtem dobil še politične razsežnosti, ki so pričele uhajati nadzoru. Kot je kasneje zapisal papež v usodni buli Ite vos, so se nanj pričeli obračati kraji, princi, kot naprimer habsburški cesar Maksimilijan, pa zelo krščanski Franc I (papež mu zelo pokadi), pa Karel V španski, pa Henrik VIII, angleški kralj, ki je takrat še lepo poročen veljal za zvestega katoliškega vladarja, itd..... Med tožniki sta imela verjetno najbolj odločilno mest španski kralj in cardinal Cisneros, ki je zaradi razvratnega življenja nekaterih manjših bratov in tudi menihov drugih redov, v Španiji naredil red na tem področju, zahteval od menihov končanje konkubinata, prepovedoval predolge odsotnosti s kraja bivanja, redno spoved, itd. Zaradi odločnih reform

omenjenega kardinala je več sto menihov odplovalo v S Afriko in se protestno tam spreobrnilo v Islam.

Zaradi pritožb tega in drugih vplivnežev je papež imenoval kardinalsko skupino, ki naj mu pripravi poročila o razmerah. V tej zaupniški skupini so bili močno zastopani observanti. Mnogi observanti so v tem času prepričani, da se s konventualci ne da nič več dogovoriti in da je edina rešitev v observantskem prevzemu štafete, pečata, vodstva, saj so edini sposobni zagotoviti enotnost vseh reformnih struj. Glavni zagovornik take rešitve, strassburški observantski generalni vikar Gašper Schatzgeyer je imel izrazito močan vpliv na vsebino prelomne bile Ite vos. V fazi nastajanja bile je bilo čutiti močne politične pritiske, ki so prav tako šli v korist observance. Tudi uvodna prilika bule o delavcih v vinogradu, ki so poklicani na delo ob različnih urah in dobijo enako plačilo je dala slutiti končno vsebino.

Vzroke za neurejene razmere in konflikte v redu pripiše bula Ite vos 3 dejavnikom:

- Prevelikemu številu prelatov (generalni minister in množica vikarjev različnih obedienč)
- Dolgemu trajanju mandatov in nezmožnosti odpoklica slabih ministrov
- Nereformiranemu življenju neobservantov

Za odpravo teh anomalij uvaja Ite Vos naslednje spremembe:

- 1 generalni minister za vse s 6 letnim mandatom
- Mehanizmom predčasnega odpoklica
- Izbor generalnega ministra gre samo reformiranim ministrom, pri čemer bila jasno pove, kdo to sploh so: observanti, koletanci, klareni, Bratje sv. Evangelija – kapuce (to niso kapucini)!

Generalni minister Bernardin Prati, konventualec, je bil na dan podpisa bule imenovan za atenskega škofa, kar je bila prazna funkcija, saj so Atene takrat že v turških rokah, konventualci pa so naslednji dan izbirali svojega novega voditelja, ki pa nima naziva generalni minister, temveč generalni magister, se pravi učitelj svojega reda, kar je postal Marcello Petris iz Cresa. Konventualcem je papež 14 dni kasneje namenil novo bulo Omnipotens Deus, v kateri je jasno naglašena podeditev konventualcev observantskemu generalu, od katerega mora dobiti pristanek po Ite Vos vsak novi konventualni generalni magister, podobno velja tudi za provincialne magistre, ki morajo dobiti privoljenje od observantskih provincialnih ministrov. Ta predpis se sicer ni nikoli izvajal, saj je Marcello de Petris dobil od papeža osebno odvezo od tega pravila, vendar samo zase "pro hac vice tantum". A tudi naslednji magistri so ostali osvobojeni tega predpisa, dokler se ni ob koncu stoletja obnovil njihov naziv generalnih magistrov, ki so ga kmalu zatem dobili tudi kapucini.

Odziv Marcella de Petrisa na spremenjena razmerja znotraj reda je bil zelo razumen, pa tudi ponižen. Sobratom in provincialnim magistrom je poslal 2 pismi, v katerih je brate opomnil na nevarnost, v kateri se je bil znašel nereformirani, to je konventualni del reda. Na podlagi ohranjenih dokumentov je mo-

goče zaključiti, da je imel papež sprva namen ukiniti konventualno, nereformirano vejo. Red so rešili nekateri močni zaščitniki, med drugimi oglejski patriarch Grimani. Petris v pismu magistrom tudi opozori na hude nepravilnosti v lastnih vrstah in poziva k iskreni notranji reformi v duhu ponižnosti, brez maščevalnosti do zmagovalne reformirane linije. "Nalagam vam, piše, da niti z eno besedo ne oporekate observantom in se glede the reči ne prepirate." Brate ob koncu poziva, naj slečejo starega človeka in postrgajo stari kvas... V vrstah manjšim bratov konventualcev je stekla reforma in že na koncu istega stoletja je na čelo rimo-katoliške cerkve prišel njihov pater Sikst V, zatem pa še zadnji redovnik na papeškem mestu pred sedanjim papežem, Klemen XIV. In pa vrsta svetih mož.

Zmagovita observantska struja pa tudi ni dolgo uživala na lovorikah, saj so se začele silne notranje tenzije. Bula *Ite vos*, ki naj bi bila bula zedinjenja, je pod njihovim vodstvom povezala različne k reformam gravitirajoče skupine za zelo kratek čas. Znotraj observance je kmalu prišlo do povsem enakega trenda kot je bil viden v stoletjih pred tem. Del bratov je hitro zavil v povsem monastično smer in klerikalizacijo, bolj radikalne skupine pa so hitro pokazale težnje po odcepitvi. Žarišča tistih, ki so hoteli bolj odločno živeti po evangeliju, so bili bolj eremitsko usmerjena središča, ki jih je močno priporočal že sv. Bonaventura. Že takrat so bili njihovi člani v sporu s tistimi bolj posvetnimi in klerikalno, danes bi rekli pastoralno akcijsko usmerjenimi... Verjetno imate v vseh redovih še danes izkušnjo the napetosti... Odnos generalnih ministrov do teh radikalnejših bratov je bil včasih bolj, drugič manj naklonjen. Izrazito nasproten do njih pa je bil generalni minister Pavel Pisotti, ki je nastopil službo par let po buli *Ite vos*. (1529-33). V njegovem času, verjetno tudi zaradi njegove zelo posvetne drže, so se od obserantske struje odcepili reformati (1532), ki so bili v 19. Stoletju celo močnejši od observantov, čeprav so jim bili de jure podrejeni, de facto pa pogosto ne. V to skupino je spadala tudi Hrvaško-kranjska provinca sv. Križa.

Omenjeni generalni minister je bil zelo sovražen tudi do nekaj let prej nastalih kapucinov, ki so imeli začetke napete kot iz kakšnega akcijskega filma. Po tem, ko je Matej iz Bascia dobil od papeža ustno odobritev za dosledno življenje po Vodilu (observantski žar, ki je bil 100 let prej zelo prepričljiv, je v času po *Ite Vos* že ugašal, od tod težnja po reformi). Sledi aretacija s strani provinciala, po intervenciji politike izpuščen; pridruži

se skupini pobeglih observantov, ki se pred močnim generalom Pavlom Pisottijem, ki jih lovi tudi s posvetno vojaško mašinerijo, zatečejo pod zaščito konventualcev. ... Pravni začetnik reda in omenjeni Matej iz Bascia bosta kasneje iz reda izključena, novi generalni vikar reda pa je pobegnil med kalvince v Švico. Mnogi bratje so se vrnili nazaj k observantom ... 16. stoletje torej ni bilo nič preveč spodbudno za kapucine, papež je razmišljal o pripojitvi h konventualcem. Kakorkoli, kapucini preživijo viharje in leta 1619 izvolijo lastnega generalnega ministra. Ter v naslednjih letih odigrajo pomembno vlogo pri katoliški obnovi v Evropi in pri vojaški konfrontaciji s Turki (npr. Sv. Marko iz Aviana).

Kapucini seveda niso bili edini, ki so zahtevali odločnejše izpolnjevanje Vodila kot so to počeli observanti. Od 1563 imamo tako v arena še alkantarini/diskalceati/bosonogi, po 1579 rekolekte, pa še kakšna skupina bi se našla.

Observante, reformirane, rekolekte in bosonoge je ob koncu 19. stoletja povezal papež Leon XIII v OFM (unione Leoniana). Njegov naslednik Pij X pa je ob 700 letnici potrditve vodila v apostolskem pismu poudaril enakost vseh 3 redov in njihovih generalnih ministrov. 20. Stoletje je zaznamovano s tesnejšim sodelovanjem in nekaterimi skupnimi projekti, razlike se zdijo včasih zanemarljive, vendar so na koncu nianse tiste, ki lahko povzročijo konflikte (pred kratkim je raziskava, narejena med mladimi slovenskimi redovniki pokazala, da je na izbiri redovne skupnosti odločilno vplivala "redovna obleka").

Razlike in napetosti med redovi in znotraj njih skozi zgodovino in še danes lahko prinesejo pozitivno dinamiko. Podobno kot v družini, je za rast potreben tako racionalnopraktični vidik na eni, kot idealizem in vizionarstvo na drugi strani. Škoda nastaja, če pride med poloma do sovražnosti in obtoževanja, če imamo skrajnosti, kot npr. Fraticelli in Pavel Pisotti. Sveti Frančišek je mojstrsko ulovil ravnotežje med obema skrajnostima (ko je obstajala nevarnost, da ga divji duhovni zanos "odnese" v skrajnost, ga je pa zadrževal cardinal Hugolin.

Razlike med obediencami in brati Reda me spominjajo na reko, v kateri bratje plavajo. Reka se razcepi in bratje plavajo po različnih rokavih. Nekateri rokavi se združijo, drugi ne. A to ni tako bistveno. Bistveno je, da bratje plavajo v pravo smer. Da ostanejo v stiku z vodo, ki teče iz Izvira. In da mislijo bolj na cilj, kot na bravo habita.

Jurij Pavel Emeršič

40-letnica ponovnega prihoda sester klaris v Slovenijo

Čudovita so Gospodova dela

Kakor je nebo visoko nad zemljo, tako visoko so moja pota nad vašimi poti in moje misli nad vašimi mislimi" (Iz 55, 9). Gospodova dela so zares velika in čudovita!

Med posebno delo Božje previdnosti lahko prištevamo tudi ponovno oživitev II. Frančiškovega reda v Sloveniji, po skoraj 200-letni odsotnosti. Pred 40-imi leti, 1. aprila 1978, smo se – s pomočjo takratnega prov. p. Polikarpa Broliha in celotne Slovenske frančiškanske province svetega Križa – naselile v Nazarjah tri sestre klarise; danes pa so v Sloveniji trije klariški samostani.

Na slovenskem ozemlju je bilo nekdanj sedem samostanov klaris: v Mekinjah pri Kamniku in v Kopru (že od l. 1300), v Šentvidu ob Glini na avstrijskem Koroškem, Celju, Škofji Loki, Gorici in v Ljubljani. Ker so se nune ravnale po omiljenem Vodilu Urbana IV., so imele lahko tudi posestva in premoženje. Veliko so prispevale h kulturi in sakralni umetnosti, v 17. in 18. stoletju pa tudi k vzgoji in izobraževanju.

Avstrijski cesar Jožef II. je l. 1782 razpustil vse kontemplativne samostane. Potem so naša dekleta odhajala v tujino in bile raztresene po Evropi in v Sveti deželi. Tako je tudi Marija Kozina iz Sodražice, rojena l. 1905, vstopila v samostan klaris v Splitu l. 1929; dobila je redovno ime s. M. Imakulata. 1945 je odšla s tremi sestrami v Samobor in nato v Zagreb, kjer so odprle

novi skupnosti. L. 1970 in 1974 sva se ji pridružili še dve Slovenki – s. M. Katarina Ambrož in s. M. Jozefina Petrič. Na belo soboto, 1. aprila 1978, pa se je uresničil naš sen o vrnitvi v domovino.

Leta 1977 smo začele zbirati potrebna dovoljenja za ustanovitev novega samostana v Sloveniji. Frančiškani so nam v Nazarjah odstopili del vrta s starim opuščenim cvetličnjakom. 5. oktobra 1977 je bil v

Vatikanu izdan odlok za novi osnutek samostana v Nazarjah. Ko je nato občina odobrila še adaptacijo cvetličnjaka v samostanske prostore, je bilo potrebno samo še odriniti "v obljubljeni deželo". Nismo imele sredstev, tudi ne dobrega zdravja – v naših srcih pa je svetica luč neomajne vere in zaupanja v Njega, ki nas je izbral in poklical zase. Jezus Kristus je bil vse, kar smo imele res gotovega – in to je bilo za nas dovolj.

Izbrale smo izvirno Klarino Vodilo s strogim uboštvom in ... zavihale rokave.

Za eno leto so nam bratje frančiškani odstopili v uporabo del njihovega samostana. K sv. maši smo hodile v cerkev, delale pa na vrtu in gradbišču. Stari cvetličnjak so nam pomagali porušiti frančiškanski bogoslovci, ki so nam potem prvo leto pomagali tudi pri gradnji. Zidale smo v lastni režiji; pomagali so nam delavci iz Zagreba, bratje frančiškani (največ prov. p. Polikarp in župnik p. Primož); prvi in glavni stavbenik pa je bil Gospod sam. Bile smo trdno prepričane: "Če Bog hoče imeti samostan, ga bo naredil in tudi napolnil!" Moči in denarja nam je Bog preskrbel ravno toliko, kolikor je bilo potrebno iz dneva v dan. Neštetokrat je preizkušal naše zaupanje "do zadnje minute"... Pa nas Jezus ni nikoli razočaral: "Karkoli v molitvi prosite, verujte, da boste prejeli."

Novi samostan je bil pod streho v dobrih štirih mesecih! 7. aprila 1979 smo se preselile v svoj samostan, ki smo ga počasi dokončevale, okrog vrta pa sezidale tudi zid. 7. oktobra 1982 je škof dr. Franc Kramberger blagoslovil klavzuro. V Klarinem letu ob 800-letnici njenega rojstva pa je Sveta kongregacija 11. avgusta 1994 izdala odlok o kanonični ustanovitvi samostana klaris v Nazarjah. V letu 2005 smo dozidali še novo kapelo.

Bog nam je pošiljal nove poklice in leta 2000 smo odprle samostan v Dolnicah pri Ljubljani. Leta 2012, ob 800-letnici našega Reda, pa je zagorela še tretja Klarina svetilka v Prekmurju v Turnišču. Vsi trije samostani (v katerih moli tudi za vas 26 sester in 2 postulantki) so posvečeni Mariji: samostan v Nazarjah Brezmadežni, v Dolnicah Jezusovemu in Marijinemu Srcu, v Turnišču pa Mariji Materi Cerkve.

Bogu smo iz srca hvaležne, da smo smele sodelovati pri oživitvi Klarinega reda v raju pod Triglavom. Hvaležne smo vsem dobrotnikom, zlasti bratom frančiškanom za vso veliko duhovno in raznovrstno pomoč in oskrbo in za povezanost v delu za rast Božjega kraljestva. Naj vsem Bog povrne s svojo milostjo in blagoslovom.

s. M. Katarina, OSC

IZ DRUŽINE

Hvala vam, dragi številni dobrotniki, ki ste nam pomagali urediti samostane in velikodušno skrbite za naše vsakodnevne potrebe. Naj vam Dobrotni vse stoterno povrne! Vračamo vam z molitvijo. Skupaj slavimo Gospoda in prosimo za vesoljno Cerkev, za naš narod, za stiskane in trpeče, za duhovne poklice – za njihovo vztrajnost in svetost, za novomašnike ...

Naj bo naša skupna hvalnica Vsemogočnemu zapupna in goreča:

Usmiljeni, dobrotni Gospod!

Po priprošnji Kraljice Slovencev

nam ohrani vero, dom in rod!

Sestre klarise

Rim, 1.-3. december 2017

»Pridi in poglej«

Poklicna pastoralna in posvečeno življenje: Obzorja in upanja

Na pobudo Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja je v začetku decembra v Rimu potekal kongres v pripravi na škofovsko sinodo 2018 (Mladi, vera in razločevanje poklicnosti). Kongres se je odvijal na papeškem ateneju Regina Apostolorum. Zbralo se nas je več kot 800 redovnikov, redovnic, posvečenih iz različnih skupnosti in oblik posvečenega življenja, duhovnikov ter laikov iz vsega sveta, ki se srečujejo z mladimi na poti razločevanja poklicnosti. Poleg predavanj, ki smo jih poslušali, je bilo srečanje namenjeno tudi podelitvi naših izkušenj pri delu z mladimi in soočenju s trenutno situacijo mladih po vsem svetu ter dodati prispevek prihajajoči škofovski sinodi. Iz Slovenije smo se srečanja udeležili p. Janez Papa OFM, p. Damjan Ristič DJ, s. Urša Marinčič ŠSFKK in s. Diana Novak OSU.

Moja predvidevanja pred kongresom so bila, da bo šlo bolj v predstavitev materialov, dejavnosti, nekakšna tržnica ... Vendar je šlo veliko bolj v globino, v temelj poklicnosti in posvečenega življenja. Nikjer ni bilo razstave materialov, ki jih uporabljamo pri delu z mladimi in v poklicni pastoralni, ni bilo prikaza aktivnosti, ki jih organiziramo ... receptov za delo z mladimi. Ampak bolj iskanje in prepoznavanje, h čemu nas Gospod danes kliče, v situaciji tega sveta, ki jo živimo, da bi lahko mlade pritegnili k izviru življenja.

Kongres je bil sestavljen iz treh sklopov:

- Predavanja: osvetlitev poklicne pastorale, temelj
- Predstavitev situacije pri delu z mladimi, poklicne pastorale na posameznih celinah, izkušnje in refleksija
- Pogovor v jezikovnih skupinah (po 25) ob vprašanjih, ki so bila vnaprej podana (npr. Kakšni so novi izzivi, ki jih odkrivamo; kaj nas spodbuja pri delu v poklicni pastoralni; kakšne so potrebe poklicne pastorale v naših deželah, skupnostih?) Po skupinah smo tudi oblikovali predloge za teme, o katerih naj bi se škofoje pogovarjali na sinodi

Ob tem so se odvijala tudi mnoga neformalna srečanja med odmori, ob skupnih obedih, prehodih iz enega prostora v drugega ...

Papež je udeležencem srečanja napisal pismo, ki je bilo prebrano ob začetku kongresa in je dajalo barvo celotnemu kongresu. Kot nekakšna dispozicija vseh predavanj, ki so sledila. Pismo je objavljeno na internetu.

Težko je na kratko povzeti vsebino predavanj. Bi pa izpostavila posamezne poudarke in rdečo nit, ki je prepletala vse tri dni.

4 glavne prispevke na konferenci so imeli:

- Prefekt kongregacije, kardinal Joao Braz de Aviz: Pridi in poglej (v Svetem pismu in današnjem času)
- Tajnik kongregacije Jose Rodriguez Carballo (Hoja za Kristusom v novi zavezi)
- Pascual Chavez Villanueva, SDB (O mladih in posvečenem življenju)
- Timothy Radcliffe, OP (kulture in klic v posvečeno življenje, med možnostmi in zahtevnostmi)

2 predavitvi sta imela še:

- Kardinal Lorenzo Baldisseri, generalni tajnik škofovske sinode (predstavitev sinode o mladih)
- Kardinal Beniamino Stella, prefekt kongregacije za duhovnike (o Ratio, pozornost in skrb za celostno človeško vzgojo)

Prispevki so bili zelo konkretni, kar se tiče posvečenega življenja. So bolj govorili o nas kot o mladih, o drugih. Večkrat so bili izzivalni v smislu refleksije našega načina življenja in miselnosti.

Že papež je v pismu izpostavil, da govoriti o poklicni pastoralni pomen naglasiti, da je vsaka služba v Cerkvi naravnana na razločevanje poklicnosti. Po-

zornost na Božji glas, na klic je temeljno za življenje vsakega kristjana. Še vedno preveč pogosto razmišljamo o poklicnosti samo v povezavi z duhovništvom ter posvečenim življenjem. Vendar je delo za poklice treba razumeti kot dušo vse evangelizacije in mora biti v tesni povezanosti z družinsko pastoralo in biti hkrati zgrajena na mladinski pastorali ter se razvijati iz nje. Naša naloga pa je, da »predstavljamo« poklic, ki ga živimo. Da mladim pokažemo, kaj pomeni slediti Kristusu v posvečenem življenju in kaj pomeni to znotraj Cerkve.

1. Naš poklic

Skrb za poklicno pastoralo je najprej skrb za NAŠ POKLIC. Naslov kongresa je: »Pridi in poglej«. Ko so vprašali Jezusa, kje stanuje, jih je povabil, naj gredo za njim. Povabil jih je, da gredo za njim v vsakdanjem življenju, da mu sledijo v vsem, kamor je šel. Jezus se je ljudem razodeval v vsakdanjem življenju. Skrb za pastoralo poklicev je najprej skrb za naš (oseben) poklic. Drugim ne moremo predlagati načina življenja, ki ga mi ne živimo. Samo skozi pričevanje našega življenja lahko povabimo mlade z Jezusovimi besedami: »Pridi in poglej.« Vendar pa je lahko ta Božja beseda, ki se nam zdi tako vsakdanja, ko govorimo o posvečenem življenju, za nas zelo zahtevna. Če povabimo: »Pridi in poglej ...« kaj bodo mladi videli pri nas? Da smo zadovoljni, izpolnjeni, bodo videli nekaj lepega, kako živimo bratsko/sestrsko življenje, kako nas je prevzel Kristus, da živimo v Božji družini, da smo tisti, ki delimo vse s Kristusom, da živimo svoje življenje s pogledom na vstalega Kristusa, tudi v vseh zahtevnih situacijah? Kaj bodo videli pri nas in v nas?

Jezus se razodeva skozi naše vsakdanje življenje. Ne drugje. Manj šova bi moralo biti v pastoralnih aktivnostih. Naše življenje naj oznanja, kaj je bistveno. Ne smemo se bati mladim predstaviti zahtev radikalnosti evangelijskega življenja. Izogibajmo se lahkotnim (light) predstavitvam. Mladim ne smemo zavajati. Nujno je, da mladim pokažemo temelj, kje so tla, ne da gradimo gradove v oblakih. Msgr. Carballo pravi, da smo včasih izgubili sol, da je preveč šova v pastoralnih aktivnostih, da ne damo jasne podobe. Da prodajamo brezkoфеinsko življenje. Tudi papež Frančišek govori o tem, da pastoralni šov oz. pastoralni hobi daleč od pastore poklicanosti. Mladim moramo predstaviti evangelijski način življenja. Jasno pa je: Tudi sami smo grešniki in ne smemo se pretvarjati, da nismo. Pot posvečenega življenja ni idealna pot, vendar se mora pokazati, kje je zasidrano naše življenje. Da je preroško. Naše življenje naj bi pripovedovalo o Kristusu.

Vsak od posvečenih naj bi se vprašal: **Ali verjamem ali ne v posvečeno življenje?** Ali ponosno pokažemo sebe kot skupnost (ne samo sebe pri svojem delu)? Smo srečni? Sem srečna? Če ne, kako naj to pot predlagam drugim.

Drugo vprašanje pa je **vprašanje identitete**. Kaj je moja identiteta? Je to nekaj, kar sem izbral? Sem samo izbrala, da sem uršulinka, ali se to razodeva v vsakdanjem življenju ... Ljudje večkrat ne vedo, kaj

smo, kaj je naša identiteta. Vidijo samo, kaj delamo in zamenjujejo službo in poslanstvo. Naša identiteta je najprej v Kristusu. Najprej sem brat in sestra na poti v nebeško kraljestvo. Božja ljubezen pa se izraža na različnih in konkretnih način pri vsakem.

Timothy Radcliffe je izpostavil 3 temelje, na katerih naj bi gradili osebni poklic:

- 1. temelj je **zapuščanje »doma«**. Gospod nas kliče iz udobja individualnosti (npr. umiranje pri Petru); pravi, da imajo nekateri »zaobljubo udobja«. To je posledica zahodne obsedenosti: biti zdrav in uspešen, imeti finančno varnost.
- 2. temelj je **močna teologija zaobljube**: poslušati globlje, osvobajanje od vsega, kar je ozko, majhno in zaprto vase, živeti kot romarji na poti v Kraljestvo.
- 3. temelj je **oblikovati modele vodstva, ki vodijo h Kristusu**: ustvarjalno vodenje v poslušnosti Svetemu Duhu. Naša vodstva so danes preveč kontrolirana in birokratska.

2. Mladi

V središču tako sinode kot tudi kongresa so mladi. Kljub temu, da se ves čas ukvarjamo z mladimi, se zdi, da smo z njimi izgubili stik. Zdi se, da je potrebno ponovno graditi mostove. Danes smo povezani z vsem preko interneta, omrežij ... Vsak lahko izbere, kar mu je všeč, lahko si izbere identiteto, lahko jo zamenja ... Socialna omrežja gradijo na globalnih skupnostih, mnogi so zjutraj, še preden so koga srečali, že povezani preko interneta z ljudmi po vsem svetu. Biti živ pomeni biti povezan. Vendar pa virtualne skupnosti prisilijo ljudi, da mislijo na isti način. V Afriki in Ameriki ... so enaki telefoni, uporabljamo enake Apps-e ... in ko se z nekom ne strinjaš, ga ne maraš, ga preprosto izklopiš. Brez težav nekoga izključiš. Lastnost FB in socialnih omrežij je v tem, da če nečesa ne želiš potrditi (všečkat) ... ostaneš neslišen ...

In tu ima posvečeno življenje veliko povedati. Je znamenje Boga, ki živi; je pričevanje življenja, vključevanja, sprejemanja, različnosti. Ne smemo se bati vstopiti v današnjo kulturo mladih. Tudi Kristus je vstopil v vsakdanje življenje ribičev zato, da bi jim pokazal pot preseganja svoje kulture. Srečevanje z različnimi kulturami ti omogoča, da postajaš nekaj, kar še nisi bil pred tem. Nebeško kraljestvo ni nova kultura, ampak presega to, kar si bil. Je osebno in hkrati univerzalno.

Mladi si želijo, da bi bili slišani. Tudi mi jim moramo prisluhniti, kaj nam imajo povedati. Mnogi mladi so vključeni v naše aktivnosti, ampak nočejo biti del posvečenega življenja. Ker niso okusili svobode božje ljubezni in ljubezni drug drugega. Mladi si želijo, da bi nam prisluhnili. Vendar skozi jezik našega življenja in modela, ki ga živimo. Želijo, da smo mi pripravljeni iti z njimi po poti spreobrnjenja, da jim pokažemo, kako moliti, kako smo v odnosu z Jezusom. Konkretno - preko našega življenja.

Mladim moramo zaupati, pustiti, da naredijo napako, da začnejo znova. Večkrat se zgodi, da morajo mladi, ko pridejo v redovno skupnost, vstopiti v red, v

sistem ... in mi živimo tako, kot smo vedno živeli. Danes je čas, da začnemo spreminjati miselnost. Cerkev mora stopiti na pot spreobrnjenja in ne nadaljevati tako, kot je vedno bilo.

Verjeti moramo, da si mladi želijo slediti Jezusu, da so pripravljeni sprejeti Božje povabilo na pot posvečenega življenja. Moramo biti potrpežljivi in spoštljivi. Mlade žaja po Bogu.

Na mlade ne smemo gledati kot da niso več mladi. Biti z mladimi pomeni govoriti z njimi, učiti se njihovega jezika ... pridobiti sposobnost poslušanja in sprejemanja ljubezni. Osnova vse pastore mladih so naši odnosi z mladimi. Razumemo jih lahko le, če smo z njimi, če jim prisluhnemo, če jim res želimo prisluhniti, izstopiti iz sebe in stopiti v njihov svet. Manj moramo govoriti o njih in več z njimi. Spremljati jih z neposredno bližino, da jih dosežemo na ustvarjalni in dinamični način.

3. Molitev

Molitev naj zavzema pomembno vlogo v poklicni pastorali. »Prosimo Gospoda žetve, naj pošlje delavcev na svojo žetev« (prim. Mt 9,18). Ker je poklic vedno Božji dar, ni mogoče drugače, kot da nekdo zasliši klic in odgovori nanj samo v molitvi, v zaupnem odnosu z Gospodom. Kdor zares moli za poklice, neutrudno ustvarja kulturo poklicanosti. To je molitev za zvestobo poklicanih, ustvarjanje prostora, kjer je možnost prisluhniti Bogu in pot oznanjevanja »evangelija poklicanosti«, njegovega pospeševanja in izzivanja.

Papež Frančišek tako spodbudno zaključuje pismo: Naj nam nihče ne vzame veselja, da sledimo Jezusu in poguma, da to predlagamo tudi drugim kot pot, resnico in življenje. Čas je za mlade, da sanjajo in starejše, da so preroški. Vstanimo sedaj, kajti za našo stvar gre. Mladi nas čakajo, čas je da s podamo na pot!

br. Janez Papa

7. januar 2018, Kostanjevica

Začetek Škrabčevega leta

Pesnik Alojz Gradnik, rojen v Goriških brdih, in p. Stanislav Škrabec sta bila prijatelja. Gradnik je med prvo svetovno vojno ob pogledu na Kostanjevico, ki so jo morali frančiškani zaradi vojne vihre zapustiti, napisal pesem. Zadnji dve kitici se glasita:

*Groblje le in zevajoče jame.
Povrnili se je zlata vesna,
ali gnezda nima niti vrabec.*

*Kje je celica zdaj tvoja tesna,
ki v njej mir uživaš? Ali zame
imaš kaj prostora, pater Škrabec?*

Ti verzi izražajo tudi moja občutja do p. Stanislava Škrabca. Izražajo nostalgijo po sobratu, ki je umrl pred slabimi stotimi leti.

Danes tukaj na Kostanjevici, ki je bila p. Stanislavu tako ljuba, na stoštiriinšedemdeseto obletnico njegovega rojstva, začenjamo praznovanje Škrabčevega leta. To leto bomo obhajali najprej zato, ker vemo kako zelo je spomin dragocen.

Spomin priključuje in približa osebo, ki je zelo oddaljena v prostoru in času, in jo naenkrat zaslišimo, kako nam spregovori, od uma k umu, od srca k srcu. Zaradi spomina vemo, da smo ohranili prostor za tiste, ki nam jih je čas oddaljal.

Papež Frančišek pravi: »Kdor ima spomin, ima korenine. Brez spomina vere, brez spomina tolikih lepih stvari, ki ustvarjajo zgodovino, brez spomina vrednot, smo izkoreninjeni«.

Naj vam predstavim še en verz pesnika Alojza Gradnika. Zapisan je v pesmi Izpoved:

*Samo kdor vidi svoje korenine,
premeri debela moč in vej višine
in ve, kako je daleč do nebes.*

V Škrabčevem letu bomo ponovno oživel in dali svežino vsemu, kar je p. Stanislav pomenil in kar je ustvaril. Ne zaradi čaščenja, ki ga p. Škrabec ni maral, ampak, da se ne posušijo korenine, deblo in veje enega izmed dreves, ki nam daje senco. To drevo je njegovo svetniško življenje, to drevo je njegova ljubezen do slovenskega jezika.

P. Salvator Zobec je zapisal: »Pokopali smo p. Stanislava Škrabca. Od pogreba grede smo se pogovarjali o njem. Splošna sodba se je glasila: dober redovnik, zgleden duhovnik, velik mož, delaven domoljub in globok učenjak je bil. Ko to pišem, vedno bolj čutim kaj smo s p. Stanislavom izgubili in mislim, da ne bom rekel preveč, če pravim: svetnik je bil!«

Dvanajsti Frančiškov opomin se glasi: »Ali ima Božji služabnik Gospodovega Duha, je mogoče spoznati po temle: Če se ne povzdiguje, ko Bog po njem izvršuje kaj dobrega, marveč se ima v svojih očeh za slabšega in manjšega od vseh drugih ljudi!« Kot, da bi imel sveti Frančišek pred očmi p. Stanislava, ko je to pisal. Ta stavek čudovito opiše Škrabčevo svetost.

P. Stanislav je prav posebno častil sv. Frančiška Asiškega in je o njem prebral vse mogoče spise, ne samo v domačem, ampak tudi v drugih evropskih jezikih. Že v prvem letniku Cvetja je izvrstno in z njemu lastno natančnostjo prevedel v slovenski jezik Frančiškovo sončno pesem.

P. Stanislav je kot sveti Frančišek stvarstvo globoko občudoval: kako lep je šele Bog, ker so tako lepe njegove stvari! Vsa bitja so besede Boga. Bog je povsod pisal. P. Škrabec je na svet gledal z božjimi očmi, zato je znal razbrati Stvarnikov blagi podpis v cveticah, ki jih je s tako ljubeznijo gojil, razumel je čisto bogoslužje sonca, videl je Božjo nit, ki se vleče skozi vse stvari.

Sveti Frančišek je bil svetnik besede. Z besedo vstopa človek v odnose z Bogom, drugim človekom in okoljem. Beseda je sveta. Beseda je drugo ime za bližino. Do božje besede je imel tako spoštovanje, da je ukazal s skrbjo shraniti vse knjige, še posebej tiste, ki so vsebovale beseda Boga. Med prebiranjem sveto-

pisemskih odlomkov si je sv. Frančišek oblizoval ustnice, da bi tudi z jezikom okusil sladkost besed, ki jih je pravkar izgovoril.

Človek, ki je bil sv. Frančišku v občutju božje in človeške besede podoben, je bil p. Stanislav Škrabec. Predstavljam si ga, da je kot svetnik iz Assisija doživljal sladkost božjih besed in sladkost slovenskega jezika, o katerem je rekel: »Naš slovenski jezik je najdražji zaklad, ki nam ga je Bog dal kot narodu, kot Slovencem, zato je gotovo božja volja, da ga ljubimo!«

Ne vem koliko je Škrabec poznal dela blaženega škofa Antona Martina Slomška, a vsekakor je p. Stanislav vodilo prepričanje, ki ga je Slomšek takole izrazil: »Naš slovenski jezik je Božji dar, nam Slovencem izročen, ne zato, da bi ga zanemarjali, po nemarščini celo zgubili in sebe s svojim narodom vred potujčili. Božja volja je, naj bi svoj materin jezik čedili, lepo obogatili. Ljubimo v prihodnje svojo besedo materino, pa ne le v besedi, temveč v dejanju in resnici, iz čiste ljubezni do Boga in svojega roda!«

P. Škrabec je bil je vnet zagovornik materinega jezika, tujke pa je preganjal. Prepričan je bil, da Slovenci svoj jezik in sebe premalo cenimo. »Naša slovenščina je eden najlepših jezikov na svetu,« je zatrjeval.

Kako dragocen je jezik? Jezik je drugi izraz za dušo naroda. Dušo, ki premore samozavedanje. Jezik je večja intima kot objem, saj seže globoko v dno človekove biti. Jezik ni samo sporočanje, jezik je modrost, je nosilec vrednot in izraža narodovo kulturo. Kultura je duhovna oprema in orodje. Brez duhovne opreme narod ne preživi. Jezik je nesmrten. Da, slovenski jezik bo šel z nami v večnost. Ne bo umrl, kot ne more umreti ljubezen.

O slovenščini je Ivan Cankar zapisal: »Bogatejši so pač drugi jeziki. Pravijo tudi, da so milozvočnejši in bolj pripravi za vsakdanjo rabo. Ali - slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz zemlje same zveni, kakor velikonočno potrkanje, in zvezde pojó, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozró na čudežno deželo pod seboj.«

P. Škrabca si ne smemo predstavljati kot okostenelega strokovnjaka, ki je čemerno preživel svoje dneve ob suhoparnih slovničnih pravilih in razmišljanju o glasu in naglasu knjižnega jezika. V slovenski jezik je bil zaljubljen, zato je bil zanj praznik, ko je prebiral strokovne knjige, duša mu je prepevala in vriskala, ko je zapisoval svoje jezikovna dognanja. P. Stanislav je dejal: »Vse kar sem pisal, sem pisal iz ljubezni do slovenščine in iz ljubezni do Slovencev!« V Cvetju lahko beremo: »Mislim sem namreč, da imam neke dolžnosti do svojega materinega jezika, zato, ker sem prejel nekoliko talenta od Boga v tem oziru!«

P. Stanislav svojega talenta ni zakopal. Dobro je trgoval z njim in zato smo mu lahko Slovenci hvaležni. Kakšen je pomen njegovega dela za slovenski narod?

Njegov poznavalec akademik dr. Fran Ramovš je dejal: »Posebne zasluge ima za nas Slovence, ker je dal slovenščini samostojnost in možnost nadaljnega razvoja«. Pod njegovim kipom v parku kulturnikov v Ribnici piše: »Z jezikovnimi spisi je dal slovenščini trden znanstveni in globok ljudski poklon«. Napis na spominski plošči na frančiškanskem samostanu na Kostanjevici daje p. Stanislavu lepo priznanje: »Jasnil si nam slovenskega jezika dušo!« Dr. Janko Kos je zapisal: »Od Primoža Trubarja naprej se je začela vzpostavljati enotna nacionalna zavest, ki je temeljila predvsem na knjižnem jeziku. Slovenščina je zgodovinsko bolj odločilna pri oblikovanju enotne slovenske identitete kot geografski položaj ali zgodovinska tradicija«.

P. Škrabec ima zaradi svojega znanstvenega dela neprecenljive zasluge pri oblikovanju enotne slovenske identitete. Mislim, da ga lahko brez pretiravanja štejemo za enega izmed očetov Slovenskega naroda. P. Salvator Zobec je v Cvetju zapisal: »O ljubezni do domovine govorijo dovolj glasno Škrabčevi spisi. Te prebirajte, pa se boste prepričali, da je bil pater Škrabec eden največjih Slovencev!«

Obhajanje Škrabčevega leta pa nima samo namena spomniti na njegovo podobo, ampak postavlja pred nas tudi izziv: »Ali imamo moč in pogum

spopasti se z vsem, kar meče slovenski jezik v talilni lonec jezikovne in kulturne globalizacije?« Že samega p. Stanislava je skrbelo: »Ne vem, če bo slovenski jezik dočakal sodnega dne!« Naj bo Škrabčev leto priložnost, da po zgledu p. Stanislava postanemo še bolj goreči v ljubezni do Boga, do domovine in še prav posebej do domačega jezika.

V imenu Slovenske frančiškanske province sv. Križa se zahvaljujem vsem, ki ste dali pobudo za obhajanje Škrabčevega leta. Naj vam Bog ohrani vnemo in naj vas blagoslavlja pri vašem plemenitem delu.

P. Stanislav je bil srčen človek in njegova genialnost je bila v tem, da je znal svojo nadarjenost prepletati z inteligenco srca. Bil je cenjen in spoštovan. V Cvetju je bila l. 1919 objavljena pesem Zadnji obisk v celici prečastitega p. Stanka. V njej zaznam srčnost in ljubezen tistih, ki so p. Stanislava poznali. Naj naj ta pesem s svojo nežno izpovedjo uvede v praznovanje Škrabčevega leta:

*Lz neba na zemljo
kaplje zlate so kanile...
Božjega miru bližino
duše zaslutile.*

*Morje vse svetosti,
dehnilo ti je poslednjič,
v prsi hrepeneče
predokus nebeške sreče.*

*Vir neskončne učenosti
ti položil je smehljaj
na sladkosti željna usta
in očem pričaral raj.*

*Boječe trepetale so nam v rokah
sveče, trepetale, ugasnile...
Lz neba ne zemljo
mir so zvezdice rosile...*

p. Marjan Čuden

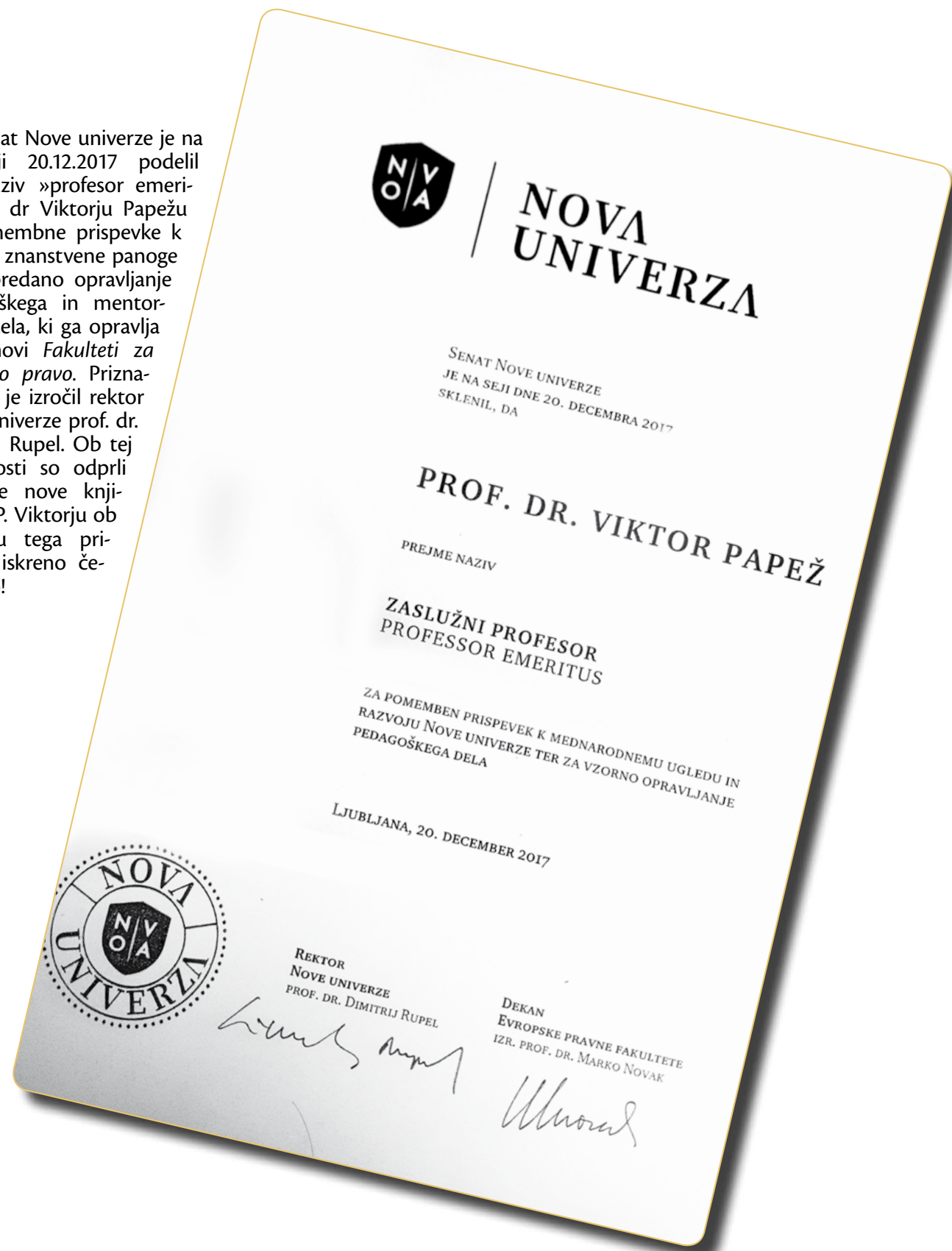
BRATJE V FORMACIJI

br. Jan Dominik

p. Viktor Papež zaslužni profesor »Nove univerze«

Senat Nove univerze je na seji 20.12.2017 podelil naziv »profesor emeritus« p. dr. Viktorju Papežu za pomembne prispevke k razvoju znanstvene panoge in za predano opravljanje pedagoškega in mentorkega dela, ki ga opravlja na njihovi Fakulteti za evropsko pravo. Priznanje mu je izročil rektor Nove univerze prof. dr. Dimitrij Rupel. Ob tej priložnosti so odprli prostore nove knjižnice. P. Viktorju ob prejemu tega priznanja iskreno čestitamo!

P. Mihael S. Vovk med brati v Avstraliji

Pater dr. Mihael S. Vovk OFM, nekdanji provincialni minister slovenske frančiškanske province in sedaj vikar samostana na Sveti Gori pri Gorici, se je udeležil praznovanja zlatega jubilejnega leta – 50 let naše cerkve. Skupaj z njim pa smo obhajali njegov 80. rojstni dan v cerkvi in po maši s prazničnim družinskim kosilom. Kosilo so pripravile članice DSE ob vodstvu predsednice Olge Bogovič. Praznični večerji se je pridružil nadškof dr. Denis J. Hart. Bratje so p. Mihaelu čestitali in zaželeli Božjega blagoslova in zdravja.

p. Ciril, p. David in p. Darko

Praznovanje božiča v Nazarjah in v Kamniku

Odlučil sem se, da bom sveti večer pred božičem 2017 praznoval z bratom v Nazarjah. Tudi zato, da jima priskočim na pomoč. Že navsezgodaj na četrto adventno nedeljo sem se jima pridružil v cerkvi. Natančneje v spovednici. P. Andrej je daroval redno župnijsko mašo, p. Tomaž pa je vodil evharistijo pri sestrah klarisah. Ob 10. uri je bil v cerkvi ponovno lep obisk. Tokrat sem jaz maševal, oba nazarška patra pa sta spovedovala.

Opoldanski brevir smo zmolili v kapeli doma duhovnih vaj. Kosilo je bilo nadvse prijetno, bratsko in sproščeno. P. Tomaž Pintar je po kosilu vprašal kaj imam v načrtu. »Grem malce počivat,« sem rekel: »Od spovedovanja v cerkvi na Tromostovju sem kar malce utrujen!« »Kaj pa, če bi šli v Logarsko dolino na sprehod?«, je predlagal p. Tomaž. Nisem se preveč obotavljal. Še posebej, ker je bil tudi p. Andrej za. Saj sem v Nazarje vendarle prišel zaradi bratstva!

Izlet v Logarsko dolino je bil nekaj najlepšega, kar sem lahko poleg obredov v cerkvi in praznovanja svetega večera doživel za božič. Že leta pogrešam sneg za ta praznik. V Logarski dolini ga je bilo na pretek. Za nameček sem se pa še obilno nadihal svežega zraka, saj se je sprehod spremenil v pohod in smo kar pošteno zastavili korak od parkirišča do slapa Rinka. Tja nismo prispeli, je bilo vendarle preveč snega. Takle podvig res učinkoviteje prežene utrujenost kot počitek. P. Tomažu sem se zahvalil, da nas je »zvlekel« v to čarobno zasneženo dolino. »Nikoli ne bom pozabil, kako lep božič si mi pričaral,« sem mu rekel.

Sveti večer je bil kakor se spodobi. Blagoslovili smo vse samostanske prostore in gospodarsko poslopje. Blagoslovno pot smo končali v cerkvi pred jasticami. Kot majhni otroci smo prednje namestili klop in se zazrli v čudovite prizore. Jasličarji v Nazarjah so se izkazali. P. Andrej je vzel v roke kitaro in zapeli smo nekaj božičnih pesmi. Kljub »sveži« cerkvi, je bilo pred jasticami v tistih trenutkih veliko toplote, bratstva in Frančiškovega duha.

Za večerjo sta se p. Andrej in p. Tomaž ponovno izkazala kot dobra gostitelja. Pozabil sem že kaj sta postregla, nisem pa pozabil vzdušja in domačnosti.

Nikamor se nam ni mudilo. Ko je ura vendarle opozorila nase, smo se odpravili vsak na svoj konec. Nazarška patra sta se šla pripravljat za polnočnico, jaz pa sem pospravil svoje stvari in se odpravil proti avtomobilu. Polnočnico bom slavil skupaj z brati v Kamniku. Spotoma sem še pokljukal na vrata kapele pri sestrah klarisah. Zaprto. Najbrž so sestre zatopljene v molitev.

Med vožnjo sem se spomnil božiča pri vojakih. Točno opolnoči sem bil na straži. Noč je bila lepa, mrzla in polna zvezd. To je bil eden mojih najbolj čarobnih božičev. Ko sem se peljal čez Črnivec sem podoživel tisti božič, saj je bila obleka stvarstva enaka kot takrat.

V Kamniku me je sprejel p. Lovrenc. Tudi Kamnik je bil poln spominov na pretekle božiče. Kot da vidim p. Karla Dijaka, p. Mateja Papeža. P. Leopolda Grčarja, p. Filipa Rupnika in p. Jožeta Urbanija, ki so bili v času dijaških let »moji patri« v Kamniku. Lepo je bilo praznovati z njimi.

V Kamniku je bilo za polnočno mašo že vse pripravljeno: pevci, bralci, ministranti. P. Lovrenc je imel »vse pod kontrolo«. V cerkvi že tradicionalno čudovite jaslice in seveda polno ljudi. Pevci so svoje izbrano petje prepletli z ljudskimi pesmimi, da smo lahko vsi sodelovali. Spet doživetje nebeške liturgije, za katero ima p. Lovrenc še posebej občutek.

S številnimi znanci smo si po maši voščili. Zadržal sem se še pred cerkvijo, kjer sem mladini povedal anekdoto o bratu Bonotu. Ko je služboval v Kamniku je po polnočnici zapiral cerkev. Pri stranskem vhodu je skozi lino opazil, kako se proti vratom maje nekdo, ki je bil že zelo »utrujen«. Najbrž je obsedel v gostišču, namesto, da bi prišel k maši. Trkal je na vrata in prosil: »Sveti Peter, odpri mi. Zakaj mi ne odpreš?« Brat Bono pa je skozi lino zakričal: »Zato, ker si pijan!« Po pripovedovanju brata Bonota je možakar odskočil v zrak, se pobral in v hipu trezen na vso moč stekel proč.

Nasmejali smo se in poslovili. Ne smem pozabiti na obljubo, ki sem jo izrekel mnogim ob voščilu, in sicer, da še kdaj pridem praznovat z njimi. In to z veseljem.

p. Marjan Čuden

Oltar Jezusovega imena v frančiškanski cerkvi sv. Ane v Kopru

Sedanji oltar je bil postavljen 1899,
kot je vklesano na levi strani oltarja:

BENEFACITORUM OBLATIONIBUS
EXTRACTUM 1899

=
Iz darov dobrotnikov
zgrajeno 1899.

Oltarno sliko je leta 1549 naslikal beneški
mojster Benetto Carpathio (original je v
cerkvi sv. Antona Padovanskega v Huminu -
Gemona del Friuli), o čemer priča napis na
desnem spodnjem koncu:

BENETTO CARPATHIO
VENETO PINGEVA
M.D. XXXXI

=
Benetto Carpathio (Carpaccio),
Benečan, je narisal leta 1541.

Slika prikazuje češčenje Jezusovega
imena s svetniki Janezom Krstnikom,
Frančiškom Asiškim, Bernardinom
Sienskim in Pavlom.

Čiščenje in obnova oltarja

Beno in Lan Sevšek sta v novembru in
decembru 2017 celoten oltar temeljito
očistila in obnovila. Za delo se jima
iskreno zahvaljujemo! Pravtako tudi
dobrotnikom za njihove darove.

Devetdnevnica v čast Jezusovemu imenu

Angel je Jožefu oznanil ime, ki naj ga da
otroku, ki ga je nosila njegova najdražja
Marija: Jezus. To je bila posebna čast, saj
ime ni samo oznaka, s katero kličemo
drug drugega, ampak je ikona osebe,
ki ga nosi. Ime Jezus pomeni »Bog
rešuje«. Jezus sam nas je učil, naj se
zbiramo v njegovem imenu, naj prosimo
v njegovem imenu, naj verujemo v
njegovo ime, saj tisti, ki vanj verujejo,
dobijo pravico, da se imenujejo Božji
otroci.

Jezusovega imena se v bogoslužju
posebej spominjamo 3. januarja. To
je tudi primeren dan, da začnemo
devetdnevno njemu v čast.

Molitev ob desetdnevnici

Gospod Jezus, hvala ti za dragoceni dar
tvojega svetega imena, s katerim se nam
bližaj, nas rešuješ naših grehov, nam
ponujaš prijateljstvo in nas nežno ljubiš iz
vsega srca.

Jezus, tisto noč pred smrtjo si nam
obljubil, da boš naredil vse, za kar te
bomo prosili v tvojem imenu. Ko se je
apostol Peter skliceval na tvoje ime, je
berač pred tempeljskimi lepimi vrati
ozdravel in shodil.

Verujem v tvoje sveto ime in upam v
večno življenje, ki ga obljublja. Naj bo
tvoje sveto ime moja moč in moja opora.
Naj bo vedno v mojem srcu in na mojih
ustnicah. Tako povezan s teboj izročam
tvojemu svetemu imenu moje prošnje za
...

Očenaš, zdravamarija, slavaočetu.

O slavno, milo, ljubeče in krepostno ime!

Po tebi so odpuščene krivde,
po tebi so poraženi sovražniki,
po tebi so bolni rešeni,
po tebi so trpeč
okrepljeni in se veselijo!
Ti si ponos vernih,
učitelj oznanjevalcev,
moč delavcev,
opora slabotnih!
Želje se razvnamejo
zaradi tvoje ognjene toplote in žara,
vzradostijo duše molivcev
in po tebi so zmagovite duše
poveljane v nebesih:
s katerimi, ljubi Jezus,
po tvojem svetem imenu
daj, da tudi mi moremo kraljevati.

(sv. Bernardin Sienski, marjiši brati)

Jezusovo ime - Litanije Jezusovega imena

Gospod, usmili se
Kristus, usmili se
Gospod, usmili se
Kristus, sliši nas
Kristus, usliši nas
Bog Oče nebeški - usmili se nas
Bog Sin, Odrešenik sveta
Bog Sveti Duh
Sveta Trojica, en sam Bog

Jezus, Očetov dar - usmili se nas
Jezus, Marijin sin
Jezus, naš Bog

Jezus, rojen zaradi našega zveličanja
Jezus, osvoboditelj človeka
Jezus, odrešenik sveta

Jezus, svetli od Boga
Jezus, učitelj resnice
Jezus, oznanjevalec vesele novice

Jezus, obličje Božjega usmiljenja
Jezus, pot k Očetu
Jezus, Bog z nami

Jezus, hrepenenje Cerkve
Jezus, beseda življenja
Jezus, beseda, ki rešuje

Jezus, pot in vrata k odrešenju
Jezus, vstajenje in življenje
Jezus, zarja novega človeka

Jezus, dan, ki nima konca
Jezus, luč, ki premaguje temo
Jezus, človekova usoda

Jezus, naše upanje
Jezus, naše življenje
Jezus, naš mir in sprava

Jezus, naš brat in prijatelj
Jezus, naša pot in cilj
Jezus, naš vzornik

Jezus, blag do grešnikov
Jezus, zdravje bolnikov
Jezus, solidaren z ubogimi

Jezus, opora slabotnim
Jezus, tolažba trpečim
Jezus, obramba razžaljenih

Jezus, sprejetje obrobni
Jezus, pravica zatiranih
Jezus, edini pravični

Jezus, krotki in ponižni
Jezus, mož bolečin
Jezus, zmagovalec smrti

Jezus, živi in prihajajoči
Jezus, večno veselje
Jezus, Bog miru

Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta -
prizanesi nam, o Gospod.
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta -
usliši nas, o Gospod.
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta -
usmili se nas.

Jezus, začetek in konec človeka,
spreobrne naša srca k sebi,
da zapustimo zmotna pota
in sledimo tvojim stopinjam
na poti, ki vodi v življenje.
Daj, da bomo zvesti krstnim obljubam
dosledno živeli svojo vero,
vneto pričevali za tvojo besedo,
da bo v vsaki družini in v naši domovini
zasijala oživiljajoča luč evangelija.

To prosimo tebe, Jezus, ki z Očetom in
Svetim Duhom
živiš in nas ljubiš vekomaj. Amen.

Iz Lemonta

Blagoslovljen postni čas želim vsem bratom iz Lemonta!

p. Metod

Iz bratstva v Kamniku

V šolskem letu 2017-18 se je, v soglasju z župnikom Lukom Demšarjem, v kamniškem samostanu začel izvajati program Družinske kateheze. Prvo srečanje je bilo v ponedeljek, 11. septembra. To je kateheza, ki se istočasno izvaja za vso družino. Štirinajst družin, razdeljenih v štiri skupine, v ločenih prostorih sledijo katehezam, ki jih izvajajo trije laični katehisti in katehet duhovnik. V skupini staršev je 22 oseb, v višji triadi (4.-6. razred osnovne šole) devet otrok, v mlajši triadi (1.-3. razred) 16 otrok, v skupini predšolskih pa je 9 otrok. Štirje veroukarji se bodo v tem katehetskem letu pripravljali na prvo sveto obhajilo. Uradno so otroci vpisani k verouku v župniji Kamnik, ki jim bo izdala tudi spričevala. Štirje patri se vrstimo za kateheze. Vsak pride na vrsto enkrat na mesec.

Jeseni je bil p. Mari Osredkar 5 tednov odsoten iz samostana, ker je akademsko deloval na Western Michigan University v kalamazooju, Michigan, USA. Med tem časom je bil povabljen tudi na apostolsko nunciature v Mexico City, kjer je poromal tudi v največje Marijino Božjo pot na svetu, Guadalupe. Ko se je teden dni pred božičem vrnil domov, so patri spovedovali od jutra do večera. Še vedno je namreč navada, da vsi iz kamniške dekanije in tudi širšega področja pridejo v kloster k spovedi pred prazniki.

Takoj po božiču sta se pp. Franci in Pashal odločila, da individualno opravita duhovne vaje na Brezjah. Med letom sta se prijavila, vendar sta bolezen in pastoralno nadomeščanje v župniji Nevlje preprečila, da bi se udeležila predvidenih duhovnih vaj v Nazarjah. P. Pashal se je sicer vrnil domov že po prvi (neprespani) noči in je štiri dni v zbranosti in molitvi vztrajal kar v svoji sobi.

Tudi sicer imamo kamniški bratje veliko zdravstvenih težav. Najmlajšemu, p. Mariju, je zdravnica postavila diagnozo »putika«. Imel je močno zatekel palec na levi nogi in boleč sklep, ki mu je oteževal hojo. Prav tako ima težave s hojo p. Lovrenc, ki se je septembra vrnil iz Maribora, kjer je bil operiran in je potem v samostanu okrevaval. Rana je zaceljena, mišice na nogi pa so oslabele. P. Pashalu peša vid tako, da samostojno ne more več maševati. Še najbolj pa se je zdravstveno stanje poslabšalo p. Ernestu, ki je v 85. tem letu in boleha za mnogimi boleznimi. V zadnjih tednih decembra se je njegovo počutje tako poslabšalo, da brez pomoči ni mogel več vstati iz postelje. Sam je izrazil željo, da bi šel v dom za starejše, kjer bi imel boljšo oskrbo. V samostanu namreč ne moremo zagotoviti celodnevne prisotnosti v njegovi sobi. P. Mari je že pred pol leta govoril z g. Petrom Zakrajškom, ravnateljem Duhovniškega doma v Ljubljani, ki mu je takrat dejal, da v primeru, da imajo prosto sobo, lahko sprejmejo p. Ernesta v svojo oskrbo. Sredi decembra je Mari poklical g. Zakrajška, ki mi je zagotovil, da imajo prostor za p. Ernesta. Uradno je naslovil prošnjo na ljubljanskega nadškofa Staneta, ki ga je tudi osebno sprejel in mu zagotovil, da bodo p. Ernesta sprejeli. Dogovorili smo se, da Ernesta pripeljem 5. januarja. Moramo reči, da se je v tednu pred odhodom Ernestu stanje zelo izboljšalo; ponovno je začel po sobi samostojno hoditi in pokazal je vso bistrost svojega razuma in spomina. Veselil se je selitve v Duhovniški dom. Osebe ga je lepo sprejelo in ob sprejemu je ponovno pokazal svojo bistrost. Medicinski sestre je namreč naštel imena cele vrste zdravil, ki jih redno uživa, z vsemi grammi in miligrami, ure, ki so primerne za uživanje

zdravil... Sestra je potem vprašala p. Marija, ki ga je pripeljal: »Ali niste dejali, da je pater dementen in da se izgublja?« Ja, v decembru ni vedel kje je in kaj počne, sedaj pa se je stanje izboljšalo. Z ravnateljem doma je p. Mari uredil formalnosti in z Ernestom sta se dogovorila, kdaj ga pridem obiskat in kaj vse mu mora še prinesiti... Ko se je Mari vrnil v Kamnik, ga je čakalo pismo ljubljanskega nadškofa, ki ga je pa zelo presenetilo in ko je z njegovo vsebino seznanil brate pri kosilu, je opazil, da je druge naravnost šokiralo. Msgr. Stane Zore je namreč napisal pismo p. Ernestu in ga v vednost poslal tudi gvardijanu in provincialu. V njem pravi: »..... s 5. januarjem 2018 Vas sprejemam v Duhovniški dom na Lepem potu v Ljubljani, in sicer dokler bodo to omogočale prostorske možnosti doma. Ko bomo potrebovali sobo za škofijskega duhovnika, bomo obvestili Vas in Vašega provinciala, da boste v roku enega meseca poiskali drugo možnost nastanitve.«... V dogovarjanju za Ernestovo nastanitev v Duhovniški dom, nihče ni omenil tega pogoja. Pri kosilu so patri začeli naštevati imena škofijskih duhovnikov, ki so bili v desetletjih po drugi svetovni vojni sprejeti v naše samostane in so bratje zanje skrbeli... Če bi želeli, bi p. Ernesta zagotovo vzeli nazaj v samostan. Pripravljali smo že pismo za msgr. nadškofa, v katerem bi mu povedali koliko škofijskih duhovnikov je po drugi svetovni vojni uživalo samostansko gostoljubje v naši provinci in jih je p. Pashal hitro naštel. Pa tega pisma nismo poslali. Vsak v imenu samostana ne. Morda ga bo kdo v svojem imenu. Peter Zakrajšek je namreč dal p. Mariju besedo, da ni potrebno iskati druge ustanove za nego patra Ernesta, ker ga v nobenem primeru ne bodo odslovili.

Januarja se je P. Franci odločil, da tri tedne preživi v zdravilišču. p. Mari je z začetkom drugega semestra začel predavati na teološki fakulteti, v času izpitnih rokov pa je bil teden dni v Assisiju, kjer je duhovno spremljal ameriški zakonski par, ki mu je dal lep dar za dela pri novi samostanski dvorani v Kamniku. Po zimskem premoru so zidarji ponovno začeli delati na gradbišču sredi januarja. V programu imamo, da do velike noči postavimo toplotno črpalko in napeljavo talnega ogrevanja. Ko se bo spomladi segrelo, pa bodo tesarji strop izolirali in postavili lesen balkon. P. Mari je bil nekaj dni v Albaniji, kjer je v Skadarju predstavljal Slovensko škofovsko konferenco na srečanju delegatov iz vse Evrope komisije za odnose Katoliške cerkve z muslimani. Med kratkim obiskom prof. Lafona v Parizu, je p. Mari srečal p. Huga Delčnjaka, ki stanuje pri frančiškanih, pomaga na slovenski župniji in vsakih štirinajst dni v bolnišnici prejema terapijo za ozdravitev kožnega raka. Ko je p. Mari v katoliški knjigarni La Procure pregledoval literaturo in revije, je bil prijetno presenečen, ko je na naslovnici revije, ki jo izdaja Sveta dežela v francosščini (Terre sainte) opazil našega jeruzalemskega študenta Jana Dominika. To naslovno si lahko ogledate na koncu Poročil. Uredništvo pa je o njem, na drugi strani revije, napisalo tudi nekaj besed.

p. Mari Osredkar

Iz kloštra v Novem Mestu

Popisati vse, kar se je zgodilo v minulih mesecih, da ne zapišem, pol leta, je zelo zelo težko. Že letni časi se hitro menjavajo in vreme se stalno spreminja, ob tem pa je naše delovanje, če se trudimo in smo iznajdljivi, lahko zelo barvito, bolje ustvarjalno. Upam, da je res.... Sicer je naše delo v večini primerov »za jed, ki ne mine«, torej sejemo in sejemo, drugi pa bodo želi in mi ne bomo videli sadov naše setve. Dovolj filozofiranja.

Novo mesto je že od jeseni lanskega leta precej drugačno, saj je Glavni trg zaprt in še vedno poteka-jo gradbena dela; gradi se kineta čez cel trg, v njo pa bodo namestili vso napeljavo (infrastrukturo!), ki je potrebna za sodobno mesto. Na oglasni tabli pred ograjo gradbenih del piše: »Prva faza se bo končala meseca april.« Težko se bo to uresničilo. Letos so županske volitve in Novo mesto obhaja Štukljevo leto in lansko leto je bilo Jantarjevo leto... Skratka, večdesetletne zamude, da bi obnovili infrastrukturo v samem mestu in okrog njega so vidne na vsakem koraku. Preden so Glavni trg zaprli, se je tistega 13. oktobra 2017 zgodil Božji čudež; natanko 100 let po največjem fatimskem čudežu (13.10.1917), ko je sonce zaplesalo. Sam sem ta dan doživel kot čudež in vse kar se je po-tem odvijalo. Lahko modrujemo po človeško, vendar, če bi imeli v drugi polovici oktobra deževno vreme, potem naša cerkve sv. Lenarta ne bi mogla imeti nove bakrene kape na zvoniku, ker preprosto delavci ne bi

mogli delati... Zbiranje ponudb in izbira izvajalca je potekala v poletnih mesecih lanskega leta. Glede na to, da je podjetje Šušteršič iz Logatca izvrstno izvedlo zamenjavo zvonikov pri Sv. Trojici, se med petimi ponudniki ni bilo težko odločiti za njih, pa tudi k delu so resnično pristopili profesionalno. Mojster Andrej Šušteršič je dal besedo in stisnili smo si roke, da bo 5. 11. moglo potekati načrtovano Lenartovo žegnaje ob blagoslovitvi obnovitvenih del. Novo ostrežje zvonika so torej mojstri izdelali v Logatcu v delavnici. Konec septembra smo šli na župnijsko romanje in si ogledali že skoraj narejeno ostrežje našega zvonika. Ta ogled nam je vlil upanja, da bo naš načrt uspel. In res je. Dne 13. 10, malo po sesti uri zjutraj, so po ozkih novomeskih ulicah pripeljali zvonik. Na tem mestu lahko pripomnim, da na ta način ne bi mogel biti dostavljen, če bi bil okoli pol metra širši. Profesionalno so obvozili vse ovire in pričeli z delom; pred 12. uro je bil stari zvonik spuščen na tla in okrog 15. ure je bil novi dvignjen. Do teme so ga fiksirali in naslednji dan so bili delavci do večera na delu. Potem so delali vse delovne dni do konca. Eno nedeljo je padal dež, ki je kmalu ponehal; drugi dan so bili mojstri že na strehi in naslednji dan so z delom končali. Prišli so prvonovembrski prazniki in po njih so delavci podrli odre. Namestili je bilo potrebno še pripravljene spletene venčke; vseh je bilo nekaj manj kot 500 metrov. Prišli so pridni farani, da smo vse skupaj pospravili in okrasili; cerkev je

bila tako pripravljena in okrašena za žegnansko slovesnost, ko je prišel med nas ljubljanski nadškof p. Stane Zore. Sv. maše se je udeležilo veliko vernikov od blizu in daleč; pri maši je prepeval združeni zbor: župnijski in frančiškanski komorni; po maši pa so se ljudje še radi zadržali na trgu pred cerkvijo, saj je sijalo sonce in okrog 10 harmonikašev je na iz frajtonaric izvajalo znane melodije.

Ob praznovanju 50-letnice župnije, ki se je zgodilo 10. 9. 2017 pri 10 sv. maši, ki jo je daroval novomeški škof Andrej Glavan, smo izdali lepo narejen zbornik, ki ga je mogla na Lenartovo prejeti vsaka družina. V njem je popisano zlato obdobje naše župnije, ki za- dnjih 50 let dograjuje veliko in bogato pastoralno poslanstvo frančiškanov skozi skoraj 550 let življenja in delovanja v Novem mestu.

Ko sem omenil 50-letnico naše župnije, ne smem pozabiti velik gala koncert Frančiškanskega komorne- ga zbora in Pihalnega orkestra Krka, ki je bil izveden v soboto, 21. oktobra. Polna cerkev obiskovalcev je bila ob izvajanju znanih melodij navdušena.

Dragi sobratje, hvala Vam za vso vašo podporo v tej ali oni obliki, ki ste jo izkazali. Veliko je bilo postor- jenega zadnja leta v našem kloštru in cerkvi, vendar ostaja še veliko načrtov.

Ob vsem gospodarskem delu, ki izraža skrb za naše zgradbe, ki so nam zaupane, smo seveda poskr- beli tudi za pastoralno delovanje, saj je to naše glavno poslanstvo. Ob redni pastoralni bi morda izpostavil ad- ventni odmik za moške, ki je bil drugič (prvič v advent- u 2016); srečanje, na katerega je bil povabljen jezuit p. Viljem Lovše in se je zbralo okrog 20 mož in fantov. Moški so bili nagovorjeni do te mere, da smo v febru- arju imeli celodnevno srečanje, ki je na koncu rodilo odločitev, da v marcu pričnemo s skupino za moške. Lurška devetdnevica je bila posvečena LJUBEZNI. Naša sodelavka Cecilija Smolič je o tej tradicionalni ljudski pobožnosti v naši župniji za Družino zapisala: »Že polnih 30 let se v župnijski cerkvi pri frančiškanih odvija lurška devetdnevica v čast lurški Materi božji, vsako leto od 2. 2. do 10. 2. Tudi letos je bilo tako. Vsak dan smo se zbirali ob 17. uri v čudoviti lurški kapeli k molitvi in prepevanju serafinskega rožnega venca, ob 18. uri pa je sledila sv. maša z govorom povabljenega gosta. Letos je bilo duhovno dogajanje povzeto iz 1.

Mater božje, med katero so bile pete litanije in lurška pesem Ave, ave, ave Marija... Odvijala se je s svečkami okoli cerkve in samostana.

Vse dni je bila lurška devetdnevna dobro obiskana in se nas je s svojo vsebino globoko dotaknila ter duhovno obogatila.«

V minulih mesecih, skozi pol leta, smo popeljali prvoobhajance in birmance na duhovne vaje na Sveto Goro, zakonce v Nazarje, v ministrantske vrste smo na nedeljo Svetega pisma sprejeli 5 novih ministrantov, s Frančiškanskim Komornim zborom gostovali v Karlovcu, župnijski pevski zbor je imel adventno-božični koncert v Dolenjskih toplicah. Ko že omenjam župnijski zbor, smo Bogu hvaležni za zakonca Novak, Sabino in Matevža, ki sta naša farana in sta bila pripravljena v jeseni 2017 prevzeti naš zbor; zbor se je po dolgih letih spet številčno okrepil in pomladil ter tako pogumno sodeluje pri bogoslužju. Še naprej se ljudje radi zbirajo na druženju ob prvih nedeljah po dopoldanskih sv. mašah. Požrtvovalnost faranov doživljamo tudi po naših podružnicah. Največja obnova trenutno poteka na Velikem Slatniku, kjer je bil v zadnjem času zamenjan leseni strop z montažnim in ometanim z beležem; nameščene so bile nove luči in v delu je tudi nova korna ograja; v restavracijo pa smo dali močno od črvov načeta dva stranska lesena altarja.

Še veliko stvari bi mogel popisati, vendar naj bo dovolj. Bratje v kloštru v Nove mestu si tako želimo, da bi naš kloster bil vedno lepši in tako ohranjen za naslednje rodove. Želimo pa si še naprej biti blizu ljudem, ki zelo radi prihajajo k nam, navkljub vedno večji zaporosti mesta. Duhovne stiske so resnično velike, kar doživlja sobrat p. Peter, ki osvobaja ljudi od hudega duha; kar doživlja p. Marko, ki se požrtvovalno posveča bolnikom; tudi mlajša brata Tomaž in Krizostom ob rednem pastoralnem delu »okušava« stisko sodobnega človeka. Brata Tomaž in Krizostom sva zadnje čase še posebej vpeta v mestno pastoralo treh župnik: stolne, šmihelske in kloštrske, ki se pripravljamo na sveti misijon v letošnjem novembru; vodili ga bodo štirje misijonarji: p. Branko Cestnik, Jože Planinšek, p. Joško Smukavec OFM cap in p. Andraž Arko OFM. Prav povezovanje treh mestnih župnij je izredno pričevanje za ljudi in upanje za prihodnost.

*Mir in dobro!
p. Krizostom*

pisma apostola Pavla Korinčanom o Ljubezni, ki ni nevoščljiva, se ne ponaša, se ne napihuje, ni brezobzirna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, se ne veseli krivice, ki vse prenaša in nikoli ne mine.

Posebno slovesen je bil zaključek devetdnevne 11. februarja, ko je škof dr. Anton Jamnik ob somaševanju duhovnikov in številnih ministrantov v pol-

ni cerkvi nagovoril Marijine častilce s temo Ljubezen nikoli ne mine. Kako resnično so izzvenele njegove besede, ki pestijo sodobnega človeka, da naj ne bi bil nikoli sam in osamljen. Vsi smo potrebni bližine in pomoči sočloveka.

Med mašo je prepeval frančiškanski komorni zbor, po njej pa je bila dolga procesija s kipom lurške

13. november 2017

Martinovanje - Slovenian Feast of St. Martin

The Slovenian Church of St. Cyril takes up exactly the same space as any of the walk-up buildings on St. Marks Place in the East Village, almost hiding in plain sight. This home of Slovenia's small New York City area congregation hosts an annual gathering for the feast of St. Martin, a holiday without much of a following in the states. For many countries in Europe, and Slovenia in particular, this celebration of the harvest, food, and wine is a very important day and celebrated with as much vigor as we celebrate Thanksgiving.

While Cleveland and Chicago have larger populations of Slovenians, this area probably only retains a few hundred, and we are unfortunately not graced with restaurants and culture. Many thanks to Charles Bibilos for the connection to the event, where I met the organizers Father Krizolog and Aleks Jakulin, as well as the head chef Mia Branc and Slovenian wine guru Emil Gaspari, who was sharing some great bottles with everyone.

After morning mass in the church, the congregation moved downstairs and others started arriving hungry for the feast. Dancing and singing to commemorate Slovenia and the holiday were performed,

and I learned that the national anthem of the country is actually a drinking song.

On this note, the wines started getting passed to each table and the spirits of everyone were very high.

Afterwards, the hungry parishioners grabbed plates and loaded them up with a little bit of everything. For reference, Slovenian food can be most closely related to that of Istrian, which more commonly is associated with Croatia although the peninsula is shared by Italy and Slovenia as well. A couple Istrian clubs in Astoria, Queens (United Miners S.C. Rudar and Istria Sport Club) are open year round if you would like to sample this cuisine.

The most important parts of the feast of St. Martin are the goose and mlinci, a thinly sliced flatbread that is boiled and served in gravy. These two dishes are blending together centrally in the plate below.

Some vegetables and breads rounded out the selection that also included fried chicken cutlets and pork loin.

A group of people that started as strangers when I took my seat at their table had become much more after 30 minutes or so, and were happy to tell me about their traditions and foods. Mlinci (below) was new to me, but was my answer when someone asked what my favorite part of the meal had been. To my surprise, the maker was sitting with us and this made her day.

A wide assortment of sweets were also on offer, including delicious potica seen below. This nut roll would have been worth the price of admission alone, and came in three varieties including walnut, chocolate, and another that was unidentified.

On the top half of the plate, kifeljčki.

At the very end, with sweet teeth already satisfied, a treasure chest full of horseshoe-shaped cookies made of crushed hazelnut arrived. These too were crowd favorites and went fast.

My sincere thanks to everyone involved in setting this event up and preparing the foods. The hospitality of everyone and all the new friends I met was very memorable and I look forward to seeing everyone next year!

Si me našel?

Asi me našel?» so vsakega obiskovalca viške cerkve spraševale letošnje jaslvice, s posnetkom s Tržaške ceste, na kateri stoji viška župnijska cerkev že skoraj 110 let.

Vsi ljudje v vseh časih vedno iščemo najboljše. Ljudje smo iskalci sreče, ljubezni, prijateljstva, počitka, zdravja, udobja, prostega časa, zabave, drug drugega, dobrih ljudi, samega sebe, Boga. Tako kot vse drugo tudi Boga iščemo na različne načine in v različnih ljudeh, krajih, medijih ... Iščemo lahko na pravi način in na pravem mestu; lahko pa se tudi izgubimo in napak iščemo in se s tem oddaljujemo od bistva, od ljudi, od samega sebe in od Boga ...

Nekateri iščejo polnost življenja, srečo, ljubezen, mir, resnico – kar je sinonim za Boga – samo v stvarih, kot so: BANKA (moč denarja), TRGOVINA (nakupi, potrošništvo), BLOK, STANOVANJE (zaprtost v svoj varni dom), HIŠA, SOBA (individualizem – nezanimanje za skupno dobro in skupno življenje), IGRIŠČE (sprostitve, krepitev telesa, dokazovanje lastne moči, zmoglosti), MODERNA HIŠA (zagledanost in vezanost v moč današnje tehnike in znanja; materialnost), GOSTILNA (popivanje, uživanje, plehko vsakdanje življenje brez globljih vprašanj), DISKO (vezanje z idoli, z uživanjem, vse je podvrženo zabavi) ...

Ob prazniku Jezusovega rojstnega dneva – božiča – smo vsakega obiskovalca želeli z letošnjimi jaslavicami vprašati: Si našel Jezusa, nosilca prave sreče in polnosti življenja? Kje si ga našel? V kom si ga našel? Kako ga iščeš? Ga boš od tega božiča naprej še bolj iskal? Kdo je tvoj Jezus (Bog)? Je to Bog, razodet in navzoč v C(c)erkvi, v tabernaklju, na oltarju (zato je v središče jaslavic bil postavljen prezbiterij viške cerkve, kamor Jezus prihaja pri vsaki sv. maši), v Besedi, molitvi, zakramentih, v ljudeh – zlasti v bližnjih in ubogih? Ali pa je to bog, ki nima nič skupnega z Jezusom, razodetim v Betlehemu in na Kalvariji in živetim v Cerkvi? Je ta Jezus zate res Bog z nami (Emanuel)? Je to Bog, s katerim se srečuješ v skupnosti Cerkve (v župniji)? Ali pa je to tvoj »bog«, ki ni prisoten med nami v družini in v župniji, »bog« ki ni razodet, marveč je najden in narejen po tvoji meri in okusu? Ali si našel Jezusa, ki se ti podarja in te poživlja z besedo in zakramenti v Cerkvi in ki se mu tudi ti podarjaš v Cerkvi in za ljudi?

Jezus je torej iz središča jaslavic za božič vsakega spraševal: »SI ME NAŠEL? ME IŠČEŠ NA PRAVEM MESTU IN NA PRAVI NAČIN? ME LJUBIŠ Z VSEM SRCEM IN Z VSEM ŽIVLJENJEM?«.

p. Boštjan

Restavratorski posegi na Kostanjevici

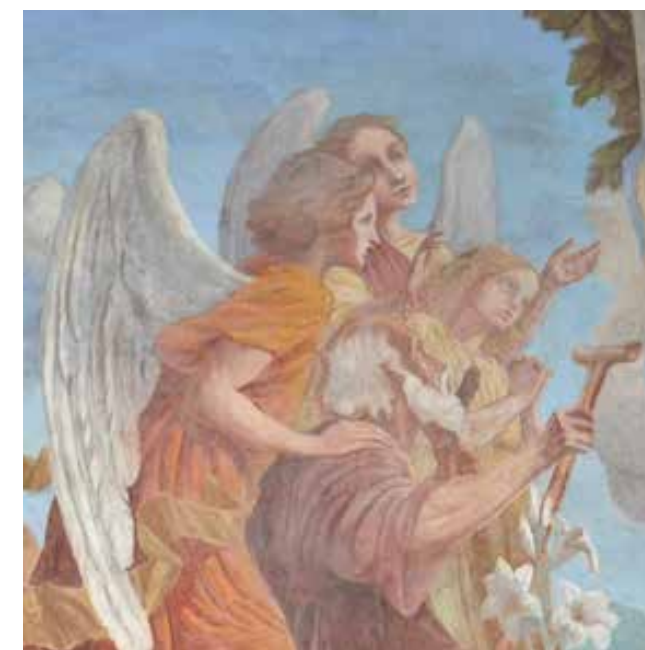
Med avgustom in oktobrom 2017 so v ladji cerkve Gospodovega oznanjenja Mariji na Kostanjevici potekala restavratorska dela, ki jih je pod nadzorom Zavoda za varstvo kulturne dediščine izvedla restavratorka iz Vidma Emanuela Querini s sodelavci. Zaradi finančne zahtevnosti posega so v tej fazi dela obsegala obnovo lunete na slavalnočni steni ter dela stropa od slavalnočne stene do okvira osrednjega prizora z Marijinim Kronanjem. Obnova lunete je prinesla nekaj novih zanimivih odkritij.

Prizor Marije Tolažnice, h kateri angeli varuhi vodijo svoje varovance, uboge in nesrečne, vdove in sirote, je skupaj s preostalo takratno poslikavo cerkve izvedel videmski slikar Leonardo Rigo med leti 1884 in 1886. Žal je bilo poslopje samostana s cerkvijo med prvo svetovno vojno močno poškodovano. Tudi poslikana luneta vojne ni preživela brez večjih poškodb, saj je odpadel celoten zgornji del poslikave, spodnji del pa je imel več lukenj od izstrelkov. Uničen je bil tudi strop z dragocenimi štukaturami, kar pa je hkrati pomenilo, da je bila cerkev več let brez strehe. Zaradi dolgoletne izpostavljenosti dežju in soncu je poslikava zbledela, barvna plast je bila sprana. Obnova po vojni se je zavlekla vse do leta 1929, ko so bile v cerkveni ladji narejene nove štukature, Giovanni Moro iz Vidma pa je cerkev na novo poslikal. Moro je popravil tudi poslikavo v luneti, doslikal je zgornji del in delno preslikal preostalo. Naslednja katastrofa, ki je zadela samostan s cerkvijo in še posebej obravnavano luneto, je bil potres leta 1976. Slavalnočna stena v ladji se je premaknila za 10 cm, z lunete pa je odpadlo 2 m² poslikave, oz. skoraj celotna desna figuralna skupina. Po potresu je bil kompleks statično konsolidiran, odpadli del poslikave pa na novo naslikan, žal precej neposrečeno.

Tako smo se že ob začetku obnove soočili s številnimi problemi. Celotna luneta je bila v izredno slabem statičnem stanju, omet je odstopal, veliko je bilo votlih predelov. Spodnji del poslikave, ki ga

Figuralna skupina z manjkajočo glavo angela pred restavratorskim posegom.

Figuralna skupina z doslikano glavo angela po restavratorskem posegu.

Rekonstrukcija manjkajoče glave angela – slikar med delom.

je naslikal Rigo, je bil izveden v tehniki *fresco buono* (prava freska), ki je zelo obstojna, medtem ko je bil zgornji del, ki ga je naslikal po prvi svetovni vojni Giovanni Moro, izveden v tehniki *secco* (poslikava na suh omet). Kasneje je bila poslikava vsaj še trikrat restavrirana oz. preslikana. Za desni del, ki je bil na novo naslikan po potresu, smo se odločili, da se ga odstrani in rekonstruira po ohranjenih fotodokumentaciji, preostale dele pa očisti umazanije in neustreznih preslikav, poslikavo pa estetsko in vsebinsko poveže v celoto.

Ob podrobnem pregledu poslikave se je pokazala zanimiva »napaka«, ki jo je zakrivil že Giovanni Moro, ko je po vojni sliko dopolnil. Ugotovili smo, da je v figuralni skupini levo od Marijinega prestola manjkala glava enega od angelov varuhov. Zakaj je Moro ni na novo poslikal, ni znano, in očitno tega do sedaj nihče niti ni opazil. S pomočjo arhivske fotografske dokumentacije smo ob restavriranju manjkajočo glavo rekonstruirali.

V fazi čiščenja poslikave in odstranjevanja kasnejših manj kvalitetnih preslikav, se je pod nogami Matere Božje pokazala veduta okoliških hribov, in sicer Sabotina in Svete Gore na levi strani debla ter Škabrijela na desni. Na veduti je jasno vidna tudi cerkev na Sveti Gori, ki pa je tako majhna, da je s prostim očesom od spodaj komaj zaznamo. Upodobitev priča o tesni povezanosti obeh samostanov, saj so bili frančiškani s Svete Gore pregnani v času jožefinskih reform, po 25-letnem »izgnanstvu« v Gorici pa so se leta 1811 preselili na Kostanjevico.

Veduta hribov s Sveto Goro po prvi fazi čiščenja poslikave.

Slika Svete Gore po končanem restavratorskem posegu.

Črna vaza z lilijami v spodnjem delu poslikave po končanem restavratorskem posegu.

Med restavriranjem smo se večkrat spraševali tudi o pomenu črne vaze z zlatimi obrobami, ki stoji na eni od stopnic pod Marijinim prestolom. Ker sta iz vaze gledali dve beli liliji, smo sklepali, da sta tam kot Marijin simbol, čeprav v ikonografskem smislu v ta prizor ne sodijo. Po končanem čiščenju poslikave se je izkazalo, da so bile prvotno lilije tri in ob prebiranju zgodovine samostana je o njihovem pomenu zrastle povsem nova ideja.

Kot je že znano, so bili Bourboni na Kostanjevici prvotno pokopani v desni stranski kapeli, v grobnico grofov Thurnov. V knjigi *Naša Kostanjevica* (Škrabec, Korošak, 2002), v kateri je zbrana zgodovina samostana in cerkve, je zanimiv in precej nadroben opis dveh »jako lepih vaz iz sèvreskega porcelana«, ki jih je na Kostanjevico leta 1854 iz Pariza poslal francoski markiz Charles de Villette in sta bili kot nagrobni urni postavljeni nad takratno grobnico Bourbonov, ob oltar Karmelske Matere božje. V vazah sta bila šopka iz lilij, kot simbol francoske kraljeve družine, in belih cvetic, imenovanih »hesperih matronalis«, po slovensko bela nočnica. Te naj bi bile v vazah kot spomin na smrt, »ki je bila darovalcu tolikanj živeje pred očmi, ker je bil on sam tako rekoč poosebljen »večer« svojega rodu in imena«. Po predstavitvi krst francoskih monarhov pod prezbitarij sta vazi ostali ob oltarju Karmelske matere božje in že pater Klarus je ugotavljal, da jim to mesto nekako ni več primerno. Piše, da si bo »čislani bralec morda mislil, da bi jima bilo pravo mesto na vsak način na velikem oltarju, ob straneh najimenitnejšega kar je v cerkvi, tabernaklja, kjer je prvič zato kakor nalašč zadosti

praznega prostora, drugič so tam zdolaj pokopani ti, ki sta jim vazi namenjeni, in naposled je sedanji tabernakelj postavljen na stroške poslednje izmed spod shranjenih kraljevih mrtvih.«

Za »selitev« Bourbonov v grobnico pod prezbitarij je namreč pred svojo smrtjo poskrbela zadnja izmed tam pokopanih, Marija Terezija, grofinja Chambordska. V *Cvetju z vrtov svetega Frančiška* (I.6, 1886, zv. 7, str. 213–214) izvemo, da je poleg ureditve grobnega prostora, grofinja Chambordska darovala več kot 15.000 goldinarjev za obnovo samostana in cerkve. S tem denarjem se je, med drugim, nad prezbitarijem sezidala svetlobnica, očistil glavni oltar in naredil nov tabernakelj, štukature so se očistile, popravile in na novo pozlatile, cerkev se je »sijajno zmalala«, s čimer je avtor teksta mislil na celotno poslikavo s prizori z Marijansko vsebino, ki jo je izvedel Leonardo Rigo. Marija Terezija je tako nad svoj grob in nad grob svojih prednikov dala naslikati vazo – ali bolje rečeno – nagrobno urno s tremi lilijami, kot simbol francoske kraljeve družine, morda tudi ona z žalostno mislijo, da z njo rod izumira.

Avtor teksta in fotografij:
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

15. decembra 2017 ob 6:34

Pater Peter Lavrih: Izrael ima zgodovinsko pravico do prestolnice Jeruzalem, Palestina ne

Frančiškan Peter Lavrih je vodja Komisariata za Sveto deželo RKC že od njegove ustanovitve l. 1988. Že dolga leta tja vodi slovenske romarje in zelo dobro pozna razmere ne samo v Izraelu in Palestini, temveč na celotnem Bližnjem vzhodu. Zato se nam je ob trenutnem dogajanju v regiji zdel primeren sogovornik.

Ste vodja Komisariata za Sveto deželo, kjer ste bili že več kot 150-krat. Kako vidite ta del sveta in zakaj se radi vračate tja?

Ta del sveta je domovina našega Odrešenika Jezusa Kristusa, kjer je živel svojih 33 let. Zato jo imenujemo Sveto. V tej deželi smo frančiškani varuhi svetih krajev krščanstva že 800 let – obletnica je prav letos. Tja se vračam zaradi veselja, da lahko vodim številne romarje, ki bi radi doživeli bližino Jezusove zemeljske domovine Palestine. Drugače povedano: z romarji hodim po Jezusovih stopinjah in tako prebiramo Peti Evangelij.

Kako priljubljena je ta destinacija med slovenskimi romarji in s kakšnimi vtisi se ti vračajo v domovino?

Romanja v Sveto deželo imajo dolgo zgodovino. L. 1910 je ljubljanski škof Jeglič tja peljal kar 540 romarjev z ladjo iz Trsta v Jaffo. Skoraj mesec dni so bili na romarski poti. Vtisi z romanja v Sveto deželi niso primerljivi z drugimi destinacijami. Enkratnost in posebnost je ravno v tem, da gre za podoživljanje poti, korakov, branja in poslušanja Jezusovega Evangelija. Gre za biblično geografijo, ki je napolnjena z Jezusovim delom in učenjem, s trpljenjem in vstajenjem od mrtvih.

Kaj menite o napovedi ameriškega predsednika Trumpa o selitve veleposlaništva ZDA iz Tel Aviva v Jeruzalem?

Predsednik ZDA v zvezi z Jeruzalemom ni povedal nič novega. Povedal je to, kar je znano iz Svetega pisma, iz 2. Samuelove knjige, kjer stoji zapisano v 5.

poglavju, da je kralj David vladal v Hebronu čez Juda 7 let in nato v Jeruzalemu še 33 let.

In zakaj tak vik in krik v zvezi s to napovedjo? Ne poznavanje zgodovinskih bibličnih dejstev. V vmesnem času do danes se je v Jeruzalemu izmenjalo mnogo okupatorjev; vsak je vladal nekaj časa, tudi križarji. Zadnji so bili Jordanci, od l. 1946 do 1967, ko so ga osvojili Izraelci.

Glede na današnje burne polemike se je treba vprašati, zakaj ga Jordanci niso razglasili za svojo prestolnico, ampak so izbrali nekdanjo Filadelfijo (Aman)? Ker so vedeli, da zgodovinski Jeruzalem ne pripada njim, ampak Izraelu!

Če bi minister Erjavec bliže poznal stanje in odnose z Izraelom, bi z izjavo o priznanju Palestine verjetno malo počakal. Zanimivo, da se v zvezi s Katalonijo ni izjasnil, niti ne v zvezi s Kurdi.

Menite, da je pri določitvi statusa Jeruzalema torej potrebno uporabiti takšno, (staro)zgodovinsko utemeljitev? Kako gledate na predloge, da bi imelo mesto poseben status, npr. pod (delno) upravo ZN?

Status Jeruzalema je novo vprašanje. Da je Jeruzalem prestolnica Izraela, je dejstvo. Palestina pač nima nikakršnih zgodovinskih razlogov, da bi bila to njihova prestolnica. Kako pa naj bo Jeruzalem hkrati tudi mesto treh religij, pa naj steče pogovor in ne sila. To, kar trenutno trobi Erdogan na zboru muslimanov, je čisto sprenevedanje – naj se zavzame za Kurde. Se vam ne zdi, da se tu brusijo meči na plečih Palestinecev s popolnoma drugačnimi nameni, kot je palestinska samostojnost?

S statusom Jeruzalema pod upravo ZN bi se najprej moral strinjati Izrael. Zadeva bi utegnila uspeti samo v soglasju vseh. V tej smeri delujejo tudi pred-

stavniki krščanskih skupnosti v Jeruzalemu. Po Trumpovem priznanju Jeruzalema za prestolnico je slovenski zunanji minister dejal, da so okoliščine zrele za slovensko priznanje Palestine.

Kaj menite o tej izjavi in kaj o tem vprašanju?

Če bi minister bliže poznal stanje in odnose z Izraelom, bi z izjavo verjetno malo počakal. Zanimivo, da se v zvezi s Katalonijo ni izjasnil, niti ne v zvezi s Kurdi. Sicer nimam nič proti palestinski samostojnosti, celo privoščim ji jo. A stvar je v tem, da Palestina še ni zrela za to. V desetletjih osamosvojitvenih prizadevanj niso prišli dlje od svojih poštnih znamk in so v tem trenutku praktično povsem odvisni od Izraela.

Glavno mesto je še najmanjši problem. Največji palestinski problem je razcepljenost med zmerno smerjo (M. Abas) in radikalc (Hamas) v Gazi. Dokler bo Hamas imel za glavni cilj uničenje Izraela, uspešnih mirovnih pogovorov verjetno ne bo.

In Jeruzalem za kristjane? Je sveto mesto, kjer je naš Odrešenik trpel in od mrtvih vstal. In na to dejstvo se nanaša tudi najnovejša izjava predstojnikov krščanskih skupnosti v Sveti deželi – da je Jeruzalem sveto mesto treh religij. Temu Izrael ne nasprotuje, prav nasprotno – izraža dobrodošlico vsem romarjem. Z naše strani pa je potreben vsaj minimum olike, da jim priznamo naravno pravico do glavnega mesta Jeruzalem, ki je zgodovinsko utemeljena. Slovensko zunanje ministrstvo tega še ni povedalo.

Največji palestinski problem je razcepljenost med zmerno smerjo (M. Abas) in radikalc (Hamas) v Gazi. Dokler bo Hamas imel za glavni cilj uničenje Izraela, uspešnih mirovnih pogovorov verjetno ne bo.

Kako sicer vidite palestinski problem in razmerje med Judi in Palestinci? Kakšna bi bila po vaše najpravičnejša rešitev tega spora?

Če bi poznal odgovor na to vprašanje, bi zagotovo dobil Nobelovo nagrado, recimo za mir. Mnogi se za to resnično trudijo, pa jim še ni uspelo. Lahko povem tudi drugače: mar je res obema stranema cilj, da se zadeva med Palestino in Izraelom uredi?

Ko поблиže spoznamo situacijo, vidimo, da tu obstaja še tretja skupina: izraelski Arabci – kristjani in muslimani. To so Arabci, ki so l. 1948 sprejeli izraelsko državo za svojo in za katere je Jeruzalem že glavno mesto, ker so polnopravni izraelski državljani. Zato je trditev, da se je muslimanski svet dvignil proti Trumpu, za lase privlečena.

Kakšen se vam zdi položaj kristjanov v Sveti deželi in na Bližnjem vzhodu? Kakšen odnos imajo do njih pripadniki drugih, večinskih verstev?

Kristjani so v Izraelu spoštovani in garant miru. Večina kristjanov v Sveti deželi je arabskega rodu. Doživljajo pritiske tako s strani muslimanskih Arabcev kakor s strani Izraela. A čeprav so v manjšini, so deležni upoštevanja in spoštovanja. Kakor povsod, pa so tudi tu izjeme. Posebno dobro so npr. ti odnosi rešeni v Jordaniji. Tam je na osnovi verskega zakona zagotovljeno spoštovanje veroizpovedi z obeh strani, islamske in krščanske. Tam lahko govorimo o pravi enakopravnosti.

V drugem delu intervjuja boste jutri lahko prebrali, kaj p. Lavrih meni o Arabski pomladi in njeni (ne) perspektivi, sirski državljanski vojni in vlogi Rusije na Bližnjem vzhodu, migrantski krizi in demografski problematiki ter multikulturnim težnjam po Evropi.

Vir: www.domovina.je/pater-peter-lavrih-izrael-ima-zgodovinsko-pravico-do-prestolnice-jeruzalem-palestina-ne/

Nekoč in danes

Bogoslovni vestnik

Bogoslovni vestnik je glasilo Teološke fakultete v Ljubljani; začel je izhajati kmalu po ustanovitvi univerze l. 1921. Izhajal je do leta 1944, nakar je sledila 20-letna prekinitev. Spet so ga začeli izdajati l. 1965, torej izhaja že nad 50 let. Uredniki so se dokaj pogosto menjavali.

Kot bogoslovcu mi je najprej prišel v roke zbornik, ki je izšel ob 500-letnici ljubljanske škofije 1962, ko je bila povzdignjena v nadškofijo. Všeč mi je bil, saj je v njem veliko zanimivega, pač vse, kar je ob takem visokem jubileju možno in potrebno. Razumljivo, da je v njem kratka zgodovina škofije in utemeljitev povzdignjenja škofije v nadškofijo.

Koncil je prinesel toliko razlogov, ki so kazali potrebe, da fakulteta potrebuje svoje glasilo. Začela je ponovno izdajati Bogoslovni vestnik. V njem se je začutil »vonj« po koncilu. Bogoslovni profesorji so objavljali svoja spoznanja, razlagali koncilski besedila, obenem pa seznanjali bralce s spoznanji tujih avtorjev. Razprave so bile pregledno napisane, na koncu pa navedena uporabljena literatura. V 50 letih se je marsikaj spremenilo, tudi Bogoslovni vestnik. Mnenja sem, da postaja bralcem vedno bolj odtujen. Videti je učen, saj je v njem vedno več člankov pisanih v angleškem, nekaj v nemškem pa tudi v italijanskem jeziku. Nehote naredi vtis, da je namenjen v prvi vrsti profesorjem in študentom. Ali vse to berejo, ne morem vedeti. Študenti so v to primorani. Ne morem se znebiti vtisa, da gre predvsem za »točke«. Nihče ne odreja dobre volje in dobrega namena; ne podcenjujemo znanja in vloženega truda, da dobra razprava nastane, a prizadeji naj ne zamerijo, če zapišem: Vse je prav zapisano, a malo koristnega! Zanimivo bi bilo vedeti, kaj bi pokazala anketa o branju med duhovniki in študenti!

Tisk je močno zgoščen in vsebina obremenjena z opombami in navedki. Uredniški odbor bi se moral zamisliti, ali revija še služi svojemu namenu. Žal, da te pripombe do neke mere veljajo tudi za revijo Edinost in dialog. Bolj uporabna je revija Communio. Koliko bralcev ima, mi ni znano. Sodelavce pri Bogoslovnem vestniku vabim: Naredite revijo bolj privlačno! Pa brez zamere!

P. Zdravko

Nova serija

Edinost in dialog

Revija ima svoje prednike iz leta 1927, ko je začel izhajati list Kraljestvo božje. To je bilo glasilo Apostolstva sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ter Bratovščine sv. Cirila in Metoda v Mariboru. List je izhajal do začetka druge svetovne vojne (1941). Sodelavci oz. uredniki so bili Franc Grivec, Tomaž Kurent in Metod Turnšek. Po daljšem premoru so nekateri primorski duhovniki (Primorci so bili zelo zagnani – niso se bali, ko so jim nestrpneži očitali panslavizem), med katerimi je bil tudi Stanko Janežič, začeli leta 1957 izdajati Kraljestvo božje kot letni zbornik, in sicer v Rimu. Namenjen je bil predvsem Slovencem zunaj matične države. Spodbujal je k molitvi za edinost kristjanov. Ko se je l. 1963 urednik Stanko Janežič preselil v Trst, je tu nadaljeval z izdajanjem zbornika in ga posredoval na obe strani meje. Leta 1965 je bil na koncilu sprejet Odlok o ekumenizmu in prav istega leta je bil ustanovljen Slovenski ekumenski svet (SES). Ko je bil oddelek Teološke fakultete premeščen v Maribor (1968), se je tja preselil tudi Janežič. Zdaj (1970) je ekumenski zbornik dobil novo ime V edinosti. Izhajal do l. 2012 in širil ekumenizem na področju bivše Jugoslavije, dokler tega ni preprečila balkanska vojna 1990. Leta 2012 je bil ustanovljen inštitut in bil poimenovan po Stanku Janežiču. Zbornik V edinosti je prenehal izhajati, nadomestila pa ga je nova serija, znanstvena revija Edinost in dialog, in sicer, l. 2013, ko smo praznovali dve visoki obletnici: 1150-letnico prihoda Cirila in Metoda na Moravsko in 1700-letnico Milanskega edikta. Edinost in dialog izide enkrat na leto kot dvojna številka. Doslej je izšlo 10 števil. Upajmo, da se bo vendarle »prijela«.

Slovenci smo lahko ponosni na prizadevne delavce za edinost. Ko je papež Pij IX. leta 1848 z okrožnico »Ad Petri Cathedram« povabil vzhodne kristjane k edinosti, se je Slomšek kmalu odlično odzval z ustanovitvijo Bratovščine sv. Cirila in Metoda (1852). Bratovščina je dobila odmev v Kairu, Moskvi in Parizu. (Nemški škofje so čez šest let (1858) ustanovili podobno Bratovščino sv. Petra z istim namenom!) Nujno je treba omeniti velehradske kongrese, katerih duša je bil tudi prof. Franc Grivec. Potekali so od l. 1907 do 1936, ko se je bližala vojna. Za to delo se je zanimal tudi naš p. Stanislav M. Aljančič, doktor vzhodnega bogoslovja. Kongresi so potekali v Velehradu na Češkem. Ponovni zagon za delo za edinost se začne z medfakultetnimi ekumenskimi simpoziji l. 1974 v Mariboru, ki so potem potekali v različnih krajih Jugoslavije. Svet za ekumenizem pri jugoslovanski škofovski konferenci je vodil mar. škof dr. Maksimilijan Držečnik, simpozije pa so prirejale ljubljanska in zagrebška teološka fakulteta in srbska pravoslavna fakulteta v Beogradu. Od leta 1974-1990 se je zvrstilo 9 simpozijev s številnimi predavanji. To delo je prekinila balkanska vojna; leta 2012 pa so ti simpoziji zopet začeli z delom v Mariboru.

Ker je revija Edinost in dialog znanstvena, ima, vse tako kaže, malo bralcev. Poleg te revije bi moral vsaj enkrat na leto iziti Slomškov »ekumenski« list, kot je izhajal še nedavno. Poleg tega naj bi dekanjski referenti na sejah pastoralne delavce animirali za delo za edinost kristjanov.

P. Zdravko

Ne, ni mi vseeno

Ko slišim, berem, vidim in slutim, kako Slovenci ravnamo z našo slovensko zemljo, na kateri naj bi tudi za prihodnje generacije rastle kruhe, mi postane vroče. Franklin Delano Roosevelt je premišljeno dejal: »Narod, ki uničuje tla, uničuje sebe!«

V Sloveniji vsak dan pozidamo pet hektarjev zemljišč. To pomeni, vsak dan za manjšo kmetijo. Ali nam to kaj pove? Kaj bo z nami, ko bomo pozidali še preostanek? In ko bo uvoz presahnil, naša zemlja pa pozidana, degradirana in opuščena? Evangelist J. Krek je že pred sto leti, ko je bil z močmi že čisto na koncu, svoje somišljenike rotil, naj imajo skrb, da slovenska zemljišča ne bodo prišla tujcem v roke.

Slovenci imamo le 180.000 hektarjev obdelovalnih površin, kar še zdaleč ne zadošča za samooskrbo s hrano. In te površine stalno krčimo, kar je nerazumljivo, kar usodno. Gradili smo industrijske cone s stavbnimi objekti, zgrajenimi brez resnične potrebe. In kaj je zdaj z njimi? Na številnih piše z velikimi črkami: »Prodamo!« Obnašali smo se povsem neodgovorno, a posledice bodo trajne. Človeška pohlepnost je neomejena. Če komu uspe prodati kmetijsko zemljo za gradbene namene, čez noč obogati, a ne za dolgo. Zgradijo prostorno hišo, nabavijo prestižni avto, morda še vikend, a zemlje nimajo več. Zemljo prodaš samo enkrat. Čim bolj je človek duhovno reven, tem bolj teži po materialnih dobrinah (goljufiva kača!).

Če pogledam, kaj se po svetu dogaja z zemljo, me postane strah; kakšno opustošenje: razsežne puščave, s tanki in oklepniki razrita zemlja, z izstrelki izkopane jame, brezmejni poligoni za najnovejšo vojno tehniko, smetišča; naravne ujme, požari, povodnji, suša, uničeni gozdovi ... In človeški pohlep po dobičku, nenasitnost, pretirana proizvodnja/potrošnja ... Pozabili smo, da je svet omejen in ga ne moremo povečati, zato bi morali z njim bolj varčno in razsodno ravnati.

In kako ravnamo v naši lepi deželi? Tovarna Magna je postala lastnica velike površine rodovitne zemlje, pa ni jasno, koliko delavcev bo dobilo delo, od kod bodo prišli, in ali jih bodo nadomestili z roboti? Garancijo naj bi imela deset let! In potem? Bo tudi na njej pisalo PRODAMO!

Tudi nekatere občine ravnaajo z zemljo nerazumno. Razvoj občine merijo po pozidavi zemljišč. Kako hitro žrtvujemo del njive ali vrta za parkirišče, ki ga je treba kmalu razširiti. Tudi ceste so vzele že mnogo zemljišč in marsikatero njivo razkosale in ostanki ničemur ne služijo, saj so taka zemljišča nedostopna. In seveda so trgovske hiše vedno večje in še večja so parkirišča ob njih. Na prihodnost nihče ne misli. Naša država je majhna in bi morala zemljo ljubosumno varovati kot vrtiček. Da, ostanek »edena«! Na nerabnih površinah so napisali: Prodamo - in poleg telefonska številka, a se nikamor ne premakne. Pomeni, da je bilo vse to pozidano brez tehtnega premisleka. Taka stavba propada in kvari okolje. To so spomeniki neodgovornih odločitev. Poleg tega je veliko zemlje uničene za športne aktivnosti. Ne, zemlje ni škoda! Ko neko podjetje, ki je pozidalo rodovitno zemljo, propade, so delavci odpuščeni, zemlja degradirana. Na njej ne bo več mogoče pridelati hrane. Odgovorni so se zamenjali in krivcev ni mogoče najti. Manjka preprosta kmečka pamet!

Na področju samooskrbe s hrano smo izgubili suverenost. Še pred tremi desetletji smo bili izvozniki (mesa, mleka, sadja ...), zdaj pa se naša samooskrba približuje tridesetodstotni samooskrbi. Hrano uvažamo iz Švice, Avstrije, Madžarske, Hrvaške, čeprav imamo enake, ali celo boljše pogoje za pridelavo svoje hrane. »Imamo pa največ zapuščene, zaraščene, neobdelane in degradirane zemlje.« Kaj nam pomeni suverenost?

Morali bi začeti bolj odgovorno ravnati z »našo« zemljo. Če je mi ne bomo varovali, je ne bo nihče drug. Seveda pa je treba hkrati vzgajati ljudi za delo. Začeti je treba z otroki. Otrok si mora prisvojiti dve važni lastnosti: učenje in delo. Ne le učenje, marveč tudi delo. Otrok se mora učiti in delati. S tem se mora sprijazniti, na to privaditi in sprejeti kot lastno odločitev. Pridobivanje izkušenj odpira vrata v prihodnost. Sicer bomo slišali, »fant marsikaj ve, ne zna pa ožeti krpe«!

Nekaj bo treba ukreniti, dokler je še kaj upanja, da se spametujemo.

P. Zdravko Jakop

Ubogi in nesrečni Kocbek

Zapeljal si me, Gospod, in dal sem se zapeljati« (Jer 20,7), je v stiski tožil prerok. Podobno bi mogel tožiti Edvard Kocbek: »Zapeljali ste me, komunisti, in dal sem se zapeljati!« Moral pa bi dodati: »In mnoge sem zapeljal s svojim ravnanjem.«

Nekdanji ministrant in bogoslovec, Edvard Kocbek, je kot študent živel zelo aktivno življenje. Pozneje se je s svojim razmišljanjem vmešal v špansko državljansko vojno. Prevezel ga je duh revolucije in novih idej in tako razpoloženega zajame plamen druge svetovne vojne. Ravnal je nespametno in nepremišljeno. Bil je tako rekoč drogiran (seveda ni bil edini, tudi Bojan Štih in mnogi drugi so mu bili podobni, čeprav manj vplivni!). Na škofa Rožmana je pritiskal s svojimi pismi – škof mu ni odgovarjal. (Človek se vpraša, zakaj ga škof ni poskušal »poučiti« in mu odpreti oči ter odvrti od nevarnosti, v katero je nevede silil? Morda je bilo vse skupaj brezupno?) Najbolj pa se je strahotno obremenil z odobravanjem likvidacij idejnih nasprotnikov. (Grmič je v predavanju, ki ga je imel ob 100-letnici Kocbekovega rojstva, poudaril, da je tukaj Kocbek šel predaleč!) Vedel je, da je krščanstvo s svojim naukom v vsakem pogledu nenadkrivljivo (superiorno). Pa se je kljub temu komunistom podredil. Po vojni je bil odstranjen. Poslali so ga v stran, v Beograd, da bodo lahko doma uredili stvari brez njega in pobili

toliko ljudi. Začel se je njegov križev pot osamljenosti, ki se je končal v domu na Bokalah, kjer so se mu koščene roke spontano sklepale v molitev, kot nekoč ko je kot ministrant stal ob oltarju. Misli in besede so se mu trgale. Res, tragična osebnost! Da bi si vest olajšal, je ob 70-letnici življenja 1974 v intervjuju povedal resnico o povojnih pobojih. »Izpovedal in obžaloval svojo in občo narodovo moralno krivdo za neciviliziran poboj razoroženih domobrancev.« Kdo bi vedel, kolikokrat ga je obšlo občutje, ki ga je pesnik Simon Gregorčič ubesedil v pesmi Kesanje. Kaj vse se mu je »prikazovalo« v nemirnem življenju in se z leti stopnjevalo. To lahko sklepamo iz njegovega priznanja:

»Pred očmi se mi je stemnilo, / zaradi bremena, ki mi je leglo na dušo, / in zaradi laži partijcev ... mene pa tišči k tlom prav tako strahota, / da sem slutil njene grehe in nisem nastopil zoper nje. Občutek krivde je neznosen, divji, nepremagljiv ...«

Ker Cerkve vendarle ni zapustil, je bil deležen njenega blagoslova po rokah škofa Stanka Leniča, ki je medvojne in povojne razmere dobro poznal in na lastni koži izkusil. Cerkev je res Mati! Čas, značaj in razmere naredijo svoje. Nad vsem pa je Gospodar življenja, Oče!

P. Zdravko

20. 2. 2018

Znanstveni simpozij o Francu Grivcu (1878-1963) in Francu Perku (1929-2008)

Franc Grivec se je rodil pred 140 leti, postal duhovnik in učenjak, profesor nauka o Cerkvi in ekumenizma, ki je bil pred koncilom še dokaj polemičen in apologetičen. Lelehradski kongresi, na katerih je Grivec tvorno sodeloval že od samega začetka (1907), pa so že bili v duhu spravljivosti, kar je potrdil koncil. Grivčev prispevek je bil opazen, kar je S. Cajnkar ob njegovem pogrebu zajel v trditev: »Njegovo delo je prešlo v splošno kulturno dediščino slovenskega naroda in je v sodobnem ekumenskem gibanju dobilo svojo polno potrditev in veljavo.« Grivec je bil plodovit pisec in profesor, najprej za krajši čas na zagrebški Teološki fakulteti. Ko pa je bila ustanovljena univerza v Ljubljani (1919), pa je rad sprejel učiteljsko mesto na Teološki fakulteti. Ni mu bilo dano dočakati koncilске Konstitucije o Cerkvi in Odloka o ekumenizmu, saj je umrl že za časa koncila še pred drugim zasedanjem (1963).

Kjer je zaključil Grivec, je začel in nadaljeval njegov učenec Franc Perko. Torej med koncilom. Postal je profesor ekleziologije, ekumenske teologije in nekaj časa tudi cerkvene zgodovine in sploh vzhodne teologije. Posebej sta mu bila pri srcu Ciril in Metod. Šlo mu je za to, da bi ekumenizem prodril z »vrhov« in iz knjig med ljudi in prakso. Rad je sodeloval na ekumenskih simpozijih, ki so potekali na območju Jugoslavije vsaki dve leti (od l. 1974-1990). Po odsluženju vojaškega roka je sledil triletni zapor v Beogradu. Tedaj pač ni sanjal, da je bila to »priprava« na škofovsko službo prav tam. Njegova služba je potekala v najtežjem času, ko je Jugoslavija štela zadnja leta. »Krivec« za njeno smrt naj bi bila prav Slovenija, in tedaj je bil v Beogradu nadškof prav Slovenec. Predsedstvo ni našlo rešitve, Perko pa je ostal trden. Ni se dal prestrašiti in ne pregnati. Po teh težkih preizkušnjah se je l. 2001 vrnil v Slovenijo, kamor se je vedno rad vračal. Znale so njegove domislice. Gospod ga je poklical po plačilo l. 2008. (Sam se spominjam vprašanja, ki mi ga je pri izpiti v latinščini postavil dr. Perko: Kakšno mesto so

imeli škofje v prvi Cerkvi, pa tudi najin pogovorov na sprehodih v Mali Loki, kjer je tedaj bival, jaz pa sem imel tam duhovne vaje za dekleta.)

Med zanimivimi prispevki in pričevanji so se prebujale asociacije o Slomšku, ki je Slovencem približal Cirila in Metoda. Dosegel je, da je molitvena bratovščina, ko jo je papež priznal, postala cerkvena ustanova; imela je ekumensko razsežnost in naj bi gojila narodni jezik in narodno kulturo. Spojil je ekumensko razsežnost s političnim izrazom »panslavizem«. Nasprotniki so se tega bali. To je bilo zelo opazno l. 1885 ob 1000-letnici Metodove smrti. Tedaj je bilo veliko romanje v Lelehrad. Oblast je širila strah, češ da tam razsaja kuga. Romanje je kljub temu bilo. S. Gregorčič je napisal pesem zbadljivko »Velehradska kuga«. (V tistem času /1885/ je bila ustanovljena Družba sv. Cirila in Metoda, ki je imela izredno vlogo za slovenske šole v narodno ogroženih krajih.) Gregorčičev prijatelj A. Aškerc je svetoval, da naj se študentje odločajo za študij tudi na tujih univerzah. Bil je navdušen nad Rusijo, saj je tja rad zahajal in napisal dva potopisa z naslovom Dva potopisa na Rusko (1901, 1902).

Franc Grivec je dobro poznal razmišljanja V. Sergejeviča Solovjova, ki velja za ruskega J. H. Newmana (1801-1890); ta je l. 1845 prestopil v katoliško Cerkev, pa je namesto zaupanja žel sumničenje z eni in druge strani. Podobno se je zgodilo Solovjovu (1853-1900), ko je l. 1896 prestopil v katolištvo. Še danes ni čisto jasno, kako je bilo z njegovim prestopom. Pred smrtjo se je spravil s pravoslavno Cerkvijo, saj naj bi mu pravoslavni duhovnik pred smrtjo podelil svete zakramente.

Simpozij je bil zame zanimiv in poučen. Ta zapis ni ocena niti poročilo o simpoziju, temveč vzporedno osebno razmišljanje. Ocena oz. poročilo bo, tako upam, v Zborniku ali v Bogoslovnem vestniku ali v reviji Edinost in dialog.

P. Zdravko

Referat p. Boštjana Horvata za dekanijsko spomladansko pastoralno konferenco 2018

Kako vidim v župniji možnosti za sodelovanje z laiki

Spoštovani sobratje v duhovništvu, Gospod naj vam da svoj mir!

Najprej hvala gospodu dekanu za zaupanje, ker mi je dal nalogo, da lahko danes tukaj z vami delim nekaj svojih misli o vprašanjih, ki verjetno zanimajo, včasih pa tudi tarejo nas vse.

Uvod

Beseda laik je zelo pogosto v rabi v dokumentih drugega vatikanskega koncila, po koncilu v dokumentih cerkvenega učiteljstva in sploh v sedanjih cerkveni govoric.

Sam izraz laik pa prihaja iz grške besede laós (= ljudstvo) in izvirno označuje preprosto »tistega, ki pripada ljudstvu«. Šele z razvojem raznih služb v Cerkvi in s poudarjanjem tistih, ki so posebej določeni za voditelje bogoslužja in občestva, je bilo treba te v govorici nekako ločiti od vseh drugih, ki niso imeli nobenih cerkvenih služb, in ti so obveljali za laike, torej tiste, ki pripadajo vernikom kot takim. Ta izraz je bolj uveljavil v cerkveno govorico zadnji koncil.

Zadnji koncil nekateri imenujejo kar »koncil o laikih«, ker se je prvič v zgodovini kak koncil s tem vprašanjem tako obširno ukvarjal. Posebej pomembni dokumenti koncila v povezavi z laiki so: Dogmatična konstitucija o Cerkvi, Pastoralna konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu, Odlok o laškem apostolatu ter Izjava o krščanski vzgoji.

Posebej o vlogi laikov v Cerkvi se je dvajset let po koncilu ukvarjala posebna škofovska sinoda, na osnovi katere je leta 1988 papež sv. Janez Pavel II. napisal posinodalno apostolsko spodbudo »O krščanskih laikih«.

Zakonik cerkvenega prava pove o razmerju med laiki in kleriki takole: »Med vsemi verniki vlada zaradi njihovega prerojenja v Kristusu resnična **enakost** glede dostojanstva in dejavnosti, v kateri vsi skupaj in vsak po svoji zmožnosti in nalogi sodelujejo pri graditvi Kristusovega telesa.« (kan. 208).

Pogled v dva novejša cerkvena dokumenta

Poglejmo, kaj o župniji in vlogi laikov v njej pravita novejša cerkvena dokumenta, ki sta bila pripravljena v času papeža Frančiška. O tej temi govorita apostolska spodbuda »Veselje evangelija« iz leta 2013 in posinodalna apostolska spodbuda »Radost ljubezni« iz leta 2016.

»Župnija ni krhka struktura. Prav zato, ker je **zelo prožna**, si more privzeti zelo različne oblike, ki terjajo učljivost in misijonarsko ustvarjalnost pastirja in župnijske skupnosti. Čeprav seveda ni edina evangelizacijska ustanova, bo še naprej, če se je le sposobna nenehno prenavljati in prilagajati, »ista Cerkev, ki živi sredi domov svojih sinov in hčera«. To predpostavlja, da je resnično v stiku z družinami in z življenjem ljudi in ne postane neporabna struktura, ločena od ljudi, ali vase zaprta skupina izbrancev. Župnija je cerkvena navzočnost na ozemlju, prostor poslušanja Besede, rasti v krščanskem življenju, pogovora, oznanjevanja, velikodušne ljubezni, češčenja in obhajanja. Župnija z vsemi svojimi dejavnostmi opogumlja in oblikuje svoje člane, da bodo dejavniki evangelizacije. Je skupnost občestev. Je svetišče, v katero željni prihajajo pit, da bi nadaljevali pot, je **središče nenehnega misijonarskega poslanstva**« (Veselje evangelija, Ljubljana, 2014, Družina d.o.o., točka 28, str. 21).

»V moči prejetega krsta je **vsak član Božjega ljudstva postal misijonarski učenec** (prim. Mt 28,19). Vsak krščen je, ne glede na svojo vlogo v Cerkvi in na stopnjo verskega znanja, dejaven nosilec evangelizacije« (Veselje evangelija, točka 120, str. 68).

»Župnije, gibanja, šole in druge cerkvene ustanove lahko opravljajo razne službe pomoči za zdravljenje in **poživljanje družin**. Na primer s pomočjo zbiranja zakonskih parov iz sosesčine ali po prijateljstvih, kratkih duhovnih obnov, s predavanji strokovnjakov o čisto konkretnih težavah družinskega življenja, z zakonskimi svetovalnicami, z misijonarskimi delavci, ki so posebej pripravljeni za to, da se pogovarjajo z

zakonci o njihovih težavah in željah, s posvetovalnicami za različne družinske težave (odvisnost, nezvestoba, nasilje v družini), s prostori za duhovno zbranost, z delavnicami za pomoč staršem s težavnimi otroki in s srečanji družin. Župnijsko tajništvo mora biti pripravljeno, da ljubezno sprejema družine v stiskah in skrbi zanje ali jih napoti k tistim, ki so jim sposobni pomagati. Tudi zakonske skupine predstavljajo pastoralno oporo, tako s pomočjo v času misijona z molitvijo, izobraževanjem ali vzajemno pomočjo. Te skupine nudijo priložnost za dajanje, za družinsko življenje, ki je odprto do drugih, za skupno življenje iz vere; so pa tudi sredstvo, ki lahko dela zakon trden in mu omogoča rast« (Radost ljubezni, Ljubljana, 2016, Družina d.o.o., točka 229, str. 139. 140).

Se pravi, župnija ni nekaj okostenelega, nekaj, kar je zmeraj isto, ampak mora biti prostor, ki se nenehno prilagaja potrebam ljudi in spremembam časa ter se, prilagaja tudi osebnim značilnostim tako duhovnikov, še bolj pa delujočih laikov. Izjemen pomen, kot vidimo, daje papež Frančišek misijonskemu poslanstvu župnije, h kateremu mora biti povabljen vsak, ki je krščen. Župnijo – kot smo slišali – papež Frančišek razume tudi kot prostor, v katerem se utrjujejo, se med seboj povezujejo in se spodbujajo družine. Družina pa, kot vemo, je prva vzgojiteljica in Cerkev v malem.

Kako doseči te visoke cilje?

Čut in odgovornost do župnije ter samoiniciativno željo po delovanju v župniji ima sorazmerno malo ljudi. Po mojih izkušnjah manj kot 10 % nedeljnikov. Zato si moramo prizadevati, da župnijske sodelavce pridobimo na svojo pobudo, s svojim zgledom, prijaznostjo in gorečnostjo. Pri tem se moramo zavdati, da so tudi verniki zelo obremenjeni s svojimi osebnimi, službenimi in drugimi obveznostmi, za kar moramo imeti razumevanje in najti možnost njihove vključitve glede na vse to. Zelo pomembno je, da ljudi v župniji čim bolj poznamo in tako vemo, kaj jim objektivno lahko naložimo in kaj od njih pričakujemo. Duhovniki si moramo prizadevati za kvalitetne pristne odnose z župljani. Saj dolgoročno prav ti odnosi lahko pripeljejo do naše razbremenitve in k odpiranju župnije navzven v misijonsko dejavnost.

Pomembno je, da skrbimo tudi sami zase, sicer bomo izgoreli. Zdravi, spočiti, z dovolj prostega časa bomo gotovo lažje vstopali v sproščene prijateljske odnose z ljudmi, ki jih želimo spodbuditi, kot pa če bomo v nenehnem stresu. Čas za osebno duhovno življenje pa je vir vsega drugega delovanja. Če tega ni, opešamo na vseh drugih področjih, ker sicer ne bi bili ljudje vere, kar pa bi ljudje opazili. Da smo ljudje vere, pa je tudi prvo pričakovanje ljudi do nas.

Kaj pričakujemo od nadškofije

Osebno lahko rečem, da od nadškofije najbolj pričakujem, da bo pripravila bolj življenjske, bolj praktične in otrokom prilagojene veroučne učbenike. Zdi se mi nesprejemljivo, da potem ko imamo otroke devet let po eno uro na teden, v veliki večini od njih prebu-

dimo samo eno veliko željo, to je, da ne bi nikoli več prišli blizu CERKVI. To pomeni, da naš sistem verouka očitno ni najboljši.

Verouk je vse preveč podoben šolskim predmetom, kjer se morajo učiti in pokazati znanje, za kar pa ni potreben **odnos**, niti osebno poistovetenje z vsebino. Kakšna je razlika med poučevanjem zgodovine v šoli in opisovanjem svetopisemskih zgodb pri verouku? Žal velikokrat nobena! Ali pa razlika med branjem literarnih tekstov pri slovenščini in veroučnim branjem Svete-ga pisma? Žal se bojim, da velikokrat ni nobene razlike.

Velik pomen duhovne izkušnje

Za vero je po mojem trdnem prepričanju najprej potrebna duhovna izkušnja, ne pa predvsem znanje.

Devet let verouka bi moralo imeti poleg priprave na zakramente naslednje ključne cilje: vzgojiti **veselje do verskega življenja**, do delovanja v župniji, usposobiti mlade za delo v župniji ter njihovo misijonsko delovanje med vrstniki (povabilo vrstnika k verouku, v to ali ono skupino). Če tega v devetih letih verouka nismo naredili, smo zamudili najboljši čas za to in je velika verjetnost, da so ti ljudje za Cerkev za dolgo časa izgubljeni, kar je seveda velika škoda za Cerkev, še večja pa za njih in njihove otroke. Seveda lahko rečemo, da ima vsak duhovnik svoj pristop, da so eni bolj, drugi manj uspešni v tem smislu, žal pa manjkata konkretna usmeritev in pristop, kako doseči te po mojem mnenju bistvene cilje.

Če na kratko strnem: Naš verouk je veliko preveč usmerjen v nabiranje znanja o verskih zadevah ne pa v usposabljanje za osebno in občestveno versko življenje in misijonsko delovanje. Zdaj še hodi nekaj otrok k verouku in je še možnost, da se to popravi. Če ne pride do tega, se lahko zgodi, da bomo imeli župnije brez veroučencev in jih bomo prisiljeni poiskati na ulicah kot don Bosko. V generaciji mojih staršev so pošiljali otroke k verouku skoraj vsi, v moji generaciji morda največ okoli 30 %, in če se tolikšen upad zgodi tudi pri generacijah otrok mojih vrstnikov, bodo številne župnije ostale skorajda brez veroučencev.

Po mojem mnenju moramo pri verouku veroučence naučiti osebnega verskega življenja, da otroci vzljubijo Jezusa, čutijo Njegovo bližino in pomoč, sprejemajo Marijo kot svojo Nebeško mamo, h kateri se lahko zatekajo. Hkrati morajo veroučenci čutiti, da imajo svoje mesto v župniji kot skupnost verujočih, kjer imajo svoje pravice in dolžnosti.

In še ena pomembna stvar je: v otrocih in mladih moramo vzbuditi ponižen ponos, da so kristjani. Moramo jih usposobiti, da se bodo znali v dostikrat sovražnem okolju vrstnikov samozavestno in pokončno predstaviti kot kristjani in tudi znali argumentirano odgovoriti na podcenjujoča zbadanja in provokacije vrstnikov, ki so jim naši otroci izpostavljeni. Ker tega večinoma ne delamo, se številni veroučenci počutijo med vrstniki kot čudaki in zato raje prikrijejo svojo vernost. To pa je že korak do tega, da se bodo od Cerkve oddaljili. Naše otroke in mladino moramo usposobiti, da bodo kot kristjani samozavestni člani šolskih skupnosti, športnih klubov, kulturnih društev itn.

Sklep

Vemo, da število duhovniških poklicev močno upada in da bo v prihodnje potrebno še bolj zavzeto sodelovanje z laiki, sicer bodo krščanska občestva v župniji le še zgodovina.

Kot Cerkev se torej moramo odločiti, kako preživeti. Gotovo bodo župnije pri tem imele pomembno, verjetno tudi ključno mesto. Bodo pa verjetno nekoliko drugačne, kot jih poznamo danes. Čas je, da resno razmislimo in naredimo načrt sodelovanja z laiki ter jih poleg katehetov, članov župnijskega pastoralnega sveta, ministrantov, mežnarjev, ključarjev in sodelavcev Karitas povabimo h konkretnemu sodelovanju in prevzemanju služb. Možnosti je več, nekaj jih navajam v nadaljevanju:

- zakonske skupine vodijo zakonski pari;
- veroučne ure za osnovnošolske otroke, ki niso priprava na prejem zakramentov (prvo obhajilo, birma) oblikujejo in vodijo laiki – diplomanti teološke fakultete in katehetsko-pastoralne šole, potem v očeh vernikov čislane mame in očetje; v izvajanje veroučnih ur se vključijo tudi skavti in predstavniki gibanj (Prenova, Fokolari, Neokatehumeni, Skupnost Emanuel ...); veroučne ure se dopolnijo z delom po skupinah, ki jih vodijo (izkušeni) animatorji; veroučitelji občasno povabijo župnika (duhovnika) oz. drugega znanega gosta;
- ljudske pobožnosti (šmarnice, križev pot ...) vodijo starši;
- veroučne ure za starše vodijo preizkušeni starši;
- ob nedeljah se spodbuja druženje vrstnikov po domovih, ki na taka druženja povabijo sosedo, znanca, sodelavca, ki ne prakticirajo krščanskega življenja ali se celo opredeljujejo za ateiste;
- projektno delo (jaslice, župnijski dan, festival družin, revija pevskih zborov, romanja ...) prevzamejo laiki, ki imajo organizacijske

sposobnosti ter smisel za timsko delo in povezovanje sodelujočih;

- tudi druge skupine (biblične, molitvene, mladinske, skavtske, študentske ...) lahko zaupamo vodenju laikom;

- tajništvo župnije se prav tako lahko zaupa laikom, na primer upokojenim administratorkam oz. administratorjem.

Seveda je še vedno v središču župnije, ki ima vse glavne značilnosti vesoljne Cerkve – zato jo imenujemo tudi »Cerkev v kraju« – župnik, ki pa je predvsem duhovni oče laikom in zanje najprej moli. Potem je njihov velik podpornik in nepogrešljiv sogovornik. Duhovnik je torej duhovni koordinator laikov – nosilec služb in njihovih sodelavcev, ki so povezani v mrežo. Ta podoba pa ima tudi evangelijsko osnovo, saj nas spominja na Jezusove besede: »Nadalje je nebeško kraljestvo podobno mreži, ki jo vržejo v morje in zajame ribe vseh vrst« (Mt 13,47).

p. Boštjan Horvat

Objavljeno 12. 02. 2018, ob 19:08

Naš gost frančiškan dr. p. Bernardin Sušnik

Tokrat je bil z nami dolgoletni duhovnik med izseljenci v ZDA, urednik, dr. p. Bernardin Sušnik. Rojen je bil (19. junija 1935) nekaj dni pred drugim, velikim evharističnim kongresom, ki je potekal v neposredni bližini, kjer so Sušnikovi, za Bežigradom v Ljubljani, stanovali. Njegov oče je bil gospodarstvenik, ki je vodil dela ob novoustanovljeni frančiškanski župniji za Bežigradom.

Sušnikova družina je bila s Cerkvijo zelo povezana. Župnik je bil takrat znameniti p. Kazimir Zakrajšek »apostol izseljencev« s katerim imata s p. Bernardinom nekoliko podobno pot. Lahko bi rekli, da ga je p. Bernardin dvakrat nasledil, prvič kot kaplan za Bežigradom in drugič v Lemontu v ZDA. Kasneje, že po drugi svetovni vojni, se je njegova pot nadaljevala iz ene frančiškanske župnije v drugo, iz Bežigrada k Marijinemu oznanjenju v Center.

P. Bernardin je pri 15 letih (1950) vstopil k frančiškanom, kar je bila, kot pravi, nekako naravna pot.

V pogovoru je obudil tudi nekaj spominov na znane frančiškane, ki so oblikovali tako duhovno kot kulturno in umetniško okolje v Ljubljani. Recimo na p. Martina Perca, ki je po vojni veliko sodeloval z arhitektom Plečnikom, pa na brata p. Angelika in p. Romana Tominca, pa denimo na fr. Kanizija Friclja, sijajnega organista in zborovodja, kateremu je hvaležen za svoje znanje o glasbi ...

V duhovnika je bil posvečen na praznik apostolov sv. Petra in Pavla 1959. Pravi, da takrat njegova družina,

ob pripravi slavnostnega dogodka, ni imela nobenih težav z oblastjo.

Prvo duhovniško službeno mesto je nastopil v Šiški (1961–1968), kar mu je ostalo v najlepšem spominu. Takrat so tudi uvajali novosti po 2. Vatikanskem koncilu v praksi. Ko še ni bilo oltarja proti ljudstvu je bila maša na ambonu. Tudi nekaj o tem, nam je zupal naš sogovornik.

Zatem je odšel študirat v Rim na Antonianum, kjer je študij biblično teologijo končali z doktoratom. Tudi njegovo službovanje na frančiškanski na kuriji v Rimu je bilo zanimivo življenjsko poglavje, o katerem nam je povedal nekaj podrobnosti v oddaji Naš gost.

Potem pa se je začela njegova ameriška izkušnja. P. Bernardin Sušnik je služboval 28 let med slovenskimi rojaki v Lemontu blizu Chichaga, v državi Illinois. Tej postojanki pravijo tudi ameriške Brezje, tam je bil, pred prekopom v domovino, med drugimi pokopan škof Rožman.

V Ameriki je med drugim prevzel tudi urejanje revije Ave Marija, ki še vedno izhaja, od januarja 2017, sicer le še v elektronski obliki. Omenjeno revijo tudi še vedno ureja. Poleti, leta 2017, se je vrnil v Slovenijo in zdaj živi v samostanu v Šiški.

Piše: Jože Bartolj
Foto © Jože Bartolj

Frančiškanska odločitev za uboge in delovanje za mir

Uboštvo je bilo vedno del frančiškanske karizme. Frančišek je nanj pogosto spominjal z besedami: »da bomo vedno ... živeli v uboštvu in ponižnosti ter po svetem evangeliju našega Gospoda Jezusa Kristusa, kar smo trdno obljubili« (FPVod 12,4). Razumevanje in uresničevanje frančiškanskega življenja po evangeliju pa se je s stoletji spreminjalo. Od papeške bule o spoštovanju Vodila (*Quo Elongati*, 1230, papež Gregor IX.) pa vse do predkoncilskih Generalnih konstitucij je bil največji poudarek na dobesednem spoštovanju Vodila v pravno-moralnem smislu. Pri uboštvu je šlo za odpoved lastnini in omejeno uporabo stvari po pooblastilu provinciala ali gvardijana. Pojma zaobljube in kreposti sta se razlikovala, čeprav sta bila oba del istega cilja: posvečenega življenja kot poti, ki vodi v krščansko popolnost v stvarnem, institucionalnem okviru.

Kaj se je zgodilo po 2. vatikanskem koncilu? Sprva smo menili, da gre le za prilagoditev nekaterih točk v spoštovanju Vodila. Zdaj pa se zavedamo, da red prestaja težko obdobje korenite prenove oziroma poustvarjanja lastne identitete.

Zato je treba nujno spregovoriti o majhnosti:

Ni dovolj spoštovati navodila in nasvete v Vodilu. Treba si je zastaviti vprašanje o temeljni odločitvi za uboge.

Tudi zgolj asketski način življenja ni dovolj. Treba je ustvariti življenjski slog, ki nas bo v družbi umeščal med majhne.

Dovolj ni niti uporaba dobrin v pokorščini nadrejenim. Ravno nasprotno, poklicani smo, da spodbujamo pravičnost in smo glasniki miru.

Tudi želja po popolnem izpolnjevanju zaobljube uboštvu ni dovolj. Odkriti moramo, kako v današnjem svetu, polnem sporov in nepravičnosti ter sekularizacije, živeti Kristusove blage.

Majhnost je nedvomno duhovni odnos, je pa tudi oblika življenja po evangeliju. Ali se to tudi v resnici dogaja?

Zdi se, da na spremembo perspektive vplivata dva dejavnika: nova cerkvena zavest in družbeno-kulturni kontekst.

1. Nova cerkvena zavest

Govorimo o novem 'premiku' v bistvu evangelija. V vsakem obdobju se pri branju evangelija dajejo drugi poudarki. Pomembni poudarki današnjega časa so:

Zgodovina odrešenja kot božje delo v dobro ubogih. Božje kraljestvo, dobra novica za prezirane. Jezusov mesijanski izbor.

Če je to božje delo in posledično poslanstvo Cerkve kot nadaljevanje Jezusovega dela, kakšen je potem pomen posvečenega življenja danes? Ali je hoja za Jezusom, ki je bistvo naše poklicanosti, v osebnem odnosu, v poustvarjanju njegovih odnosov in kreposti na asketski način, nepovezana z zgodovino, ali pa smo poklicani k hoji po Jezusovih stopinjah, k dinamiki nebeškega kraljestva v dejanskih okoliščinah v svetu?

Znamenja, ki potrjujejo ta premik:

- teologija nebeškega kraljestva kot celostne in ne izključno duhovne osvoboditve;
- iskanje modela Cerkve, ki bi bila bolj sodelujoča, večja zagovornica enakosti;
- nastanek in krepitev osnovnih skupnosti;
- nenehno udejstvovanje redovniških inštitutov za navzočnost med revnejšimi sloji na robu družbe;
- naraščanje števila tako imenovanih 'vključenih' skupnosti;
- sodelovanje v boju za človekove pravice;
- sprejetje načela nenasilja kot metode družbeno-političnih sprememb.

2. Družbeno-kulturni kontekst

Po 2. vatikanskem koncilu je Cerkev začela sprejemati pozitivnejši odnos do sveta in njegovih upov. Človeška zgodovina je že nekaj časa prizorišče samo-osvobajanja človeka, za katerega je značilno:

Vsaka oseba ima nedotakljivo dostojanstvo in pravice, ki bi jih morala spoštovati vsaka oblast, civilna ali cerkvena. Najpomembnejša je pravica do svobode, do ustvarjanja lastne zgodbe.

Enakost in solidarnost sta neodtujljivi vrednoti človeškega napredka. Upravičeno sumimo, da se v vsaki neenakosti skriva nepravilnost. Vsi moramo sodelovati pri družbenih in političnih spremembah.

Pozornost je treba posvečati skupinam ljudi, ki ne morejo doseči svobode: delavskemu razredu, koloniziranim ljudstvom, ženskam, tretjemu svetu in drugim skupinam.

To razširjeno gibanje, ki je del miselnosti sodobnega zahodnega sveta, je na začetku veljalo za preveč optimistično, kmalu pa je postalo vir nasprotovanj, ki ustvarjajo spore (na primer spopad med liberalnim kapitalizmom in socializmom). Kasneje je postal vir globokega razočaranja in nezaupanja vsem družbenim utopijam (post-modernizem).

Celo danes v posvečenem življenju opazimo različna vrednotenja družbenega udejstvovanja. Brez dvoma pa lahko rečemo, da je naš red privzel mnoge vidike modernega humanizma v trenutni Generalni konstituciji. To se jasno odraža v 4. in 5. poglavju. To pomeni, da smo se frančiškani, potem ko smo jasno razložili sliko družbeno-kulturnega konteksta, v katerem živimo, domislili določenih odločitev, ker smo prepričani, da so v skladu s prvotnim evangelijskim duhom frančiškanskega gibanja.

Pravzaprav verujemo, da majhnost, v kolikor kaže pot naprej v skladu z intuicijo mnogih bratov in Generalno konstitucijo, zvesto sledi duhu svetega Frančiška, čeprav morda ni dobesedni odraz Vodila in življenja.

3. V luči življenja in Vodila

Potrjeno vodilo (3,10–14) povzema značilnosti frančiškanskega poslanstva: »Svojim bratom pa svetujem, jih opominjam in spodbujam v Gospodu Jezusu Kristusu, naj se ne prerekajo in prepirajo, kadar hodijo po svetu, in naj ne sodijo drugih, ampak naj bodo krotki, miroljubni in skromni, blagi in ponižni. Z vsemi naj vljudno govore, kakor se spodobi. Jezditi smejo le, če je nujno potrebno ali v bolezni. V katerokoli hišo pridejo, naj najprej rečejo: Mir tej hiši. In po svetem evangeliju smejo jesti vse jedi, ki se jih prednje postavi.«

Frančiškansko poslanstvo je torej v naši majhnosti in naslednje besedilo poudarja pomembne teme, ki izvirajo iz tega poslanstva majhnosti:

Poslanstvo in pot. Frančiškansko življenje ni 'mešanica', ni ravnesje med kontemplacijo in apostolatom po vzoru regularnih klerikov tistega časa ali kasnejših pol-samostanskih oblik življenja. Naša klavzura je široki svet božjih otrok, naših bratov (SC 63); naša hiša je bratska skupnost. Posledično naše poslanstvo

ni konkretna funkcija, ki bi jo opravljali (kot je pridiganje, nega, poučevanje, dobrodelnost) v učinkovito organizirani ustanovi. Frančiškani moramo živeti v nenehnem stanju poslanstva. Pri tem nam pomaga življenje brez lastnine.

Poslanstvo in življenje med ljudmi. Gibati se moramo prosto, kot je to počel Jezus, ki »ni imel, kamor bi glavo naslonil« (LP 57). Naša majhnost nam omogoča solidarnost z najmanjšimi v družbi (prim. FNPVod 9). Tako dosegamo odrešenje 'od znotraj', ko prevzemamo položaj vseh ljudi in iščemo izgubljene (2FPKr 45; FOpom 6; 9; 11).

Poslanstvo in blagari. Poveza med evangelijskimi besedili o poslanstvu in govorom na gori ni naključna. Zakaj je Frančišek govoril o frančiškanskem apostolatu kot o življenju, utemeljenem na Jezusovih blagarih? Odgovor je na dlani: redovniki so poslani med ljudi, da bodo najmanjši med njimi. To je razlog, da je pričevanje pomembnejše od duhovniške funkcije – ne zaradi izključevanja, ampak po svobodni izbiri. Kar je še pomembnejše za Božje kraljestvo je, da se udejanji med mnogimi ljudstvi, da bratje postanejo pravi Jezusovi učenci in ga oznanjajo z življenjskim pričevanjem (FPre 9; FOp 19; LP 58, 103).

Poslanstvo miru. Celotno krščansko služenje lahko povzamemo s pojmom sprave (2 Kor 5; Ef 2), a Frančišek je želel to uresničiti z nenasilnimi dejanji. Pri tem je boljše trpeti krivice, kot da bi povzročali delitve, in se zanašati na tisto brezmejno ljubezen, ki čaka in trpi, z drugimi besedami v hoji za Jezusom, ki je nosil naše grehe (FOPom 5; 15; FRpv; FNPVod 16; 22,1–4, FPVod 10,7-12; FOp 23).

V resnici je ta proces v Frančiškovi poklicanosti neločljivo povezan s svetom revščine in trpljenja. Življenjepisi njegovih tovarišev kaže na to, da je eden od dejavnikov, ki je vplival na njegovo spreobrnjenje, njegovo sočutje z ljudmi v stiski. Odločilne korake v njegovem spreobrnjenju je zaznamovalo tudi postopno približevanje stanju najbolj ubogih: gobavcem in beračem. Čeprav je duhovna razlaga njegovega videnja pred razpelom v cerkvi sv. Damjana, ki so jo zapisali pisci življenjepisa, pretirano duhovna, jo lahko brez sence dvoma povežemo z dejstvom, da se je sveti Frančišek zavedal istovetnosti hoje za ubogimi in ponižnim Jezusom ter življenjem med ubogimi (L3S 3; 11–14; 2Cel 8–12; FOp 1–5).

Frančiškansko gibanje je nastalo v kontekstu socialne marginalizacije in služenja najmanjšim. Prvotno vodilo in življenje oziroma Nepotrjeno vodilo to predpostavlja kot nekaj običajnega in odločilnega (2,7; 7:1; 7,13–14; 8,8–11; 9,2; 11). Kljub različni razlagi nekaterih anekdot o uboštvu, ki jih je zapisal Tomaž Čelanski, je v njih še vedno viden prvotni navdih: manjši bratje niso dobrodelni do ubogih, z njimi se čutijo eno (2Cel 84–85; 87; 92). Zaradi odgovornosti služenja bratom ter številčni in cerkveni rasti bratstva, se je Frančišek vse težje posvečal temu prvotnemu poslanstvu. Vztrajal pa je pri načelu majhnosti: da bratje ne smejo pridigati brez dovoljenja škofa ali če temu nasprotuje duhovnik; da bi morali izbirati hlapčevska dela na pastoralni ravni oziroma ročna dela. Njihova vloga ni v tem, da bi si kaj lastili, ampak, da opravljajo pokore in življenje v majhnosti (FPVod 9; FOp 7–8; LP20; 58; 2Cel 146–147; FOp 24–26).

4. V luči Generalnih konstitucij

Čeprav se zdi nenavadno, se pomembnost, ki ga ima tema majhnosti v našem današnjem vodilu za življenje, v Generalnih konstitucijah, bolj neposredno ujema s prvotnim frančiškanskim gibanjem kot s tradicionalnim razlaganjem, ki majhnost v frančiškanskem življenju običajno skrči na uboštvu v smislu askeze.

Omejili se bomo na osnove dinamike, ki jih prinašajo Generalne konstitucije v zvezi z obnovo prvotne frančiškanske poklicanosti k majhnosti:

V opredelitvi naše karizme (1., 2. člen.) je majhnost sestavni del hoje za Kristusom, ki je bistveno povezana z evangelizacijo po zavzemanju za mir in pravičnost.

Zaobljube uboštvu ne smemo razumeti le v moralno-pravnem ali asketskem smislu, ampak tudi kot deljenje usode z ubogimi (8. člen).

Duh spokornosti/spreobračanja nima korenin le v človekovi notranjosti, ampak tudi v služenju najbolj zapostavljenim (32. člen).

Naša hoja za Jezusom je življenje manjših bratov, učencev, ki živijo blagore na tem svetu, služabnikov vseh, v pokornosti, miroljubnosti in ponižnosti (64. člen) Spomnimo se besed v FPVod 3 (»kadar hodijo po svetu«), ki predpostavljajo življenje izven klavzure.

65. člen postavlja teološke temelje naši majhnosti, brez katere vsako načrtovanje življenja in vsaka zavezanost ubogim ostajata jalova.

Poklicanost k majhnosti je v praksi neločljivo povezana s sprejemanjem življenja najbolj ubogih v družbi.

Ta dinamika 'utelešanja' se ne sme mešati z nekritičnim sprejemanjem svetnih vrednot (67. člen).

Izbira načina življenja znanega kot 'navzočnost' (ki je ni treba opravičevati s konkretnimi nalogami: prim. 83.-84. člen) je identična s poslanstvom pravičnosti in miru. Prva lastnost frančiškanske doslednosti je načelo nenasilja (68.–69. člen). To zahteva evangelijsko srce, pomirjeno z ljudmi in stvarstvom (70–71. člen).

To je torej dinamika pričevanja in delovanja, ki je nastala iz evangelijske izkušnje majhnosti. Še mnogo več primerov je v Generalnih konstitucijah, ki potrjujejo in dopolnjujejo dinamiko majhnosti. Izbrani primeri so dovolj le za to, da spomnijo na izzive, ki jih Generalne konstitucije postavljajo pred frančiškane 21. stoletja.

Javier Garrido OFM

Evangelizacija in Pravičnost, mir in ohranjanje stvarstva

Pravičnost, mir in ohranjanje stvarstva v evangelizaciji in oblikovanju

Beseda 'evangelizacija' v katoliških krogih ni bila v splošni rabi vse do objave Apostolske spod-bude *Evangelii nuntiandi* papeža Pavla VI. leta 1975. ob obletnici zaključka 2. vatikanskega koncila. V desetletju pred 2. vatikanskim koncilom in ob soočenju z vse večjim razkristjanjevanjem Zahoda je nekaj evropskih teologov, kot je Karl Barth, pozivalo h kerigmatični teologiji: zaupnemu oznanjanju temeljnega odrešenjskega sporočila po veri v Jezusa Kristusa. Petrovi in Pavlovi govori, ki jih najdemo v Apostolskih delih, so bili vzor za to temeljno evangelizacijo.

2. vatikanski koncil, katerega značaj je bil predvsem pastoralni, je gradil na tej izkušnji evropskih pastoralnih teologov, katoliških in protestantskih z velikim poudarkom na evangelijskem besedišču. Veliko pove primerjava s 1. vatikanskim koncilom. Na njem so besedo 'evangelij' uporabili le enkrat, besed 'evangelizirati' ali 'evangelizacija' pa sploh ne. Nasprotno pa so na 2. vatikanskem koncilu besedo 'evangelij' uporabili 157-krat, besedo 'evangelizirati' 18-krat in besedo 'evangelizacija' 31-krat.

Zasnova evangelizacije, ki jo je predlagal papež Pavel VI., je mnogo širša od zasnove kerigmatičnih teologov, ki so evangelizacijo imeli za 'prvo oznanjenje', ki mu sledi kateheza. Za Pavla VI. pa je evangelizacija »milost ... lastna Cerkvi in njena najgloblja identiteta. Cerkev je zato tukaj, da evangelizira, se pravi, da pridiga in poučuje, da po njej prihaja do nas dar milosti, da grešnike spravlja z Bogom in da s sveto mašo, ki je živ spomin Kristusove smrti in poveljane vstajenja, brez konca nadaljuje njegovo daritev« (EN 14).

Evangelizacija razglasa »odrešenje«, kar je zelo pomembno za našo temo, za »veliki božji dar, ki je OSVOBODITEV OD VSEGA, KAR STISKA IN ZATIRA ČLOVEKA (v uradnem latinskem besedilu: *liberatio ab iis omnibus quibus homo opprimitur*), a je predvsem osvoboditev od greha in hudobnega duha, v veselju nad tem, da človek pozna Boga in da Bog pozna njega, da Boga vidi in se mu zaupno izroča« (EN 9). Čeprav vsi sprejemajo zadnje stavke tega opisa odrešenja, mnogi niso navdušeni nad razumevanjem odrešenja kot »osvoboditve od vsega, kar stiska in zatira človeka.« Vseeno je takšna razlaga tega pojma v skladu s svetopisemsko in krščansko tradicijo.

Izhoda iz Egipta recimo ne smemo razlagati kot izključno duhovnega dogodka, bil je tudi zelo izrazito gospodarska, družbena, politična in kulturna osvoboditev. Odrešenje tako vključuje, a se ne istoveti z osvoboditvijo od razčlovečujoče revščine, katere žrtve so stotine milijonov ljudi v današnjem svetu. Na samem začetku izraelske zgodovine Bog razloži svoj ljubeči načrt: »kajti Gospod te bo obilno blagoslovil v deželi, ki ti jo Gospod, tvoj Bog, daje v dediščino ... široko odpiraj svojo roko bratu, ubožcu in revežu v svoji deželi« (5. Mz 15,4.11), nekaj kar se lahko zgodi le tedaj, ko se obilje dobrin, ki jih je ustvaril Bog, pravično razdeli med vse božje sinove in hčere.

V podobnem slogu se sveti Pavel obrača na Korinčane: glede bogastva bi morala med vami vladati določena enakost (prim. 2 Kor 8,13 in sl.). Prepad med revnimi in bogatimi pa kljub temu še naprej pogloblja, kar je v nasprotju z božjim načrtom. In od tega vse globljega prepada je v resnici »usodno odvisna sama prihodnost človeka« (*Octogesima Adveniens*, 7). Ker se število izjemno revnih ljudi (omenimo na primer na milijone beguncev) dramatično veča, se moramo spomniti, da evangelizacija vsebuje »posebno in krepko oznanilo o osvoboditvi« (EN 29). Delo za Božje kraljestvo so »dejanja osvoboditve od obsedenosti« (*Redemptoris Missio*, 14). Temeljne-ga pomena za Komisijo PMOS je odločno sporočilo škofovske sinode iz leta 1971: Delovanje v imenu pravičnosti in sodelovanja pri spreminjanju sveta se nam predstavlja kot bistvena razsežnost oznanjanja evangelija oziroma poslanstva Cerkev glede odreševanja ljudi in njegovega osvobajanja od vsega, kar ga stiska in zatira.

Pravičnost

Spreminjanje sveta in osvobajanje od stiskanja in zatiranja je del cerkvenega poslanstva. Duhovnost, ki je tako 'onstranska', da je ne zanimajo pravičnost, osvobajanje in spreminjanje sveta, je popolnoma neustrezna in nesvetopisemska. V presenetljivo odkritosrčni izjavi je škofovska sinoda leta 1987 zapisala: »Sveti Duh nas vodi k vse jasnejšemu spoznavanju dejstva, da danes svetosti ni mogoče doseči brez zavzemanja za pravičnost.« Če se nam ne bo uspelo zavezati temu velikemu cilju pravičnosti, nam ne bo uspelo rasti v svetosti! Prav zato socialni nauk Cerkev spada h krščanskemu oznanilu ... in je bistveni element nove evangelizacije (prim. *Centesimus Annus*, 5).

V središču socialnega nauka Cerkev je »prednostna odločitev za uboge«, »ki zanjo priča vse cerkveno izročilo« (*Sollicitudo Rei Socialis*, 42.) Sveti Frančišek je bil izrazit primer človeka, ki je to odločitev živel in učil. V Oporoki razlaga, da ga je Bog vodil med najbolj uboge med ubogimi – gobavce, ki se jih je prej zelo skrbno izogibal. Tedaj je bil deležen milosti in je drugače gledal na to, kaj je bilo zanj sladko in kaj neprijetno – čudovit opis spreobrnjenja. Frančišek je pomoč ubogim razumel kot stvar pravičnosti, zelo podobno ga razumejo sodobni papeži: »In miloščina je dediščina in pravica, ki gre ubogim in ki nam jo je pridobil naš Gospod Jezus Kristus« (FNPVod 9,8).

Mir

Čeprav si je mladi Frančišek zelo želel postati vitez, je po spreobrnjenju postal najbolj goreč zagovornik miru in to v času, ko se je k nasilju poleg 'sveta' zatekala tudi Cerkev, na primer h križarskim vojam. Zgodnje frančiškansko gibanje je bilo znano kot »poslanstvo miru« (1 Cel 24). Frančišek je trdil, da nasilje razveseljuje srce demonov. Nad mestom Arezzo, v katerem so vladali spori, je molil molitev za izganjanje hudiča, ker je nasilje razumel kot znamenje obsedenosti s hudim duhom (prim. 2Cel 108). Frančišek je bil prepričan, da mu je sam Gospod razodel pozdrav miru. V njegovih spisih so grehi, pred katerimi najbolj svari, prav tisti, ki uničujejo notranji mir in mir v drugih: napuh, pohlep, ošabnost, nečimrnost, ljubosumje, obrekovanje in zamerljivost. Na smrtni postelji je Frančišku uspelo spraviti dva huda sovražnika, škofa in župana Assisija. Vse do zadnjega je delal za mir: dobesedno umrl je med delom za mir. 'Duh Assisija' je duh miru, zato je papež Janez Pavel II. zbral svetovne verske voditelje, da bi molili za mir, ravno v Assisiju.

Sveti Frančišek nas danes nagovarja z istimi besedami, s katerimi je nagovarjal svoje prve učence: »Ko z usti oznanjate mir, ga prav tako in še bolj imejte v srcih. Nikogar ne smete razdražiti v jezo ali prepir, ampak naj vaša blagost vse poziva k miru, dobroti in edinosti. Kajti poklicani smo, da pokrepčamo bolne, obvežemo ranjene in pokličemo izgubljene« (Legenda treh tovarišev, 58).

Ohranjanje stvarstva

2. vatikanski koncil opominja, da moramo brati 'znamenja časov', če želimo izpolnjevati svoje poslanstvo. 'Znamenja časov' lahko imenujemo tudi 'znamenja Svetega Duha', ker kažejo na mnogotere načine, po katerih je Božji Duh navzoč in dejaven v svetu in cerkvi ter dviguje našo zavest na višjo raven. Eno od znamenj časov današnjega časa je ekološko gibanje. Vse več ljudi spoznava, da je skrb za okolje stvar osnovne pravičnosti za prihodnje generacije in se z lahkoto strinjajo z oceno papeža Janeza Pavla II.: »ekološka kriza je moralni problem« (Poslanica, 8. december 1989).

Ugledni znanstvenik, član Papeške akademije znanosti trdi, da »smo zlorabili zaupanje, ki nam je bilo dano ob stvarjenju. Popolnoma nas je prevzelo

gospodovanje nad stvarstvom in njegova podrejenost nam in pozabili skrbeti zanj«. Trdi, da »naše ravnanje s svetom ni trajnostno. Če bomo še naprej zapostavljali tako očitno dolžnost zaradi nenehnega iskanja materialne blaginje, bo prej ali slej vsak moralen človek spoznal, da je to nesprejemljivo.« Predvsem v bogatih državah so pretirano potrošniška miselnost in odpadki glavni vzroki za okolijsko uničevanje. To je poziv k resnim spremembam.

Čeprav frančiškani nimamo strokovnega znanja za reševanje ekološke krize, imamo svojo vizijo spoštovanja vsega stvarstva in to stališče je ključno za reševanje ekološke krize. Iz tega razloga mnogi današnji znanstveniki predlagajo sodelovanje med vero in znanostjo, ki bi ekološkemu gibanju dalo 'dušo'.

Sveti Bonaventura je čudovito opisal Frančiškovo mistično videnje stvarstva: Stvarstvo ga je poneslo k božji ljubezni, veselil se je vseh Gospodovih del in ti dokazi, ki so v njem budili veselje, so ga dvigali k njihovu življenjskemu načelu in vzroku. V lepih stvarih je videl Lepoto samo in po njegovih sledovih, vtisnjenih v stvarstvo, je Ljubljenemu sledil povsod, zato mu je bilo vse kot leste, po kateri se je vzpenjal in objel njega, ki je nadvse zaželen (LM IX, 1). S preprostim stavkom Bonaventura opisuje Frančiškov pogled, ki je hkrati tudi njegov: »Vsako bitje je božja beseda, ker govori o Bogu (*Comment. in Eccles.*). Iz razumljivih razlogov je papež Janez Pavel II. v pismu *Inter Sanctos Praeclarosque Viros* (29. november 1979) svetega Frančiška razglasil za zavetnika tistih, ki se posvečajo skrbi za ekologijo. Poglavje lahko ustrezno zaključimo z besedami istega papeža: »Znova vzklíkamo: Spoštujte človeka, ki je božja podoba! Evangelizirajte, da bo to postala resničnost, da bo Gospod spreminjal srca in počlovečil politične in ekonomske sisteme« (Puebla, 1979).

Frančiškansko oblikovanje v pravičnosti, miru in skrbi za stvarstvo

Naše Generalne konstitucije (126. člen in sl.) nas opominjajo, da so VSI redovniki v procesu oblikovanja. Ni redovnikov, ki se jih oblikovanje ne bi dotikalo, ampak se razlikujejo redovniki, ki so podvrženi uvodnemu oblikovanju (od dneva, ko je moški sprejet za kandidata, do svečanih zaobljub) in tisti, podvrženi nenehnemu oblikovanju (od svečanih zaobljub do smrti). Nenehno oblikovanje je kot »potovanje celotnega življenja« (*itinerarium totius vitae*) (135. člen). V tem smislu je naše nenehno oblikovanje zelo tesno povezano z nenehnim spreobračanjem našega življenja, smo »možje spokorniki« (Legenda treh tovarišev, 37). Zgledovati se moramo po svetem Frančišku, ki sta ga Tomaž Čelanski in sveti Bonaventura opisala kot »vedno novega,« ki je »vedno znova začenjak«, *semper novus, semper inchoans* (prim. *Analecta Franciscana* X, str. 80, 222, 366, 577, 621).

Frančišek nas še naprej spodbuja, kot je že v zadnjih vzdihljaj spodbujal svoje prve učence: »Začnimo, bratje, služiti Gospodu Bogu, ker smo doslej komaj kaj ali zelo malo koristnega naredili« (1Cel 103).

Naša frančiškanska vizija lahko postane še bolj zamegljena, tako kot ogenj lahko sčasoma ugasne, če se ne razplameni. Zato je sveti Pavel opomnil Timoteja: »Zato te opominjam, da znova RAZPLAMENIŠ Božji milostni dar, ki je v tebi« (2 Tim 1,6). Če daru, v našem primeru Frančiškova vizija radikalnega življenja po evangeliju, ne cenimo in negujemo, ga lahko izgubimo. Imamo dve možnosti, da rastemo ali propadamo, da napredujemo ali nazadujemo. Nenehno oblikovanje/spreobračanje je pot, ki vodi v napredek in rast.

Takšno razumevanje nenehnega oblikovanja kot vseživljenjskega procesa je potrdil tudi Janez Pavel II.: »Vsako življenje je nenehna pot proti zrelosti in ta vodi po stalnem oblikovanju. Ni pa poklica ali obveznosti ali dela, ki ne bi zahtevalo nenehnega posodabljanja, če hoče biti sodobno in učinkovito« (*Pastores Dabo Vobis*, 70). Zato je danes nenehno oblikovanje »še posebno potrebno, ne samo zaradi naglih sprememb socialnih in kulturnih razmer ljudi in narodov, med katerimi duhovnik deluje, ampak tudi zaradi 'nove evangelizacije', ki pomeni bistveno in neodložljivo nalogo Cerkve ob koncu drugega tisočletja.«

»Nova evangelizacija potrebuje novih oznanjevalcev evangelija« (prav tam, 82). Kot sem že omenil, mora ta nova evangelizacija, ki jo moramo prav tako razumeti kot svojo »bistveno in neodložljivo« nalogo, »k svojim bistvenim sestavinam prištevati tudi oznanjevanje socialnega nauka Cerkve« (*Centesimus Annus*, 5). Tega nauka ne moremo oznanjati, če ga ne poznamo, študij in refleksija socialnega nauka Cerkve sta nujna za naše nenehno oblikovanje (prim. GK 96. člen). Ta nauk, ta pristni klic k spreobrnjenju, je za vesoljno Cerkev proglasil 2. vatikanski koncil, še zlasti v Pastoralni konstituciji *Gaudium et Spes* in številnih papeških okrožnicah. Škofovske konference so prispevale izjemno pomemben del, ker so uresničile vesoljni socialni nauk v razmerah po celinah in državah. Najbolj opazna pri teh prizadevanjih so bila zasedanja Konference latinsko-ameriških škofov (CELAM), še zlasti CELAM II. (v Medellinu leta 1973).

Zasedanje v Medellinu je latinsko-ameriški Cerkev dalo novo smer – »prednostno odločitev za uboge« in tako vanjo vneslo novo energijo. Pet stoletij star način 'delovanja Cerkve' v Latinski Ameriki (vezan na oligarhijo in vladajoče razrede, čeprav je učila dobrotelost do revnih) je v Medellinu postal preteklost, ko je nastopil nov, bolj evangelijski način delovanja. Zasedanje v Medellinu je sijajen primer nenehnega oblikovanja in spreobračanja za cerkev na vsej celini in ne predstavlja milosti le za Latinsko Ameriko, ampak za vesoljno Cerkev. (Zanimivo je, da je Janez Pavel II. v svoji poslanici Ljudstvom Latinske Amerike skoval izraz 'nova evangelizacija', ki so ga od tedaj nešteto krat uporabili, zlasti on sam.). Ena od pomembnih lekcij, ki se jih lahko naučimo od zasedanja v Medellinu, še zlasti glede nenehnega oblikovanja v zadevah pravičnosti, miru in skrbi za stvarstvo, je pomembnost izkušenj. Na konferenci so latinsko-ameriški škofje uporabili induktivno meto-

do, niso začeli s študijem abstraktnih nauk, ampak z analizo dejanskega življenja milijonov tamkajšnjih revnih. V polnosti so razumeli besede 2. vatikanskega koncila: »Veselite in upanje, žalost in tesnoba današnjih ljudi, posebno ubogih in vseh kakorkoli trpečih, je hkrati tudi veselje in upanje, žalost in tesnoba Kristusovih učencev« (GS 1).

Tudi sveti Frančišek se ni spreobrnil zaradi branja knjig o gobavcih, ampak zaradi izkušenj med njimi in v služanju njim (prim. FOp 2). Prav s pomočjo te doživete izkušnje je lahko spoznal, kaj je zanj sladko in kaj neprijetno. Svojim bratom je želel enako izkušnjo in spreobrnjenje. Redovniki se morajo »veseliti ..., kadar se mudijo med nizkimi in preziranimi osebami, med ubožnimi in slabotnimi, med bolniki in gobavci ter berači, ki ob poti prosijo vbogajme« (FNPVod 9,2). Branje knjig in prispevkov in obiskovanje predavanj o revščini, lakoti, brezdomstvu, kugi nasilja in uničevanju okolja je dobrodošlo in celo potrebno. Biti moramo dobro obveščeni, da se bomo s temi vprašanji znali spoprijemati. A izkušnja življenja z revnimi in sodelovanje z drugimi, ki se zavzemajo za krščansko reševanje razčlovečujoče revščine, nasilja in uničevanja okolja, je še pomembnejša za nenehno spreobračanje in oblikovanje. »Sodobni človek raje verjame pričam kakor učiteljem, raje izkustvom kakor naukom, raje življenju in dejstvu kakor teorijam« (*Redemptoris Missio*, 42).

Vsi redovniki bi morali vsaj občasno dobiti izkušnjo neposrednega udejstvovanja v cerkvenih službah, ki se posvečajo pravičnosti, miru in ohranjanju stvarstva. Zelo pozitiven rezultat te izkušnje bi lahko bil, da bi v vseh cerkvenih službah tem temam začeli posvečati več pozornosti. Tako bomo lahko dvigali zavest vsem ljudem, ki jim služimo in tako pospeševali tudi njihovo nenehno spreobračanje, da bomo skupaj učinkoviteje gradili Božje kraljestvo na zemlji. To je še zlasti pomembno pri delu z mladimi, ker so mladi s svojo energijo in navdušenjem poklicani k edinstvenemu in potrebnemu prispevku k spodbujanju vrednot Božjega kraljestva. Mladi, ki so usposobljeni v družbenih/kulturnih analizah, znajo bolje razumeti korenine vzrokov za družbene bolezni, ki mučijo naš svet, in posvetiti energijo za njihovo uničenje. In čeprav so navodila za mirno reševanje sporov dobrodošla za vse, to še zlasti velja za mlade, ki so pogosto žrtve nasilja in se zlahka zatekajo k njemu. V povzetku predlagamo tri korake.

Molitev

Čeprav za vprašanja pravičnosti, miru in skrbi za stvarstvo pogosto velja, da so 'svetne' skrbi (in tudi zanimajo mnoge resnicoljubne svetne humaniste), k njim pristopamo kot možje vere. Najpomembnejši sta refleksija in molitev ob svetopisemskih besedilih, povezanih s temi vprašanji, kajti predvsem skušamo odkriti in uresničiti božji načrt za stvarjenje. Še zlasti je potrebna molitev k Svetemu Duhu, kajti Duh je vedno prvo gonilo celotne evangelizacije. V Konstituciji o svetem bogoslužju (35,4) je 2. vatikanski koncil pri-

poročil svete obrede, in sicer opravila božje besede. Naše Generalne konstitucije (22,2) priporočajo isto, tako v bratstvih kot med ljudmi. Takšne obrede bi se dalo zlahka sestaviti ob uporabi svetopisemskih besedil v Lekcionarju za mašo za pravičnost in mir. Poleg svetopisemskih besedil te teme obravnavajo tudi mnogi frančiškanski viri, tako zgodnji kot moderni. Če ni ustrezne votivne maše za ekologijo, bi zlahka našli mnoga svetopisemska besedila, ki govorijo o ohranjanju stvarstva, na primer 1. Mz 1; 2,4–7, 15; 9,8–17; 3. Mz 25,23–24; Ps 8,65,104,147,148; Jn 1,1–5; Rim 8,18–25; Kol 1,15–23; Raz 21,1–5. Med mnogimi frančiškanskimi viri je najbolj znamenita Frančiškova *Sončna pesem*.

Preučevanje in refleksija

V svojem pismu *Tertio Millenio Adveniente* (36), papež zastavi zahtevno vprašanje: »Koliko jih med njimi (kristjani) temeljito pozna in dosledno izpolnjuje navodila socialnega nauka Cerkve?« Te besede vabijo nas, še zlasti redovnike, ki so v službah pridigarjev in učiteljev, k resnemu izpraševanju vesti. Kako dobro poznamo katoliško tradicijo o neodložljivih vprašanih pravičnosti, miru in ohranjanja stvarstva? Ali je naše mišljenje resnično katoliško: ali »razmišljamo globalno in delujemo lokalno?« Koliko pomembnosti pripisujemo tem zanimivim vprašanjem pri vsakodnevem služenju? Če so ljudje, katerim služimo zelo nevedni glede katoliškega socialnega izročila, smo za to v veliki meri odgovorni mi. Moramo spomniti, da mora 'nova evangelizacija', h kateri je tako vneto in vztrajno pozival papež Janez Pavel II., v novem tisočletju, »k svojim bistvenim sestavinam prištevati tudi oznanjevanje socialnega nauka Cerkve.« (*Centesimus Annus*, 5). Ta nauk se mora skupaj z načeli vesoljne upravičenosti uresničiti v konkretnih okoliščinah na vsaki celini, v vsaki državi in lokalni skupnosti. Te konkretne uresničitve zahtevajo tudi sposobnost, ki je sad preučevanja, refleksije in družbeno-kulturne analize. V tem kontekstu moramo poudariti pomembnost vloge laikov, kajti praktične rešitve za probleme na področjih pravičnosti, miru in skrbi za okolje so skoraj izključno odvisne od sposobnosti in dobre volje laikov. Vprašanje, ki si ga moramo zastaviti, je: ali oblikujemo krščansko socialno vest med laiki, ki jim služimo? Laična pot k svetosti ne poteka po samostanski *fuga mundi*, ampak v življenju v svetu, v katerem se posvečajo prenovičasne ureditve, da bi ustrezala božjemu načrtu. Kot je zapisal Janez XXIII.: »Ne smemo videti nasprotovanja, tam, kjer ga ni: v tem primeru nasprotja med osebno popolnostjo in dejavnostjo posameznika v svetu, kot da bi človek lahko dosegel popolnost le s tem, da bi zapustil vse zemeljske stvari. Nasprotno, načrtu božje previdnosti odlično ustreza, da vsi dosegajo popolnost (*sic!*) po vsakdanjem delu in za praktično celotni človeški rod je to delo v zemeljskem redu« (MM 2249f). Torej je tudi laični stan 'stanje popolnosti', ki ga živijo v svetu, v katerem si prizadevajo za prenovo zemeljskega reda. Ali laiki slišijo to naše sporočilo?

Delovanje

Podali smo že nekaj predlogov, kot je preučevanje in posvečanje večje pozornosti vprašanju pravičnosti, miru in ohranjanju stvarstva pri našem služenju. Druge vrste delovanja bodo v veliki meri odvisne od lokalnih razmer, zato jih je najbolje prepustiti konferencam in tudi kapituljem. Kapitliji imajo pomembno vlogo, kajti ravno tako, kot je naša nenehna formacija osebna in skupna (GK, 135), smo tudi mi poklicani k temu, da se odzivamo na neodložljive potrebe naših časov v luči evangelija, kot posamezniki in kot bratstvo. Preučevanje in refleksija brez delovanja ostaneta preprosto nerodovita.

Zaključek

V pripravi na »veliki jubilej leta 2000« (*Tertio Millenio Adveniente*, 17), kot ga imenuje papež Janez Pavel II., se manjši bratje s hvaležnostjo spominjamo, da lahko zgled svetega Frančiška veliko pripomore pri soočanju z najnujnejšimi družbenimi izzivi našega časa. Frančišek je bil resnično »očče ubogih« (1 Cel 76), čigar zgodnje bratstvo je bilo znano kot »poslanstvo miru« (1 Cel 24) in ki se je imel za brata vsega stvarstva (Sončna pesem). Kot ljubeči sinovi Frančiška in Cerkve se moramo odzvati na papeževo resno prošnjo: »Kako ne bi s tega vidika, da je Jezus prišel 'oznanjat evangelij ubogim' (prim. Mt 11,5; Lk 7,22), najodločnejše poudarili prednostno odločitev Cerkve za uboge in izrinjene? Treba je tudi reči, da je zavze-manje za pravičnost in mir v svetu, kot je naš, v svetu, ki ga označuje toliko sporov in neznosna socialna in ekonomska neenakost, kakovostni vidik priprave in obhajanja jubileja. Tako bodo kristjani v duhu Tretje Mojzesove knjige (25,8–12) morali postati glas vseh ubogih sveta« (TMA, 51).

Charles Finnegan OFM

Kontemplacija, delovanje za pravičnost, mir in ohranjanje stvarstva ter zedinjenje z Bogom

Ko govorimo o kontemplaciji in delovanju za pravičnost, mir in ohranjanje stvarstva, smo pogosto v slabem položaju, kajti ti pomembni vidiki našega evangeljskega življenja so pogosto nepravilno označeni s stereotipom. Nekateri domnevajo, da med kontemplacijo in delovanjem za pravičnost velja neka kšna nasprotje. Menijo, da je kontemplacija umik pred delovanjem in družbenim dogajanjem v tiho, mirno, abstraktno navzočnost, kjer ni bolečine, zmede in vprašanj, ki jih zastavlja trpljenje, ki je del naše zgodovine in osebnega življenja. Delovanje za pravičnost in mir se zdi bolj pozunanjena dejavnost, v kateri so ljudje ujeti v družbeni ureditvi s svojimi težavami in izzivi. Če bi šli še dlje, bi lahko rekli, da je kontemplativno molitev umik v zasebno, odmaknjeno notranjost in da je zavezanost delovanju za pravičnost, mir in ohranjanje stvarstva le za obrobne frančiškane, ki jih pogosto žene želja po spreminjanju političnih struktur. To bi bila dejavnost, ki bi bila ujeta v resne družbene težave, ki ne cenijo notranjega sveta ali časa za refleksijo v tišini.

Pojma kontemplacija in meditacija ljudje pogosto pomešajo. Meditacija je dejavnost, ki usmerja našo pozornost in zavest v določeno točko. Kot miselna dejavnost vključuje razumsko disciplino in zahteva umik čustev v dobro koncentracije. Kontemplacija (con – templo, biti na posvečenem kraju) ima nekaj istih lastnosti: na primer usmerjanje pozornosti. A cilj kontemplacije je drugačen. Ne zadošča ji opazovanje, ampak celotno osebo, umsko, čustveno in telesno, dejavno vključuje v trud zedinjenja z Bogom. Ne gre toliko za opazovanje kot za zavestno zedinjenje. Poznamo različne šole in metode meditacije in kontemplacije.

Jezus je prosil svoje učence, naj bodo budni, pozorni na to, kaj se dogaja okrog njih in bodo pripravljeni na dejanja. »Nebeško kraljestvo je tudi podobno trgovcu, ki išče lepe bisere,« in ko ga najde, odločno ukrepa, da bi ga dobil. Nebeško kraljestvo primerja tudi z devicami, ki so čakale na ženina, in ostale budne in imele prižgane svetilke, da bi videle ženina, ko bi ta prišel. Nebeško kraljestvo je kot služabnik, ki čaka, kdaj se bo njegov gospodar vrnil s svatbe ... prišel (bo), kakor pride tat ponoči. Bodite torej budni, ker ne veste ne dneva ne ure.«

Učenec ne ostane buden in čuječ zato, da bi z razumom cenil pomen življenja, ampak da bi znova vstopil v življenje kot razsvetljeni služabnik. Jezus je povedal učencem, da je prišel, »da bi imeli življenje in

ga imeli v izobilju«. V njegovih prilikah vidimo, da se ljudje prebujajo, da bi sodelovali z drugimi, na primer, da bi se združili z ženinom ali pa da bi služili v zgodbi služabnika, ki je čakal gospodarja. Kontemplacija vodi po poti sočutja: prebujenje, dejanja in zedinjenje. Te stopnje pa povezuje refleksija, ki jo opravljamo v skupnem ali osebnem okolju.

Človek, ki živi po evangeliju našega Gospoda Jezusa Kristusa, kot Frančišek opisuje frančiškansko življenje, se ne umika iz družbe, da bi ohranil svoje življenje, ampak daje svoje življenje, da bi postali nova stvar. Jezus nas vodi k izročanju, dejanjem in spremembam. Nebeško kraljestvo je kot kvas, ki izgubi lastno življenje v moki in postane nekaj novega, v pomoč drugim, postane kruh, ki hrani.

Zgodba o usmiljenem Samarijanu je ena najpreprostejših in najbolj jedrnatih opisov dogajanja v krščanski kontemplaciji: Samarijan je zedinjen z božjo voljo, ker je čuječ in deluje iz sočutja. V tej priliki gre duhovnik mimo pretepenega moža, ki je videti kot mrtev. Duhovnik se zdi zamišljen ali pa želi ohraniti obredno čistost, ki bi jo izgubil, če bi se dotaknil tistega človeka. Tudi levit, ki pozna Postavo in preroke, gre mimo. Duhovnik in levit sta zatopljena v svoj notranji, najbrž dobro misleči svet, ki ga ščitijo zunanja pravila, predpisi in preudarnost. Čeprav sta videla trpečega moža, sta se iz praktičnih, verskih in pravnih razlogov izognila njegovi bolečini in trpljenju. Samarijan pa je bil buden in čuječ človek, ki je videl in se odzval. Vedel je, kje je njegovo mesto v stvarstvu in v skladu z njim tudi ravnal.

Most sočutja, telesna nega človeka v stiski je bil Samarijanov odgovor ljubezni, s katerim je izpolnil svojo voljo, voljo človeka v stiski in božjo voljo. V takih primerih je človek pogosto prevzet od nujnosti posredovanja in šele kasneje ob razmisleku spozna, da je sodeloval pri božji volji in delih.

Tako kot Samarijan je tudi sveti Frančišek združeval podobne korake opazovanja, sočutja in dejanj. Njegovo osebno spreobrnjenje je ključ, ki nam lahko pomaga razumeti frančiškansko kontemplacijo. To je bil trenutek čustvene združitve z Bogom, ki je vključeval različne korake in ravni: izkušnjo, njegov razmislek o izkušnji in razumevanje le-te in prepoznavanje izkušnje kot izkušnje od Boga in z Bogom. Izlivi milosti se niso začeli pri cerkvi svetega Damjana ali v tihoti gore Subasio. Frančišek je izkusil osvobajajoče zedinjenje z Bogom nekega dne, ko je bil na poti, onkraj varnih zi-

dov Assisija. Presenetil ga je gobavec, ki ga je Frančišek spontano objel in poljubil. Kasneje je spoznal, da ga je v objemu gobavca nekako objel Bog sam in življenje se mu je popolnoma spremenilo. »Sladkost in svetloba«, ki ju Frančišek opisuje, da tečeta iz dejanja sočutja, ni bila božja očetovska nagrada za Frančiškovo prijaznost do nesrečnika, ampak nedvomna posledica združitve želja dveh, ki želita ljubiti. Za trenutek svoje spreobrnitve Frančišek prepozna dogodek na cesti, srečanje z Bogom in ne proces refleksije.

Tako Jezus kot Frančišek sta si vzela čas za osebno molitev v samoti, kjer sta bila »sama zase v samotnem kraju«. O teh zasebnih trenutkih vemo le malo. Sveto pismo in Frančiškovi življenjepisi vsebujejo veliko zgodb o Jezusu in Frančišku, ki sta v komunikaciji z ljudmi in stvarstvom prihajala v neposreden stik z Bogom. Jezus najpomembnejšega, neposrednega stika z Bogom ni izkusil v sanjah, ampak v reki Jordan, kjer je stal sredi množice ljudi pred Janezom Krstnikom. Da bi bolje razumel svojo izkušnjo v reki, se je odpravil v puščavo. Tja ni šel, da bi tam doživel videnje. Neposredno zedinjenje z Bogom je redno doživil v družbi ljudi v stiski, ki so verovali. Ko je zdravil bolne, je začutil, kako se po njegovem telesu pretaka božja moč, lahko je zapovedal viharju, da se je umiril, in figovcu, da se je osušil. Tisti trenutki zavestne povezanosti, zedinjenosti, bivanja na svetem kraju, z Bogom, so bili »kontemplacija v dejanju«. Mnogo zgodb o svetem Frančišku opisuje svetnikovo opijanjenost z Bogom sredi ljudi in stvarstva (Kako je sveti Frančišek pridigal pticam). Jezus se je umaknil v puščavo, Frančišek pa v gore, kjer sta oba dosegla globoko razumevanje njega, ki je deloval v njunih življenjih.

Ljubezen svetega Frančiška do učlovečenja Boga v ubogem Jezusu iz Nazareta je bila osrednja v razvoju družbene ozaveščenosti v zahodnem krščanstvu. Frančiškov objem gobavca, potisnjenega na obrobje družbe in njegov vstop v skupnost gobavcev onkraj zidov Assisija, sta odprla novo pot razumevanju kontemplacije. Njegov veseli, goreči objem učlovečene božje ljubezni je navdihnil tudi druge za vero v Boga in ljubezen do njega, ki se resno udeležuje v naši zgodovini. Red nam tudi zato narekuje, naj »po zgledu Frančiška, ki ga je Gospod vodil med gobavce, prav vsak od bratov izkazuje ljubezen do potisnjenih na rob družbe, ubogih in bolnih. Bratje bi vedno morali na vse stvari gledati z očmi ubogih ...« (GK, 96. 1-2.

člen). Vse večje spoštovanje skrivnosti učlovečenja v vseh njegovih dimenzijah je odprlo nove poti za zahodno Cerkev in civilizacijo. V vzhodnem krščanstvu, ki po drugi strani ni imelo Frančiška Asiškega, pa je večina svetih skrivnosti ostalo za ikonostasom, v ikonah, glasbi in kadilu in ne v bolnišnicah, sirotišnicah, šolah in dokumentih Cerkve o socialnem nauku.

Za Jude, naše prednike v veri, je bila pravičnost obnova in ne kaznovanje. Sodnik je opravil dejanje pravičnosti s tem, da je obnovil, kar je bilo ukradeno ali uničeno. Včasih je človeka tudi poslal v zapor, dokler ni bilo vse poplačano. V Svetem pismu, v 1 Mojzesovi knjigi in v Razodetju božji izvorni načrt za stvarjenje in človeka in njegovo obnovo simbolizirata edenski vrt in Novi Jeruzalem. Pravičnost bo vzpostavljena, ko bo nebeško kraljestvo »kakor v nebesih tako na zemlji«, ko bo človeštvo živelo v miru in se zavedalo božje navzočnosti.

V skladu Frančiškovim naukom in našim izročilom bi morali nasprotovati ustvarjanju lažnega nasprotja med kontemplacijo in delovanjem za pravičnost, ki vodi v dvojni pogled na življenje. Vsak od nas, ki ga je Bog poklical k redovnemu življenju manjših bratov, ima odgovornost, da v čuječnosti spremlja dogajanje okrog sebe, da razvije navado opazovanja in pripravljenosti, da se pridruži Bogu v ljubečem delu obnavljanja. »Manjši bratje, ki so pridruženi božjemu ljudstvu, naj razbirajo nova znamenja časov in se povezujejo s svetom z nenehnim oblikovanjem« (GK, 4.1 člen). Molitvena refleksija zagotavlja, prepozna in krepi izkušnjo božje odrešiteljske dejavnosti. Spominja nas na to, da Bog ne živi onkraj naše zgodovine, ampak v njej. Potrebujemo čas, da se odmaknemo od lastne dejavnosti, da bi lahko razumeli dogajanje in se iskreneje vključili v božje delovanje okrog nas.

Razločevanje nam pomaga razumeti, kam Sveti Duh vodi našo skupnost. Naši projekti, strukture, ki jih imamo, združenja in sodelovanje z ljudmi in organizacijami dobre volje, nas bi morali voditi k temu, da bi bili bolj osveščeni glede dogajanja v naši družbi, nato pa to resničnost sprejeli, skupaj z vsem, čemur bi se želeli izogniti, in se pridružiti Bogu tam, kjer živi in dela. V naših strukturah, naših kapitljih, našem delu, našem skupnem življenju moramo biti zedinjeni z Bogom, da bo njegovo kraljestvo »kakor v nebesih tako na zemlji«.

John Quigley OFM

Nagovor p. Marjana Čudna na pogrebu

+ Br. Leon Rupnik

Na praznik vseh svetnikov Serafskega reda 29. novembra 2016 je bilo na Brezjah srečanje za brate neduhovnike naše province. Da bi bilo druženje čimbolj sproščeno, sem brate spodbudil, naj spregovorijo o redovnem poklicu, o vstopu v red, o prvotni navdušenosti in svojih osebnih doživetjih v različnih samostanih kjer so službovali. Tudi brat Leon se je oglasil k besedi. Kot običajno ni povedal veliko, a je bilo v njegovih besedah zaznati veselje, da je frančiškan. Še posebej je presenetil, da se nam je naslednji dan pridružil na izletu na Kum. Ob koncu dneva se je zahvalil za lepo romanje, še posebej za obisk cerkve sv. Neže. »Ali veste, da je bilo tako ime moji mami?«, me je vprašal, jaz pa njega, če ima kaj stika z domačimi. Odgovoril mi je: »Ne toliko kot p. Filip, ampak sem zelo vesel, kadar se vidimo!«

Brat Leon izhaja iz družine v kateri je bilo devet otrok: pet fantov in štiri dekleta. Leta 1939 so se Rupnikovi z Žirovskega ali iz Italije preselili v Jugoslavijo, v Oslico. Potem je prišla vojna. V vojnem času so imeli samo 3 krat po 3 tedne nemško šolo. Drugega nič. Reševalo jih je to, da so pri Rupnikovih doma radi brali. Vedno samo slovenske knjige, največ mohorjevke in Cvetje z vrtov svetega Frančiška, saj sta bila mama in oče v tretjem redu sv. Frančiška. Najbrž je to Cvetku prebudilo duhovni poklic.

P. Filip, brat pokojnega brata Leona, pripoveduje: »Moj brat Cvetko je šel s štirinajstimi leti jeseni leta 1947 v Ljubljano k 'frančiškonom v kloster', jaz pa k sorodnikom v Kranj v drugi razred kranjske gimnazije. Cvetku so dali v samostanu ime Leon. Hodil sem ga obiskovat in tako sem se 'nalezel' Frančiškovega duha. Kot veste, je to za marsikoga nalezljiva bolezen!« Še en rodni brat brata Leona se je odločil za duhovni poklic in se je pridružil kapucinom.

Franc Rupnik, oče brata Leona, je 19. avgusta 1947 zapisal: »Ko je bil Cvetko star komaj šest mesecev, je bil smrtno bolan. V upanju, da ozdravi, sem ga priporočil brezjanski Mariji. Hipoma se mi posmeje in ozdravi. Ko je bil star pet let, ga je pičil strupen gad. Zdravnik je nad njim popolnoma obupal, samo srce je še bilo. Ponovno se obrnem na božjo pomoč in obljubim: 'Cvetko, če boš ozdravel, bova Mariji na Brezjah dala za eno sveto mašo.' Fant je ponovno čudežno ozdravel in tako se ne čudim, da je v njem vzklopela želja po frančiškanih. Iz srca dovoljujem in dopuščam v božji previdnosti stopiti mu v samostan.«

Na vprašanje takratnega vodstva Slovenske frančiškanske province zakaj želi postati frančiškan, je pisno odgovoril: »Ker že dve leti po tem hrepenim!«

Samo enkrat se je zgodilo, da sva z bratom Leonom dolgo govorila. To je bilo pred dvema mesecema, ko sem ga obiskal v bolnici na Jesenicah. Z veliko toplino je govoril o otroštvu, o domačih, o patrih, ki so ga vzgajali v samostanu. Na vprašanje, kje vse je preživel svoja redovna leta, ni več znal natančno odgovoriti. Letnice in kraji so se mu pomešali.

Brat Leon je leta 2007 na vabilo naših bratov v Avstraliji obiskal to celino in Slovenske vernike, za katere naši bratje skrbijo. Tega leta je bil v njihovem glasilu Misli objavljen intervju z bratom Leonom. V njem sem našel kar sem želel v bolnici na Jesenicah zvedeti od njega: »Kot kandidata so me sprejeli v ljubljanskem samostanu leta 1947. K Mariji Pomagaj na Brezje sem prišel leta 1950, ko je slovensko frančiškansko provinco vodil generalov delegat dr. p. Roman Tominec, saj je bil provincial p. Teodor Tavčar v zaporu. Na Brezjah sem bil med tednom pomočnik bratu ekonomu, br. Kamilu, ki je vodil celotno gospodarstvo: to je kmetijo: njive, travnike, gozd, vrt, hlev in ostalo. Ob sobotah, nedeljah in praznikih pa je bila moja prva dolžnost pomagati v cerkvi Marije Pomagaj in biti na voljo vsem romarjem, ki so takrat še vedno iz sobote na nedeljo prespali v cerkvi.

Z Brezij sem odšel v noviciat v Novo mesto. Po letu preizkušnje sem za tri leta odšel na Kostanjevico, kjer počivajo zadnji francoski kralji. Tam mi je bila zaupna ekonomija, čeprav smo imeli samo dve kravi. Dela pa je bilo kljub temu dovolj. Z veseljem sem se leta 1959 vrnil na Brezje. Leta 1964 sem šel v Strunjan, kjer je cerkva Marije od prikazanja romarska božja pot. Tam sem ostal samo dve leti. Ponovno sem se vrnil na malo Sveto Goro, na Kostanjevico nad Novo Gorico. Tam sem ostal do leta 1969, ko sem šel za eno leto k

Sveti Trojici v Slovenskih goricah, pa spet v Strunjan, kjer sem ostal do leta 1975. Tega leta sem se vrnil na Brezje in prevzel delo na polju, travnikih, v gozdu, na vrtu, v hlevu in ostalih gospodarskih poslopih. Ob sobotah, nedeljah in praznikih pa je na prvem mestu pomoč v cerkvi Marije Pomagaj.

Brat Leon je bil zelo delaven. Že v noviciatu leta 1956 je magister p. Karel Dijak o njem zapisal: »Dober, pripraven za vsako delo, skrben, kar se mu naroči. Zadovoljen. Zdi se mi pa, da se zelo žene za delo.«

Ne vem kdaj je brat Leon postal tako navdušen čebelar. Dolga leta je oskrboval častitljivi brezjanski čebeljak, ki letos praznuje triindevetdeset let. Tudi to delo ga je zaznamovalo. Čebele so že od nekdaj zgled za marljivost, čistost in harmonično življenje. Čebela je bitje ognjene narave. Dobršen del vsega tega je imel v sebi tudi brat Leon.

P. Silvin Kranjc, ki je bil več let predstojnik na Brezjah, brata Leona takole opiše: »Brata Leona je Bog obdaril s številnimi darovi. Spoznal se je na mnoge stvari. Gospodarji so ga radi povprašali za nasvet. Skrben je bil za samostan. Vesel je bil, če smo ga vprašali za mnenje, in še bolj, če smo njegov predlog upoštevali.

Veliko mu je pomenilo, da je lahko ob nedeljah in praznikih pomagal pri obhajanju in pobiranju miloščine. Rad je sodeloval pri procesijah in poskrbel za mlade, ki so nosili podobo Marije Pomagaj.

Na zunaj je včasih izgledal trd in trmast, a imel je zelo čuteče srce in večkrat je bil ganjen do solz in tega ni skrival. Pobožnosti ni razkazoval. Če si ga iskal, si ga našel na balkonu nasproti kapele Marije Pomagaj, kjer je molil.

Kadar ga je pestila kakšna bolezen, jo je prikrival, dokler je le mogel. Ni hodil rad okrog zdravnikov. Zdravil se je sam z raznimi domačimi zdravili.«

P. Darko Žnidaršič se brata Leona takole spominja: »Bil je tih, skromen, redkobeseden, tudi na naših srečanjih in samostanskih kapitulih, toda to, kar je rekel, je bilo tehtno. Vsakomur je naravnost povedal, kar mu je šlo. Vedno pa z dobrim namenom. Znal se je razživeti in bil je družaben. Zelo je bil povezan z Brezjani. Pomagali so si pri delih na poljih, na vrtu, v gozdu, pri čebelah, v hlevu, ko smo še imeli živino. Živali so bile njegovo veselje in ljubezen in bilo mu je težko, ko se je zaprlo to poglavje samostana. Skupaj z Brezjani je postavljajl oder za maše na dvorišču, pripravljajl slovesnosti, domači fantje so pripeljajl voz s kovinskimi stoli in vedno se je kaj dogajajl. Pozneje, ko sem bil župnik v Mošnjah in sem bil z Brezjani še bolj povezan, so mi skoraj vsi o br. Leonu govorili z velikim spoštovanjem.«

V intervjuju v Mislih je brat Leon voščil Slovencem v Avstraliji: »Vsem bi želel samo to: Ne pozabite, da vas imata Bog in Marija zelo rada!« V tem voščilu je izražena njegova duhovnost. Te besede lahko imenujemo njegova duhovna oporoka: »Ne pozabite, da vas imata Bog in Marija zelo rada!«

Brat Leon je običajno v velikonočni procesiji nosil kip Vstalega Kristusa. Naj ga sedaj, ko se je poslovil od nas, Vstali Zveličar sprejme v svoje naročje in naj mu izreče besede večnosti: »V kraljestvu mojega Očeta je mnogo bivališč. Tudi zate sem tukaj pripravil prostor!«

Zahvaljujem se bratom na Brezjah, da ste za bolnega brata Leona lepo skrbeli, vsem sorodnikom pokojnega brata Leona pa v imenu Slovenske frančiškanske province izrekam iskreno sožalje!

p. Marjan Čuden, provincial

Spoštovani Leon,

Bilo je četrtek jutro 8. februarja, na dan ko v Sloveni praznujemo dan kulture in vse kulturne dosežke našega, Slovenskega naroda. Vendar nam ni bilo do praznovanja. Tistega jutra nas je namreč pretresla žalostna novica, da vas je po težki bolezni Bog poklical k sebi. Od tega trenutka dalje v ospredju ni bila več misel na kulturo, na našega največjega pesnika Prešerna, niti na to katere muzeje bomo obiskali. Ta dan je zaznamovala misel na to, da smo izgubili našega mentorja, zaupnika in upamo da nismo preveč predrzni, če rečemo prijatelja. Bil ste dober, pošten, delaven frančiškanski frater, ki je ljubil Boga. Mnogi se vas bodo spominjali kot osebo, ki je dolga leta skrbela za samostansko kmetijo ter v zadnjih letih za samostanski vrt in živali, kar jih je še ostalo. Bil ste eden najbolj poznanih in priljubljenih frančiškanov na Brezjah. S svojo delavnostjo, izkušnjami in bogatim znanjem s področij poljedelstva, živinoreje in čebelarstva ste vedno rad priskočil na pomoč vaščanom in kmetovalcem. Vendar pa ste poleg vseh teh dejavnosti, opravljali še eno izredno pomembno in plemenito nalogo za katero pa večina ljudi ne ve, da je bila v vaši domeni. Dolga leta ste skrbel za to, da je imela podoba Marije Pomagaj vedno svojo ekipo nosačev, ki je na procesije prihajala primerno oblečena, da je bila kar se da usklajena in uigrana ter da so bila posledično bogoslužja in procesije še bolj lepe in slovesne. Ravno po tej zadnji nalogi pa se vas bomo najbolj spominjali mi, nosači podobe Marije Pomagaj. Vi ste bil namreč tisti, ki nam je dal priložnost, da lahko opravljamo to častno nalogo. Čeprav smo se vsi skupaj srečali zgolj trikrat na leto, čeprav smo bili v zadnjih letih že dobro uigrana ekipa in čeprav so ta srečanja vedno potekala po podobnem vzorcu so bila vedno nekaj posebnega in smo se jih vedno veselili. Velik del »krivde« in »odgovornosti« za to, da so bila naša srečanja še posebej prijetna in vesela pa ste nosil predvsem vi. Nikoli ne bomo pozabili, kako radostno in s kančkom zaskrbljenosti ste nas pričakovali. Čeprav smo praktično vedno prihajali ob dogovorjenem času in praviloma nismo zamujali je bil vaš pozdrav vedno enak: »No pa ste se le prmajal. Lepu tu, lepu.«. Na obrazu pa se vam je

izrisal nasmešek olajšanja in še večjega zadovoljstva. Čas, ki nam je bil na voljo do konca tiste Svete Maše smo porabili za še tiste zadnje dogovore in pripravo na procesijo, ki je sledila po Maši. Bil ste človek dobre volje, ki je znal morebitno tremo pred procesijo ali pa negotovost o tem ali procesija bo ali ne zaradi vremena, razbiti s kakšno šalo ali hudomušno izjavo, ki pa ni bila nikoli zlo namerna. Po končani procesiji ste nas vedno povabili na manjši prigrizek, ali pa vsaj na sok in piškote, kjer smo ocenili, kako smo opravili svojo nalogo ter odprli tudi kakšno drugo zanimivo temo pogovora. Vedno ste nam pomagali s svojimi izkušnjami, nasveti in čeprav mogoče včasih svoje naloge nismo opravili popolno ali tako kot smo si želeli, ste nas vedno znali pomiriti in potolažiti z besedami: »Dobru je blo. Ja ja dobro.«

Tudi letos, ko se bo mesec majnik počasi prevešal v junij, na večer Slovenskih narodnih izročil in na predvečer praznika Blažene Device Marije se bomo zbrali nosači podobe Marije Pomagaj. Tudi letos se bomo zbrali zvečer ob začetku Svete Maše in vas iskali v zakristiji. Toda tokrat žal zaman. Nikoli več ne bomo slišali vašega znamenitega pozdrava, vaših šal, nasvetov ali vzpodbude. Tokrat nas boste spremljali na drugačen način.

Spoštovani Leon, ob koncu bi se vam radi še enkrat zahvalili za vse, kar ste postorili za nas. Hvala za priložnost, hvala za nasvete in izkušnje, ki ste jih delil z nami, hvala ker ste s svojimi šalami naredili naša srečanja še bolj zanimiva, hvala za ves čas, ki ste ga preživel z nami in hvala ker ste neomajno verjeli v nas, čeprav nismo vsega vedno postorili popolno. Naj vam Bog za vse dobro obilno poplača. Obljubljamo vam tudi, da se bomo tudi v prihodnje našo nalogo nošenja podobe Marije Pomagaj opravljali vestno in spoštljivo, tako kot ste nas naučili. Ko pa bo prišel naš čas slovesa od tega sveta, pa upamo da boste ob ponovnem snidenju zopet lahko dejali, zgolj da takrat ne pomirljivo ali tolažljivo, ampak s ponosom: »Dobri ste bili. Ja ja dobri.«

**Do takrat ko se znova srečamo.
Vaši nosači podobe Marije Pomagaj**

Posinovljenec naše province + Anton Babnik

3. januarja lani smo se na Rose Hill Cemetery v Putnam Valley v državi New York poslovili od Antona Babnika, rojenega 30. julija 1920 v Ljubljani.

Dolga desetletja je z vso svojo družino dajal pomemben utrip naši župniji. Pri vseh slovesnostih in praznovanjih so skrbeli za kuhinjo in pijačo, oblečeni v slovenske narodne noše so pa ob praznikih še posebej pokazali svojo narodno zavest in ljubezen do naše slovenske cerkve sv. Cirila. V spominu nam bodo ostale "Babnikove butarice", ki so prinašale tudi dodatne belice v cerkveno blagajno, nepozabne so bile "piknik" maše na njihovi domačiji, kjer se je mladina lahko kopala in vozila s čolni, starejši so pa modrovali in politizirali. Naša cerkev bo ostala za vedno dolžnica gospodu Antonu za vse kovinske ornamente na oltarju, svečnike in ambon. Poseben izraz ljubezni do Marije pa sta dve kroni na podobi Brezjanske Marije, ki jo je naslikal Jože Vodlan.

Odkod atu Antonu ta velika ljubezen in predanost Mariji nam je ob koncu pogrebne maše razkrila njegova hč Francka Babnik, poročena Čekuta:

"Moj oče je bil še posebej predan Blaženi Mariji Devici. V ranem otroštvu je izgubil mamo; zaradi bolezni ni mogel na pogreb, pogrebni sprevoz, ki se je pomikal mimo domače hiše, je spremljal skozi okno in opazil sliko Marije, ki so jo nosili v pogrebni procesiji. Verjel je, da bo sedaj Marija bedela nad njim. In je res, na mnoge načine."

Po mamini smrti se je oče ponovno poročil. Z odprtimi rokami so sprejeli novo mamo, ona pa njih. Z rojstvom še štirih so postali družina osmih otrok in vse je imela mama zelo rada.

Po vojni je oče zbežal v Avstrijo in v begunskem taborišču Judenburg leta 1947 poročil mojo mamo Antonijo Košir. V taborišču je prijel za vsako delo. Večina beguncev je prišla z malo prtljage in oče je iz kovine sestreljenih avionov naredil piskre in ponve za vse, ki so jih potrebovali in čutimo se počaščene, da jih imamo nekaj tudi sami.

Za ljubljanskega škofa Rožmana je prav tako iz kovine avionov naredil kelih, ki pa se ni uporabljal za mašo, ker ni bil znotraj pozlačen ampak je bil poklonjen škofu v znak hvaležnosti, da je solidaren s svojimi razseljenimi ljudmi po svetu.

Oče je naredil tudi dve monštranci, da so jih nosili v procesiji sv. Rešnjega Telesa: eno za Judenburg, drugo pa za taborišče Spittal, v katerem je bilo največje število slovenskih beguncev. Prav tako je naredil tudi kadilnici in posodici za kadilo. Ena monštranca, kadilnica, posodica za kadilo in en kelih so sedaj v muzeju

Studia Slovenica v Škofovih zavodih v Šentvidu nad Ljubljano. Vse te umetniške izdelke iz kovine je oče naredil brez pravega orodja, samo s kladivom in orodjem za rezanje; bil je dizajner in obrtnik obenem.

Moji starši so prišli v New York decembra 1949 z dvema otrokoma in v pričakovanju tretjega. Nikoli nista pozabila svoje domovine, vse otroke sta naučila slovenski jezik in smo danes ponosni, da smo Slovenci, Amerikanci in Kanadčani.

Oče je živel polno življenje skoraj 70 let skupaj s svojo ženo. Ko sta se poročila, sta res postala eno. Svojih osem otrok – Antonijo, Antona, Francko, Marijo, Janeza, Andreja in Ano, - sta spremljala, ko so odra-

ščali in se poročali, sprejemala svoje vnuke in tudi te spremljala, ko so se poročali in videla prihajati pravnuke v našo veliko družino.

Bili smo blagoslovljeni, da smo imeli takega ata, s katerim smo se lahko pogovarali in nas je vodil in sta nam skupaj z mamo pomagala na vse mogoče načine. Najbolj važno pa je, da sta nas poslušala in nas vzpodbujala k veri, ki pomaga prebroditi težave.

Ata in mami sta vzgojila osem otrok brez pomoči svojih domačih. Pravi blagoslov za nas sta bila botra France in Ivanka Puc, ki sta nas imela rada kot svoje vnuke in pomagala našim staršem kolikor sta le mogla.

Vseskozi so nas naši starši učili, da smo z malim zadovoljni in srečni, ker imamo drug drugega. Življenje v “novem svetu” zanju ni bilo lahko, vendar sta z vstrajnostjo in požrtvovalnostjo dosegla, da smo danes taka družina.

Nekaterim svojim dobrim prijateljem sem povedala, da ima moj oče majhno beležko kamor si zapisuje imena in podatke o novih članih naše družine. Sčasoma, ko se je število večalo s porokami in rojstvi so me začeli spraševati, če oče rabi že novo beležko...

Trenutno nas je 85, v maju pa pričakujemo novega člana in nas bo 86. Moj oče je rad govoril – neverjetno koliko škode lahko naredita dva človeka!

Rada bi se zahvalila bratu Andreju, sestrama Mariji in Antoniji in njunim družinam za njihovo skrb za naše starše, posebno še zadnja štiri leta; vedite, da zelo cenimo vašo pomoč in skrb za ata, ki ga mi zaradi oddaljenosti nismo mogli obiskovati vsaki teden.

Ata verjamemo in naša vera nam govori, da si sedaj v nebesih v družbi svojega očeta, matere, bratov in svakinj in družin in prijateljev, ki so odšli pred teboj, Verjamemo, da si imel veselo srečanje z njimi.Glej na vse nas, mi pa te bomo ohranili v naših srcih, mislih in molitvi.

Zbogom očka, hvala ti z dna srca, da si nas imel rad in bil naš vodnik na življenjski poti.

Počivaj v miru!

Naslovník province	telefon	fax
Stane Zore ljubljski nadškof in metropolit Ciril-Metodov trg 4 p.p. 1990, 1001 Ljubljana stane.zore@ofm.si	01 234 26 00	01 231 41 69
Provincialni minister Marjan Čuden Prešernov trg 4 SI-1000 Ljubljana	+386 1 242 9310	
BREZJE Brezje 72 4243 BREZJE brezje@ofm.si	04 537 07 **	04 537 07 20
Viktor Leopold Polikarp Damjan Tomaž Milan Robert Zakristija Romarski urad	02 03 04 06 09 11 18 26 00	
KAMNIK Franciškanski trg 2 1241 KAMNIK tel.: 064 179 910 kamnik@ofm.si		
Mari Pashal Lavrencij Ernest Franci	040 296 319 0593 66 486 0593 66 480 0593 66 481 0593 66 484	
KOPER/STRUNJAN Destradijev trg 10a 6000 KOPER koper@ofm.si	0590 73 470	0590 73 475
Andrej Boris Marjan	72 79 71	
LJUBLJANA - CENTER Prešernov trg 4 1000 LJUBLJANA	01 242 9***	01 242 9 313
porta gost/podstrešje 1 provincial sam./žup. arhiv faks - hiša, ZBF ZBF Ambrož M., gvardijan prov. arhiv Janko Marko faks - Marko Edvard Ksaver Valerijan Jan pevski kor regens chori/L. nad. 29 Vid Pavle, vikar in župnik rekreacijska soba knjižnica šivalnica župnijska pisarna zakristija obednica klerikat/ Jan Dominik, Mario, Rok	300 301 310 312 313 314 316 317 318 322 323 324 328 330 331 334 335 336 337 342 343 344 345 346 347 351	
LJUBLJANA - BEŽIGRAD Küzmičeva 6 1000 LJUBLJANA lj.bezigrad@ofm.si	0590 717 **	
Regalat Miran Š. Andraž	21 22 25	
LJUBLJANA - ŠIŠKA Černetova 20 1000 LJUBLJANA lj.siska@ofm.si	01 583 72 70 01 583 72 **	01 583 72 99
Silvin Bogdan K. Gregor	77 80 82	
LJUBLJANA - VIČ in Komisariat za Sv. deželo Tržaška 85 1000 LJUBLJANA lj.vic@ofm.si	01 244 42 52	01 244 42 53
Anton Hieronim Zdravko Pepi Tadej Boštjan Komisariat	56 57 58 59 61 62 50	
MARIBOR Ul. škofa Maksimiljana Držičnika 7 2000 MARIBOR maribor@ofm.si	02 228 51 10 02 228 51 **	02 228 51 12
Janez Benedikt Franc	13 15 19	

SESTRE KLARISE Andreja Bitenca 138 1000 LJUBLJANA	01 518 25 00	
MOŠNJE Mošnje 8 4240 RADOVLJICA	04 533 88 78	04 533 88 78
NAZARJE Samostanska pot 50 3331 NAZARJE nazarje@ofm.si samostan.nazarje@gmail.com zupnija.nazarje@gmail.com dom.marija.nazaret@gmail.com	03 583 19 93 03	03 583 17 53
SESTRE KLARISE Samostanska pot 51 3331 NAZARJE	03 583 13 91	
NOVA GORICA Škrabčeva 1, p.p. 303 5001 NOVA GORICA info@samostan-kostanjevica.si	05 330 77 50 05 330 77 5*	05 330 77 51
Niko Jernej Vili Ambrož P. Filip	2 3 4 5 6	
NOVA ŠTIFTA Nova Štifa 3 1317 SODRAŽICA nova.stifta@ofm.si	01 836 99 43	01 836 99 44
NOVO MESTO Franciškanski trg 1 8000 NOVO MESTO novo.mesto@ofm.si	07 338 14 70 07 338 14 7*	07 338 14 79
Peter Marko Krizostom Tomaž H.	1 3 4 7	
PROVINCIALNA HIŠA Strunjan 134 telefonska govornilnica	05 678 21 21	
SVETA GORA Sveta Gora 2 5250 SOLKAN sv.gora@ofm.si	05 330 40 20 05 330 40 **	
Simon Peter Hadrijan Bogdan R. Miha Pavel Rafael Miran V.	22 25 28 30 32 33 37	
SVETA TROJICA Meznaričeva 8 2235 SV. TROJICA V SL. GORICAH sv. trojica@ofm.si	02 720 55 56	02 720 55 56
Jože Urbanija Grabe 33 2277 SREDIŠČE ob Dravi	02 713 40 90 051 265 793	
TUJINA		
ADELAIDE - WEST HINDMARSH Holy Family Slovenian Mission 51 Young Avenue AU - WEST HINDMARSH SA 5007	0061 3 9853 7787 mobitel: 0061 412 555 840	0061 3 9853 6176
SYDNEY MERRYLANDS St. Raphael's Slovenian Mission 311 Merrylands Road PO BOX 280 AU - MERRYLANDS NSW 2160	0061 2 9637 7147 0061 2 9682 5478 mobitel: 0061 409 074 760	0061 2 9682 7692
CURIA GENERALIS Via S. Maria Mediatrice, 25 IT - 00165 ROMA	0039 06 684 919	0039 06 638 02 92
FRANCOSKA GVAJANA Hugo Delčnjak 29 Av. du Gen.de Gaulle BP 75 97310 KOUROU Guyane Française		
JOHNSTOWN St. Therese's Friary 536 Decker Avenue US - JOHNSTOWN PA 15906	001 814 539 76 33	
LEMONT St. Mary's Friary 14246 Main Street PO Box 608 US - LEMONT IL 60439	001 630 257 24 94	
Slovensko versko središče	001 630 257 20 68	001 630 257 23 59
NEW YORK St. Cyril's Friary 62 St. Mark's Place US - NEW YORK NY 10003	001 212 674 34 42	001 212 674 34 42

Elektronski naslovi skupnosti	
Provincialat	provincialni.minister@ofm.si
Definitorij	definitorij@ofm.si
Tajništvo province	tajnik@ofm.si
Prokuratura	prokuratura@ofm.si
Založba BF	zbf@ofm.si
Komisariat	komisariat@ofm.si
Generalna kurija	http://www.ofm.org
e-mail	[ime]@ofm.org [ime] je naziv urada ali oznaka osebe (npr. mingen, secgen, formgen, missgen, econgen, pax, acta, ipd.)
Elektronski naslovi bratov	
Ambrož Mušič	ambroz.music@rkc.si
Andraž Arko	andraz.arko@rkc.si
Andrej Pollak	andrej.pollak@rkc.si
Andrej Vovk.	andrej.vovk.ofm@rkc.si
Anton Jerman	anton.jerman@gmail.com
Benedikt Dejan Embersič	benediktdejanembersic@gmail.com
Bernard Golčnik	bernard.golcnik@rkc.si
Bernard Karmanocky	bernard11k@aol.com
Bernardin Sušnik	bernardin@susnik.si
Boštjan Horvat	bostjan.horvat@ymail.com
Bogdan Knavs	bogdan.knavs@rkc.si
Bogdan Rus	bogdan.rus@rkc.si
Boris Markež	boris.markez@rkc.si
Ch. Gostecnik	christian.gostecnik@guest.arnes.si
Ciril A. Božič	cirilb@bigpond.com
Damjan Kern	damjankern0@gmail.com
Darko Žnidarsič	darko.znidarsic@rkc.si
David Šrumpf	p.david@siol.net
Edvard Kováč	edvard.kovac@guest.arnes.si
Filip Rupnik	flipr@volja.net
Franci Seničar	franci.senicar@gmail.com
Franci Kovše	franc.kovse1@gmail.com
Gregor Kos	gregor.kos@rkc.si
Hugo Delčnjak	delhug1938@yahoo.fr
Jan Cvetek	jan.cvetek@gmail.com
Jan Dominik Bogataj	janco.bog@gmail.com
Janko Žagar	janko.zagar@hotmail.com
Janez Papa	janez.papa@rkc.si
Jernej Kurinčič	jernej.kurincic@rkc.si
Jože Urbanija	joze.urbanija@gmail.com
Krizolog Cimerman	krizolog@yahoo.com
Krizostom Komar	krizostom.komar@rkc.si
Ksaver Babnik	ksaver.babnik@gmail.com
Leopold Grčar	leopold.grcar@rkc.si
Mari Osredkar	mari.osredkar.ofm@siol.net
Marijan Cvitak	marijan.cvitak@ofm.si
Marjan Čuden	marjan.cuden@rkc.si
Marjan Čuk	marjan.cuk@rkc.si
Marko Novak	marko.novak@rkc.si
Metod Ogorevc	metod.ogorevc@ofm.si
Mihael S. Vovk	mihael.vovk@rkc.si
Milan Kadunc.	milan.kadunc@rkc.si
Miran Špelič	miran.spelic@rkc.si
Miran Vidic	miran.vidic.ofm@gmail.com
Niko Zvokelj	niko.zvokelj@rkc.si
Pavle Jakop	pavle.jakop@gmail.com
Pepi Lebreht	pepi.lebreht@rkc.si
Peter Lavrih	pater.peter@rkc.si
Peter Vrabec	peter.vrabec@rkc.si
Rafael S. Libero	rafaels@libero.it
Regalat Razbočan	regalat@gmail.com
Robert Bahčič	robert.bahcic@rkc.si
Silvin Krajnc	silvin.krajnc@rkc.si
Simon P. Berlec	simon.peter.berlec@rkc.si
Tadej Inglič	tadej.inglic@rkc.si
Tadej Strehovec	tadej.strehovec@gmail.com
Tomaž Hočevár	tomaz.hocevar@rkc.si
Tomaž Menart	tomaz.menart@ofm.si
Tomaž Pinter	tomaz.pinter@rkc.si
Valerijan Jenko	valerian@pacific.net.au
Vid Lisjak	pater.vid@gmail.com
Viktor Papež	viktor.papez@rkc.si
Vili Pustoslemšek	vili.pustoslemsek@rkc.si
Zdravko Jakop	zdravko.jakop.ofm@gmail.com

